

ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

ΟΜΙΛΟΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

Ενοποιημένη Ενδιάμεση Χρηματοοικονομική Πληροφόρηση

30 Σεπτεμβρίου 2018

Η συνημμένη Ενοποιημένη Ενδιάμεση Χρηματοοικονομική Πληροφόρηση εγκρίθηκε από το Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας Πειραιώς Α.Ε. την 30^η Νοεμβρίου 2018 και έχει αναρτηθεί στο διαδίκτυο στη διεύθυνση www.piraeusbankgroup.com

Πίνακας Περιεχομένων της Ενοποιημένης Ενδιάμεσης Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης

	Σελίδα	
Καταστάσεις		
Ενοποιημένη Ενδιάμεση Κατάσταση Αποτελεσμάτων	2	
Ενοποιημένη Ενδιάμεση Κατάσταση Συγκεντρωτικού Εισοδήματος	3	
Ενοποιημένη Ενδιάμεση Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Θέσης	4	
Ενοποιημένη Ενδιάμεση Κατάσταση Μεταβολών Ιδίων Κεφαλαίων	5	
Ενοποιημένη Ενδιάμεση Κατάσταση Ταμειακών Ροών	6	
Σημειώσεις επί της Ενοποιημένης Ενδιάμεσης Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης		
1	Γενικές πληροφορίες	7
2	Περίληψη σημαντικών λογιστικών αρχών	8
3	Γνωστοποιήσεις μετάβασης στο Δ.Π.Χ.Α. 9	24
4	Σημαντικές λογιστικές εκτιμήσεις και παραδοχές στην εφαρμογή των λογιστικών αρχών	37
5	Διαχείριση χρηματοοικονομικών κινδύνων	43
6	Επιχειρηματικοί Τομείς	53
7	Καθαρά έσοδα από τόκους και προμήθειες	56
8	Αμοιβές και έξοδα προσωπικού	56
9	Διακοπτόμενες Δραστηριότητες	56
10	Φόρος εισοδήματος	59
11	Κέρδη/ (ζημιές) ανά μετοχή	61
12	Ποσά που αναταξινομήθηκαν ή ενδέχεται να αναταξινομηθούν μεταγενέστερα στην κατάσταση αποτελεσμάτων	62
13	Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών	64
14	Επενδύσεις σε ενοποιούμενες εταιρείες	67
15	Υποχρεώσεις προς πιστωτικά ιδρύματα	74
16	Υποχρεώσεις προς πελάτες	75
17	Υποχρεώσεις αποτιμώμενες στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών	75
18	Πιστωτικοί τίτλοι σε κυκλοφορία	75
19	Λοιπές προβλέψεις	77
20	Ενδεχόμενες υποχρεώσεις, εξασφαλίσεις, μεταφορές χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και δεσμεύσεις	77
21	Μετοχικό κεφάλαιο και υπό αίρεση μετατρέψιμες ομολογίες	80
22	Λοιπά αποθεματικά και αποτελέσματα εις νέον	82
23	Συναλλαγές με συνδεδεμένα μέρη	83
24	Μεταβολές στο χαρτοφυλάκιο των ενοποιούμενων εταιρειών	86
25	Κεφαλαιακή επάρκεια	88
26	Αναμορφώσεις/ αναταξινομήσεις χρηματοοικονομικών πληροφοριών συγκριτικής περιόδου	90
27	Γεγονότα μετά την ημερομηνία της Ενοποιημένης Ενδιάμεσης Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης	95

ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΕΝΔΙΑΜΕΣΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ	Σημείωση	Από 1 Ιανουαρίου έως		Από 1 Ιουλίου έως	
		30 Σεπτεμβρίου 2018	30 Σεπτεμβρίου 2017	30 Σεπτεμβρίου 2018	30 Σεπτεμβρίου 2017
Τόκοι και εξομοιούμενα έσοδα	7	1.411.010	1.679.238	457.163	551.419
Τόκοι και εξομοιούμενα έξοδα	7	(365.657)	(435.594)	(111.286)	(140.195)
ΚΑΘΑΡΑ ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΤΟΚΟΥΣ		1.045.354	1.243.644	345.876	411.224
Έσοδα προμηθειών	7	330.931	313.823	150.752	136.379
Έξοδα προμηθειών	7	(52.705)	(44.683)	(21.210)	(16.629)
ΚΑΘΑΡΑ ΕΣΟΔΑ ΠΡΟΜΗΘΕΙΩΝ		278.226	269.139	129.543	119.750
Έσοδα από μερίσματα		6.896	5.978	191	199
Αποτελέσματα από χρηματοοικονομικά μέσα αποτιμώμενα σε εύλογη αξία μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών		38.887	35.493	15.252	5.534
Αποτελέσματα από χρεόγραφα επενδυτικού χαρτοφυλακίου		-	38.617	-	9.539
Αποτελέσματα από πώληση θυγατρικών και συγγενών εταιρειών		(18.826)	(9)	331	164
Ανακύκλωση στα αποτελέσματα του σωρευμένου αποθεματικού χρηματοοικονομικών μέσων στην εύλογη αξία μέσω λοιπών συνολικών εσόδων		12.257	-	(4.909)	-
Λοιπά έσοδα/ (έξοδα)		48.735	108.989	15.160	8.138
ΣΥΝΟΛΟ ΚΑΘΑΡΩΝ ΕΣΟΔΩΝ		1.411.527	1.701.851	501.444	554.547
Αμοιβές και έξοδα προσωπικού	8	(501.894)	(392.698)	(117.482)	(128.303)
Έξοδα διοίκησης		(317.289)	(325.042)	(105.719)	(111.345)
Αποσβέσεις		(77.075)	(70.587)	(25.504)	(23.620)
Κέρδη/ (ζημιές) από πώληση ενσώματων παγίων και άυλων στοιχείων ενεργητικού		(2.162)	(1.040)	137	28
ΣΥΝΟΛΟ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΕΞΟΔΩΝ ΠΡΟ ΠΡΟΒΛΕΨΕΩΝ		(898.421)	(789.367)	(248.568)	(263.240)
ΚΕΡΔΗ ΠΡΟ ΠΡΟΒΛΕΨΕΩΝ, ΑΠΟΜΕΙΩΣΕΩΝ ΚΑΙ ΦΟΡΩΝ		513.107	912.485	252.876	291.306
Απομείωση αξίας δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών	13	(394.439)	(831.990)	(149.165)	(309.781)
Απομείωση αξίας λοιπών στοιχείων ενεργητικού		(21.619)	(21.118)	(1.610)	(3.846)
Αναστροφές απομειώσεων/ (απομειώσεις) χρηματοοικονομικών μέσων στην εύλογη αξία μέσω λοιπών συνολικών εσόδων		6.246	-	(976)	-
Απομείωση αξίας συμμετοχών	14	(49.795)	(2)	-	-
Λοιπές απομειώσεις		(7.173)	(71.169)	(3.198)	(535)
Αναστροφές / (έξοδα) λοιπών προβλέψεων		12.716	(8.898)	1.290	(2.234)
Αποτελέσματα συμμετοχών σε συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες		(13.414)	(22.682)	10.575	3.723
ΚΕΡΔΗ/ (ΖΗΜΙΕΣ) ΠΡΟ ΦΟΡΩΝ		45.629	(43.374)	109.792	(21.367)
Φόρος εισοδήματος	10	(10.139)	25.771	(16.565)	2.294
ΚΕΡΔΗ/ (ΖΗΜΙΕΣ) ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΑΠΟ ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ		35.490	(17.603)	93.227	(19.073)
Κέρδη/ (ζημιές) μετά από φόρο εισοδήματος από διακοπόμενες δραστηριότητες	9	(339.378)	(72.539)	(26.722)	5.233
ΚΕΡΔΗ/ (ΖΗΜΙΕΣ) ΠΕΡΙΟΔΟΥ		(303.889)	(90.142)	66.505	(13.840)
Από συνεχιζόμενες δραστηριότητες					
Κέρδη/ (ζημιές) αναλογούντα στους μετόχους της Τράπεζας		39.749	(15.149)	94.264	(18.177)
Κέρδη/ (ζημιές) αναλογούντα στα δικαιώματα μειοψηφίας		(4.259)	(2.453)	(1.037)	(896)
Από διακοπόμενες δραστηριότητες					
Κέρδη/ (ζημιές) αναλογούντα στους ιδιοκτήτες μητρικής		(338.660)	(72.767)	(26.736)	5.226
Κέρδη/ (ζημιές) αναλογούντα στα δικαιώματα μειοψηφίας		(718)	228	14	7
Κέρδη/ (ζημιές) ανά μετοχή αναλογούντα στους μετόχους της Τράπεζας (σε €):					
Από συνεχιζόμενες δραστηριότητες					
- Βασικά	11	0,0911	(0,0347)	0,2160	(0,0416)
- Προσαρμοσμένα	11	0,0478	(0,0182)	0,1135	(0,0219)
Από διακοπόμενες δραστηριότητες					
- Βασικά	11	(0,7760)	(0,1667)	(0,0613)	0,0120
- Προσαρμοσμένα	11	(0,4076)	(0,0876)	(0,0322)	0,0063

ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΕΝΔΙΑΜΕΣΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ	Σημείωση	Από 1 Ιανουαρίου έως		Από 1 Ιουλίου έως	
		30 Σεπτεμβρίου 2018	30 Σεπτεμβρίου 2017	30 Σεπτεμβρίου 2018	30 Σεπτεμβρίου 2017
ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ					
Κέρδη/ (ζημίες) περιόδου (Α)		35.490	(17.603)	93.227	(19.073)
Λοιπά συνολικά έσοδα μετά από φόρους:					
Ποσά που αναταξινομήθηκαν ή ενδέχεται να αναταξινομηθούν μεταγενέστερα στην κατάσταση αποτελεσμάτων					
Μεταβολή αποθεματικού χρηματοοικονομικών μέσων που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων	12	(32.191)	-	(5.967)	-
Μεταβολή αποθεματικού διαθέσιμων προς πώληση χρεογράφων	12	-	34.511	-	(8.419)
Μεταβολή αποθεματικού συναλλαγματικών διαφορών	12	1.943	(6.764)	(2.618)	(2.233)
Ποσά που δεν αναταξινομούνται στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων					
Μεταβολή αποθεματικού χρηματοοικονομικών μέσων που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων	12	4.709	-	562	-
Μεταβολή αποθεματικού από αναλογιστικά κέρδη/ (ζημίες)	12	(210)	16	-	23
Λοιπά συνολικά έσοδα/ (έξοδα) μετά από φόρους (Β)	12	(25.748)	27.763	(8.022)	(10.629)
Συγκεντρωτικά συνολικά έσοδα/ (έξοδα) μετά από φόρους (Α)+(Β)		9.741	10.160	85.205	(29.702)
- Αναλογούντα στους μετόχους της Τράπεζας		14.027	12.578	86.264	(28.834)
- Αναλογούντα στα δικαιώματα μειοψηφίας		(4.286)	(2.418)	(1.060)	(868)
ΔΙΑΚΟΠΤΟΜΕΝΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ					
Κέρδη/ (ζημίες) περιόδου (Γ)		(339.378)	(72.539)	(26.722)	5.233
Λοιπά συνολικά έσοδα/ (έξοδα) μετά από φόρους:					
Ποσά που αναταξινομήθηκαν ή ενδέχεται να αναταξινομηθούν μεταγενέστερα στην κατάσταση αποτελεσμάτων					
Μεταβολή αποθεματικού χρηματοοικονομικών μέσων που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων	12	260	-	180	-
Μεταβολή αποθεματικού διαθέσιμων προς πώληση χρεογράφων	12	-	364	-	421
Μεταβολή αποθεματικού συναλλαγματικών διαφορών	12	144.571	2.772	(221)	(1.138)
Ποσά που δεν αναταξινομούνται στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων					
Μεταβολή αποθεματικού χρηματοοικονομικών μέσων που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων	12	462	-	225	-
Μεταβολή αποθεματικού από αναλογιστικά κέρδη/ (ζημίες)	12	(54)	-	-	-
Λοιπά συνολικά έσοδα/ (έξοδα) μετά από φόρους (Δ)	12	145.239	3.136	185	(717)
Συγκεντρωτικά συνολικά έσοδα/ (έξοδα) μετά από φόρους (Γ)+(Δ)		(194.139)	(69.403)	(26.537)	4.515
- Αναλογούντα στους μετόχους της Τράπεζας		(193.496)	(69.641)	(26.551)	4.518
- Αναλογούντα στα δικαιώματα μειοψηφίας		(643)	238	14	(3)

ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΕΝΔΙΑΜΕΣΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΘΕΣΗΣ	Σημείωση	30 Σεπτεμβρίου 2018	31 Δεκεμβρίου 2017
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ			
Ταμείο και διαθέσιμα στις Κεντρικές Τράπεζες		853.554	1.449.240
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων		1.008.961	2.147.758
Χρηματοοικονομικά μέσα ενεργητικού αποτιμώμενα σε εύλογες αξίες μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών		444.262	1.499.824
Χρηματοοικονομικά μέσα που επιμετρώνται υποχρεωτικά στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών		116.542	-
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα - απαιτήσεις		363.206	459.993
Συμφωνίες επαναπώλησης τίτλων πελατών		264.225	90.253
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών	13	38.956.425	44.719.530
Χρηματοοικονομικά μέσα που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων		2.250.993	-
Χρεόγραφα διαθέσιμα προς πώληση		-	2.203.803
Απαιτήσεις από χρεωστικούς τίτλους στο αποσβέσιμο κόστος		83.678	23.109
Διακρατούμενα προς πώληση στοιχεία ενεργητικού		480.870	18.110
Επενδύσεις σε ακίνητα		1.178.885	1.120.627
Επενδύσεις σε συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες	14	138.283	251.374
Ενσώματα πάγια στοιχεία		1.031.474	1.041.435
Άυλα στοιχεία ενεργητικού		292.672	300.771
Τρέχουσες φορολογικές απαιτήσεις		217.541	219.157
Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις		6.549.739	6.542.813
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού		3.180.928	3.045.223
Στοιχεία ενεργητικού από διακοπτόμενες δραστηριότητες	9	1.852.159	2.283.542
ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ		59.264.398	67.416.562
ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ			
Υποχρεώσεις προς πιστωτικά ιδρύματα	15	4.720.132	11.435.086
Υποχρεώσεις προς πελάτες	16	42.886.383	42.715.252
Υποχρεώσεις αποτιμώμενες στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών	17	50.233	-
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα - υποχρεώσεις		381.608	402.233
Πιστωτικοί τίτλοι σε κυκλοφορία	18	529.802	435.277
Τρέχουσες φορολογικές υποχρεώσεις		12.815	2.437
Αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις		36.204	34.432
Υποχρεώσεις για παροχές μετά τη συνταξιοδότηση		224.065	194.162
Λοιπές προβλέψεις	19	183.952	52.959
Λοιπές υποχρεώσεις		987.161	959.670
Υποχρεώσεις από διακοπτόμενες δραστηριότητες	9	1.851.533	1.640.856
ΣΥΝΟΛΟ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ		51.863.886	57.872.365
ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ			
Μετοχικό κεφάλαιο (κοινές μετοχές)	21	2.619.955	2.619.955
Διαφορά από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο	21	13.074.688	13.074.688
Υπό αίρεση μετατρέψιμες ομολογίες	21	2.040.000	2.040.000
Μείον: Ίδιες μετοχές	21	(59)	(379)
Λοιπά αποθεματικά	22	153.531	11.022
Αποτελέσματα εις νέον	22	(10.608.537)	(8.326.871)
Ίδια Κεφάλαια αναλογούντα στους ιδιοκτήτες μητρικής		7.279.578	9.418.415
Δικαιώματα μειοψηφίας		120.934	125.782
ΣΥΝΟΛΟ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ		7.400.512	9.544.198
ΣΥΝΟΛΟ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ ΚΑΙ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ		59.264.398	67.416.562

ΕΝΟΠΩΗΜΗΝΗ ΕΝΔΙΑΜΕΣΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΜΕΤΑΒΟΛΩΝ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ	Σημείωση	Αναλογούνται στους ιδιοκτήτες μητρικής					Αποτελέσματα εις νέον	Αναλογούνται στους ιδιοκτήτες μητρικής	Δικαιώματα μειοψηφίας	ΣΥΝΟΛΟ
		Μετοχικό Κεφάλαιο	Υπέρ το άρτιο	Υπό αίρεση μετατρέψιμες ομολογίες	Ίδιες Μετοχές	Λοιπά Αποθεματικά				
Υπόλοιπο έναρξης την 1 Ιανουαρίου 2017		2.619.955	13.074.688	2.040.000	(842)	(65.845)	(8.004.334)	9.663.623	160.116	9.823.739
Λοιπά συνολικά έσοδα μετά από φόρους	12	-	-	-	-	30.853	-	30.853	46	30.899
Αποτελέσματα μετά από φόρους περιόδου 1/1 - 30/9/2017	22	-	-	-	-	-	(87.916)	(87.916)	(2.226)	(90.142)
Σύνολο αναγνωρισμένων κερδών/ (ζημιών) περιόδου 1/1 - 30/9/2017		0	0	0	0	30.853	(87.916)	(57.063)	(2.180)	(59.243)
Αγοραπωλησίες ιδίων μετοχών	21, 22	-	-	-	308	-	120	428	-	428
Μεταφορά μεταξύ λοιπών αποθεματικών και αποτελεσμάτων εις νέον	22	-	-	-	-	(2.362)	2.362	-	-	0
Μεταβολές ποσοστών	22	-	-	-	-	-	(10.512)	(10.512)	(30.737)	(41.249)
Υπόλοιπο την 30 Σεπτεμβρίου 2017		2.619.955	13.074.688	2.040.000	(534)	(37.354)	(8.100.280)	9.596.476	127.199	9.723.675
Υπόλοιπο έναρξης την 1 Οκτωβρίου 2017		2.619.955	13.074.688	2.040.000	(534)	(37.354)	(8.100.280)	9.596.476	127.199	9.723.675
Λοιπά συνολικά έσοδα μετά από φόρους		-	-	-	-	50.127	-	50.127	69	50.196
Αποτελέσματα μετά από φόρους περιόδου 1/10 - 31/12/2017	22	-	-	-	-	-	(112.479)	(112.479)	(1.684)	(114.164)
Σύνολο αναγνωρισμένων κερδών/ (ζημιών) περιόδου 1/10 - 31/12/2017		0	0	0	0	50.127	(112.479)	(62.352)	(1.616)	(63.968)
Καταβολή στους κατόχους των υπό αίρεση μετατρέψιμων ομολογιών (μετά φόρων)	22	-	-	-	-	-	(117.481)	(117.481)	-	(117.481)
Μερίσματα προηγούμενης χρήσης κοινών μετοχών		-	-	-	-	-	-	-	(24)	(24)
Αγοραπωλησίες ιδίων μετοχών	21, 22	-	-	-	155	-	(203)	(48)	-	(48)
Μεταφορά μεταξύ λοιπών αποθεματικών και αποτελεσμάτων εις νέον	22	-	-	-	-	(1.751)	1.751	-	-	0
Πωλήσεις, εκκαθαρίσεις και μεταβολές ποσοστών	22	-	-	-	-	-	1.821	1.821	223	2.044
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου 2017		2.619.955	13.074.688	2.040.000	(379)	11.022	(8.326.871)	9.418.416	125.783	9.544.198
Επίπτωση του ΔΠΧΑ 9 στα Ίδια Κεφάλαια	3	0	0	0	0	39.680	(1.981.352)	(1.941.672)	(107)	(1.941.779)
Υπόλοιπο έναρξης την 1 Ιανουαρίου 2018		2.619.955	13.074.688	2.040.000	(379)	50.702	(10.308.223)	7.476.744	125.675	7.602.419
Λοιπά συνολικά έσοδα μετά από φόρους	12	-	-	-	-	119.442	-	119.442	49	119.491
Αποτελέσματα μετά από φόρους περιόδου 1/1 - 30/9/2018	22	-	-	-	-	-	(298.911)	(298.911)	(4.978)	(303.889)
Σύνολο αναγνωρισμένων κερδών/ (ζημιών) περιόδου 1/1-30/9/2018		0	0	0	0	119.442	(298.911)	(179.469)	(4.929)	(184.398)
Αγοραπωλησίες ιδίων μετοχών	21, 22	-	-	-	319	-	(509)	(190)	-	(190)
Μεταφορά μεταξύ λοιπών αποθεματικών και αποτελεσμάτων εις νέον	22	-	-	-	-	(10.903)	10.903	-	-	0
Ανακύκληση στα αποτελέσματα του σωρευμένου αποθεματικού χρηματοοικονομικών μέσων στην εύλογη αξία μέσω λοιπών συνολικών εσόδων	22	-	-	-	-	-	99	99	-	99
Πωλήσεις, εκκαθαρίσεις και μεταβολές ποσοστών	22	-	-	-	-	(5.711)	(11.895)	(17.606)	187	(17.419)
Υπόλοιπο την 30 Σεπτεμβρίου 2018		2.619.955	13.074.688	2.040.000	(59)	153.531	(10.608.537)	7.279.578	120.934	7.400.512

ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΕΝΔΙΑΜΕΣΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΑΜΕΙΑΚΩΝ ΡΟΩΝ	Σημείωση	Από 1 Ιανουαρίου έως	
		30 Σεπτεμβρίου 2018	30 Σεπτεμβρίου 2017
<i>Ταμειακές ροές από λειτουργικές δραστηριότητες συνεχιζόμενων δραστηριοτήτων</i>			
Κέρδη/ (ζημίες) προ φόρων		45.629	(43.374)
<i>Προσαρμογή κερδών/ ζημιών προ φόρων:</i>			
Προστίθενται: προβλέψεις και λοιπά έξοδα απομείωσης		454.064	933.177
Προστίθενται: αποσβέσεις		77.075	70.587
Προστίθενται: παροχές μετά τη συνταξιοδότηση και δαπάνες κόστους αποχώρησης (Κέρδη)/ ζημίες από αποτίμηση χρηματοοικονομικών μέσων		146.375	8.243
αποτιμώμενων σε εύλογες αξίες μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών		(14.948)	(16.751)
Ανακύκλωση στα αποτελέσματα του σωρευμένου αποθεματικού χρηματοοικονομικών μέσων στην εύλογη αξία μέσω λοιπών συνολικών εσόδων		(12.257)	-
(Κέρδη)/ ζημίες από επενδυτικές δραστηριότητες		28.642	199.750
Ταμειακές ροές από λειτουργικές δραστηριότητες πριν τη μεταβολή σε λειτουργικά στοιχεία ενεργητικού και υποχρεώσεων		724.580	1.151.632
<i>Μεταβολές λειτουργικών στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων:</i>			
Καθαρή (αύξηση)/ μείωση των διαθεσίμων στις Κεντρικές Τράπεζες		278.909	(35.423)
Καθαρή (αύξηση)/ μείωση των χρηματοοικονομικών μέσων αποτιμώμενων σε εύλογες αξίες μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών		(251.818)	(10.907)
Καθαρή (αύξηση)/ μείωση των χρηματοοικονομικών μέσων που επιμετρώνται υποχρεωτικά στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών		3.569	-
Καθαρή (αύξηση)/ μείωση των απαιτήσεων από χρεωστικούς τίτλους στο αποσβέσιμο κόστος		(83.693)	9.647.510
Καθαρή (αύξηση)/ μείωση των δανείων και απαιτήσεων από πιστωτικά ιδρύματα		97.286	308.291
Καθαρή (αύξηση)/ μείωση των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες		2.539.620	2.875.028
Καθαρή (αύξηση)/ μείωση συμφωνιών επαναπώλησης τίτλων πελατών		(175.352)	(38.113)
Καθαρή (αύξηση)/ μείωση των λοιπών στοιχείων ενεργητικού		(219.787)	(52.687)
Καθαρή αύξηση/ (μείωση) των υποχρεώσεων προς πιστωτικά ιδρύματα		(6.731.360)	(12.686.365)
Καθαρή αύξηση/ (μείωση) των υποχρεώσεων αποτιμώμενων στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών		50.198	-
Καθαρή αύξηση/ (μείωση) των υποχρεώσεων προς πελάτες		1.775.334	(276.998)
Καθαρή αύξηση/ (μείωση) των λοιπών υποχρεώσεων		(81.752)	(379.596)
Καθαρές ταμειακές ροές από λειτουργικές δραστηριότητες πριν την καταβολή φόρου εισοδήματος		(2.074.265)	502.372
Φόρος εισοδήματος που καταβλήθηκε		(116)	(483)
Καθαρή ταμειακή εισροή/ (εκροή) από συνεχιζόμενες λειτουργικές δραστηριότητες		(2.074.382)	501.889
<i>Ταμειακές ροές από επενδυτικές δραστηριότητες συνεχιζόμενων δραστηριοτήτων</i>			
Αγορά ενσώματων παγίων στοιχείων		(102.344)	(146.262)
Πώληση ενσώματων παγίων και άυλων στοιχείων ενεργητικού		24.072	5.684
Αγορά άυλων στοιχείων ενεργητικού		(19.872)	(20.091)
Αγορά διακρατούμενων προς πώληση στοιχείων ενεργητικού		(436)	(1.649)
Πώληση διακρατούμενων προς πώληση στοιχείων ενεργητικού		66	10
Αγορά χρηματοοικονομικών μέσων που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων		(1.648.380)	-
Πώληση χρηματοοικονομικών μέσων που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων		1.151.063	-
Αγορά χρεογράφων επενδυτικού χαρτοφυλακίου		-	(4.740.511)
Πώληση/ λήξη χρεογράφων επενδυτικού χαρτοφυλακίου		-	4.213.410
Πωλήσεις θυγατρικών εταιρειών, εξαιρουμένων των ταμειακών διαθεσίμων που πωλήθηκαν		193.966	-
Συμμετοχή σε αυξήσεις/ μειώσεις μετοχικού κεφαλαίου συγγενών εταιρειών	24	(13.701)	(9.900)
Εξαγορές θυγατρικών εταιρειών και συμμετοχή σε αυξήσεις/μειώσεις μετοχικού κεφαλαίου		-	(2.400)
Πώληση συγγενών εταιρειών		9.434	-
Είσπραξη μερισμάτων		6.895	5.978
Καθαρή ταμειακή εισροή/ (εκροή) από συνεχιζόμενες επενδυτικές δραστηριότητες		(399.237)	(695.730)
<i>Ταμειακές ροές από χρηματοδοτικές δραστηριότητες συνεχιζόμενων δραστηριοτήτων</i>			
Έκδοση/ (αποπληρωμή) πιστωτικών τίτλων και λοιπών δανειακών κεφαλαίων		94.525	(17.726)
Αγοραπωλησίες ιδίων μετοχών και δικαιωμάτων προτίμησης		(190)	428
Καθαρή ταμειακή εισροή/ (εκροή) από συνεχιζόμενες χρηματοδοτικές δραστηριότητες		94.335	(17.299)
Συναλλαγματικές διαφορές του ταμείου και των ταμειακών ισοδυνάμων		(11.024)	(280)
Καθαρή αύξηση/ (μείωση) του ταμείου και ταμειακών ισοδυνάμων από συνεχιζόμενες δραστηριότητες (Α)		(2.390.308)	(211.421)
Καθαρές ταμειακές ροές από διακοπτόμενες λειτουργικές δραστηριότητες		83.959	132.119
Καθαρές ταμειακές ροές από διακοπτόμενες επενδυτικές δραστηριότητες		(310.930)	(68.545)
Καθαρές ταμειακές ροές από διακοπτόμενες χρηματοδοτικές δραστηριότητες		-	-
Συναλλαγματικές διαφορές του ταμείου και των ταμειακών ισοδυνάμων		(2.010)	6.260
Καθαρή αύξηση/ (μείωση) του ταμείου και ταμειακών ισοδυνάμων από διακοπτόμενες δραστηριότητες (Β)		(228.980)	69.833
Ταμείο και ταμειακά ισοδύναμα έναρξης περιόδου (Γ)		4.187.508	2.237.960
Ταμείο και ταμειακά ισοδύναμα στο τέλος της περιόδου (Α)+(Β)+(Γ)		1.568.220	2.096.372

1 Γενικές πληροφορίες

Η Τράπεζα Πειραιώς Α.Ε. (“Τράπεζα”) ιδρύθηκε το 1916 και οι μετοχές της είναι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών από το 1918. Η Τράπεζα λειτουργεί ως ανώνυμη τραπεζική εταιρεία, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 2190/1920 περί ανωνύμων εταιρειών, τις διατάξεις του Ν. 4261/2014 περί πιστωτικών ιδρυμάτων και τις διατάξεις των λοιπών συναφών νομοθετημάτων. Σύμφωνα με τον καταστατικό της σκοπό, η Τράπεζα μπορεί να διενεργεί κάθε εργασία ή δραστηριότητα, η οποία επιτρέπεται ή επιβάλλεται στις τράπεζες από την εκάστοτε ισχύουσα νομοθεσία.

Η Τράπεζα Πειραιώς (μητρική εταιρεία) έχει έδρα στην Ελλάδα. Η διεύθυνση της έδρας της είναι Αμερικής 4, Αθήνα. Η διάρκεια της Τράπεζας έχει ορισθεί μέχρι την 6/7/2099. Η Τράπεζα Πειραιώς και οι θυγατρικές της (αποκαλούμενες μαζί ως “ο Όμιλος”) αναπτύσσουν δραστηριότητες στη Νοτιοανατολική και Δυτική Ευρώπη. Ο Όμιλος απασχολεί την 30/9/2018 συνολικά 15.170 άτομα, εκ των οποίων 2.375 άτομα αντιστοιχούν σε μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες (ΗΜΙΘΕΑ Α.Ε., Tirana Bank I.B.C. S.A. and Piraeus Bank Bulgaria A.D.).

Η μετοχή της Τράπεζας Πειραιώς συμμετέχει, πέραν του Γενικού Δείκτη του Χ.Α., σε μία σειρά από άλλους δείκτες, όπως FTSE/Χ.Α. (Large Cap, Banks), FTSE (All World, Emerging Markets, Med 100, FTSE4Good), MSCI (Global SC, EMEA, Greece), Stoxx (TMI, All Europe, Greece) και S&P (Global, Greece BMI).

Η σύνθεση του Διοικητικού Συμβουλίου κατά την ημερομηνία έγκρισης της Ενοποιημένης Ενδιάμεσης Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης είναι η εξής:

Γεώργιος Π. Χαντζηνικολάου	Ο Πρόεδρος Δ.Σ., Μη Εκτελεστικό Μέλος
Karel G. De Boeck	Ο Αντιπρόεδρος Δ.Σ., Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος
Χρήστος Ι. Μεγάλου	Ο Διευθύνων Σύμβουλος, Εκτελεστικό Μέλος Δ.Σ.
Γεώργιος Γ. Γεωργακόπουλος	Εκτελεστικό Μέλος Δ.Σ.
Βενετία Γ. Κοντογούρη	Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος Δ.Σ.
Arne S. Berggren	Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος Δ.Σ.
Enrico Tommaso C. Cucchiani	Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος Δ.Σ.
David R. Hexter	Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος Δ.Σ.
Σολομών Α. Μπεράχας	Μη εκτελεστικό Μέλος Δ.Σ.
Alexander Z. Blades	Μη εκτελεστικό Μέλος Δ.Σ.
Per Anders J. Fasth	Μη Εκτελεστικό Μέλος Δ.Σ., Εκπρόσωπος του ΤΧΣ βάσει Ν. 3864/2010.

Σύμφωνα με το Καταστατικό της Τράπεζας και το ισχύον θεσμικό πλαίσιο τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας εκλέγονται από τη Γενική Συνέλευση των μετόχων αυτής και είναι πάντοτε επανεκλέξιμα. Η θητεία των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου είναι τριετής και παρατείνεται μέχρι την Τακτική Γενική Συνέλευση που συνέρχεται μετά τη λήξη της θητείας τους. Επισημαίνεται ότι σύμφωνα με τον Ν.3864/2010, στο Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας μετέχει και εκπρόσωπος του Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (Τ.Χ.Σ.). Επίσης σε περίπτωση αντικατάστασης μέλους του Διοικητικού Συμβουλίου, σύμφωνα με το Καταστατικό της Τράπεζας, η εκάστοτε αντικατάσταση ισχύει για το υπόλοιπο της θητείας του μέλους που αντικαθίσταται. Η θητεία

του παρόντος Διοικητικού Συμβουλίου, σύμφωνα με την απόφαση που έλαβε η Τακτική Γενική Συνέλευση των μετόχων της Τράπεζας κατά την 28 Ιουνίου 2017, λήγει την 28 Ιουνίου 2020, παρατεινόμενη δε κατά τα ανωτέρω.

2 Περίληψη σημαντικών λογιστικών αρχών

Όπως επιτρέπεται από τις διατάξεις μετάβασης στο Δ.Π.Χ.Α. 9 και Δ.Π.Χ.Α. 15, ο Όμιλος έχει επιλέξει να μην αναμορφώσει τις συγκριτικές περιόδους αναφοράς και οι λογιστικές αρχές που παρατίθενται στη Σημείωση 2 των Ενοποιημένων και Ατομικών Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων της χρήσης που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2017 έχουν εφαρμογή μόνο για τις συγκριτικές περιόδους.

2.1 Βάση κατάρτισης

Η Ενοποιημένη Ενδιάμεση Χρηματοοικονομική Πληροφόρηση για το 9μηνο του 2018 (‘Η Ενδιάμεση Χρηματοοικονομική Πληροφόρηση’), έχει συνταχθεί σύμφωνα με το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο 34 «Ενδιάμεση χρηματοοικονομική αναφορά».

Η Ενδιάμεση Χρηματοοικονομική Πληροφόρηση περιλαμβάνει επιλεγμένες γνωστοποιήσεις και δεν περιλαμβάνει όλη την πληροφόρηση που απαιτείται στις πλήρεις ετήσιες χρηματοοικονομικές καταστάσεις. Ως εκ τούτου, η Ενδιάμεση Χρηματοοικονομική Πληροφόρηση θα πρέπει να διαβάζεται σε συνάρτηση με τις Ενοποιημένες και Ατομικές χρηματοοικονομικές καταστάσεις που περιλαμβάνονται στην Ετήσια Οικονομική Έκθεση του Ομίλου της 31/12/2017, που έχουν συνταχθεί σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (Δ.Π.Χ.Α.) όπως αυτά έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε.).

Οι λογιστικές αρχές που εφαρμόστηκαν είναι σύμφωνες με του προηγούμενου οικονομικού έτους και των αντίστοιχων ενδιάμεσων περιόδων, με εξαίρεση την υιοθέτηση καινούργιων και τροποποιημένων προτύπων όπως παρατίθενται κάτωθι.

Τα κονδύλια παρουσιάζονται σε χιλιάδες ευρώ και στρογγυλοποιούνται στην πλησιέστερη χιλιάδα (εκτός εάν αναφέρεται διαφορετικά). Διαφορές που παρουσιάζονται, μεταξύ των ποσών στις κύριες οικονομικές καταστάσεις και των αντίστοιχων ποσών στις σημειώσεις επί της Ενδιάμεσης Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης, οφείλονται σε στρογγυλοποιήσεις. Όπου κρίθηκε απαραίτητο, τα συγκριτικά στοιχεία αναπροσαρμόστηκαν για να συμβαδίζουν με αλλαγές στην παρουσίαση κατά την τρέχουσα περίοδο. Οι εν λόγω προσαρμογές δεν έχουν κάποια σημαντική επίδραση στην παρουσίαση των κύριων οικονομικών καταστάσεων, όπως αναλυτικά παρουσιάζονται στην Σημείωση 26 της Ενδιάμεσης Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης.

Η Ενδιάμεση Χρηματοοικονομική Πληροφόρηση έχει συνταχθεί εφαρμόζοντας την αρχή του ιστορικού κόστους εκτός από τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού και υποχρεώσεων αποτιμώμενα σε εύλογη αξία είτε μέσω αποτελεσμάτων είτε μέσω λοιπών συνολικών εισοδημάτων, καθώς και όλα τα παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα και επενδυτικά ακίνητα που επιμετρούνται στην εύλογη αξία.

Η σύνταξη των ενδιάμεσων χρηματοοικονομικών καταστάσεων σε συμμόρφωση με τα Δ.Π.Χ.Α., απαιτεί τη χρήση σημαντικών λογιστικών εκτιμήσεων και παραδοχών, οι οποίες επηρεάζουν τα κονδύλια του ενεργητικού και των υποχρεώσεων, τη γνωστοποίηση ενδεχόμενων απαιτήσεων και υποχρεώσεων κατά την ημερομηνία των χρηματοοικονομικών καταστάσεων καθώς και τα ποσά εσόδων και εξόδων της περιόδου αναφοράς. Η χρήση των διαθέσιμων πληροφοριών και παραδοχών συντελεί στη διαμόρφωση εκτιμήσεων στους ακόλουθους τομείς: αβεβαιότητα στην επιμέτρηση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών, της εύλογης αξίας δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών που επιμετρώνται υποχρεωτικά σε εύλογη αξία μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών, της

εύλογης αξίας χρεογράφων που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων, της εύλογης αξίας εξωχρηματιστηριακών παραγώγων προϊόντων, της ανάκτησης αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων (“ΑΦΑ”), απομειώσεις των επενδύσεων σε θυγατρικές εταιρείες, συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες, της εύλογης αξίας των επενδυτικών ακινήτων και λοιπών απαιτήσεων από τον Ελληνικό δημόσιο τομέα.

Οι περιοχές με υψηλότερο βαθμό κρίσης ή περιπλοκότητας ή οι τομείς όπου οι σημαντικές λογιστικές εκτιμήσεις και παραδοχές είναι σημαντικές για την Ενδιάμεση Χρηματοοικονομική Πληροφόρηση παρουσιάζονται στη Σημείωση 4.

2.2 Συνεχιζόμενη Δραστηριότητα

Συμπέρασμα

Η Διοίκηση συμπέρανε, λαμβάνοντας υπόψη , α) τις σημαντικές εξελίξεις που καταγράφηκαν στην Ελληνική οικονομία τα τελευταία χρόνια και τις εκτιμήσεις που διαβλέπουν τη διατήρηση της αναπτυξιακής δυναμικής του μακροοικονομικού περιβάλλοντος, β) τη βελτιωμένη ρευστότητα του Ομίλου με μηδενική εξάρτηση από τον μηχανισμό παροχής έκτακτης ρευστότητας ELA (Emergency Liquidity Assistance) από τον Ιούλιο 2018 και την αυξημένη πρόσβαση στη διατραπεζική αγορά επαναγοράς ομολόγων/τίτλων με άλλους χρηματοοικονομικούς οργανισμούς εξωτερικού (geros), και γ) την κεφαλαιακή επάρκεια του Ομίλου, ότι η Ενδιάμεση Χρηματοοικονομική Πληροφόρηση της 30 Σεπτεμβρίου 2018 έχει κατάλληλα συνταχθεί με βάση την αρχή της συνεχιζόμενης δραστηριότητας.

Μακροοικονομικό περιβάλλον

Το 2018 η ελληνική οικονομία αναμένεται να διατηρήσει την αναπτυξιακή δυναμική του 2017. Μέσα στο έτος καταγράφονται σημαντικές εξελίξεις, οι οποίες αποτελούν τη βάση δημοσιονομικής σταθερότητας και σταδιακής βελτίωσης του οικονομικού κλίματος. Η ενισχυμένη οικονομική δραστηριότητα και η προσήλωση της οικονομικής πολιτικής στο πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων, θα διασφαλίσουν τη συνέχιση της αναπτυξιακής πορείας της οικονομίας.

Στις 20 Αυγούστου 2018 ολοκληρώθηκε το 3ετές πρόγραμμα οικονομικής προσαρμογής του ESM, με το συνολικό ποσό της εκταμίευσης να φτάνει τα € 61,9 δις (τελευταία εκταμίευση συνολικού ποσού € 15,0 δις στις 6 Αυγούστου 2018). Στο πλαίσιο του προγράμματος, από το 2017 έχουν εφαρμοστεί μια σειρά βραχυπρόθεσμων μέτρων ελάφρυνσης του χρέους και αναμένεται η λήψη περαιτέρω μέτρων ελάφρυνσης, σύμφωνα με όσα αποφασίστηκαν στο Eurogroup στις 21-22 Ιουνίου 2018. Σε αυτή τη συνεδρίαση του Eurogroup συμφωνήθηκε επίσης μεταξύ άλλων (α) ότι από τα € 15,0 δις της τελευταίας δόσης, τα € 5,5 δις θα διατεθούν για χρηματοδοτικές ανάγκες και τα € 9,5 δις για «μαξιλάρι» ρευστότητας (cash buffer - το συνολικό ύψος του “cash buffer” εκτιμάται στα € 24,1 δις το οποίο δύναται να καλύψει τις χρηματοδοτικές ανάγκες της χώρας για περίπου 22 μήνες μετά το τέλος του προγράμματος) καθώς και (β) το καθεστώς ενισχυμένης εποπτείας (Enhanced Surveillance) στο οποίο μπήκε η χώρα μετά τη λήξη του προγράμματος. Παράλληλα, εντός του 2018 στο πλαίσιο των παραπάνω εξελίξεων, οι οίκοι Moody’s, S&P και Fitch έχουν σταδιακά αναβαθμίσει την αξιολόγηση της πιστοληπτικής ικανότητας της χώρας στις κλίμακες “B3”, “B+” και “BB-” αντίστοιχα προσδιορίζοντας τη προοπτική (πλην της Fitch που το διατηρεί σταθερό) σε θετική.

Το 2018, η ελληνική οικονομία φαίνεται να διατηρεί τη δυναμική της στα μακροοικονομικά μεγέθη, καθώς και τη σταθερή βελτίωση του οικονομικού κλίματος. Στο 9μηνο του 2018 ο δείκτης οικονομικού κλίματος ανήλθε στις 103,1 μονάδες, συνεχίζοντας την ανοδική του πορεία σε επίπεδα μεγαλύτερα από εκείνα της τελευταίας δεκαετίας. Το πραγματικό Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν “ΑΕΠ”, με βάση εποχικά εξομαλυμένα στοιχεία, κινήθηκε με θετικό πρόσημο για 6ο συνεχόμενο τρίμηνο και αυξήθηκε το 2^ο τρίμηνο του 2018 κατά 1,8% και κατά 0,2% σε ετήσια και τριμηνιαία βάση αντίστοιχα. Διατηρώντας τη θετική πορεία του 2017 (ανάπτυξη 1,5%) και

επιτυγχάνοντας στο 1^ο εξάμηνο του έτους ανάπτυξη 2,2% ενισχύονται οι προοπτικές ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας. Επίσης, το ποσοστό ανεργίας, το 2ο τρίμηνο του 2018 με βάση μη εποχικά εξομαλυμένα στοιχεία, υποχώρησε στο 19,0% έναντι 21,1% το αντίστοιχο τρίμηνο του 2017 διαμορφώνοντας το ποσοστό ανεργίας στο 1ο εξάμηνο στο 20,1%, ενώ η απασχόληση αυξήθηκε κατά 1,8% σε ετήσια βάση. Ταυτόχρονα, την περίοδο Ιανουαρίου-Σεπτεμβρίου 2018, διατηρείται μια καλή εικόνα και στο χώρο του τουρισμού, καθώς οι ταξιδιωτικές εισπράξεις αυξήθηκαν κατά 9,1% και η εισερχόμενη ταξιδιωτική κίνηση κατά 10,3% σε ετήσια βάση. Σύμφωνα με τα στοιχεία εκτέλεσης του κρατικού προϋπολογισμού, σε τροποποιημένη ταμειακή βάση, για την περίοδο Ιανουαρίου-Σεπτεμβρίου 2018, παρουσιάζεται πλεόνασμα στο ισοζύγιο του κρατικού προϋπολογισμού ύψους € 0,3 δις έναντι στόχου για έλλειμμα € 1,8 δις ενώ το πρωτογενές πλεόνασμα διαμορφώθηκε στα € 4,8 δις. Σύμφωνα με το Προσχέδιο του Κρατικού Προϋπολογισμού 2019, με βάση πλέον τη μεθοδολογία της Ενισχυμένης Εποπτείας, το πρωτογενές πλεόνασμα της γενικής κυβέρνησης το 2018 αναμένεται στο 3,74% του ΑΕΠ (δηλαδή, στα € 6,9 δις) έναντι στόχου για 3,5% του ΑΕΠ όπως έχει τεθεί.

Η οικονομική και πολιτική κατάσταση στην Ελλάδα παραμένει ο πρωταρχικός παράγοντας κινδύνου για τον ελληνικό τραπεζικό κλάδο εν γένει αλλά και ειδικότερα για την Τράπεζα Πειραιώς, ενώ οι γεωπολιτικές εξελίξεις στην ευρύτερη περιοχή είναι ένας πρόσθετος παράγοντας κινδύνου. Κατ' επέκταση, αρνητικές εξελίξεις αναφορικά με την εφαρμογή του ετήσιου προϋπολογισμού της ελληνικής οικονομίας θα είχαν ενδεχομένως επίπτωση στη ρευστότητα της Τράπεζας (π.χ. εκροές ή παύση εισροών καταθέσεων, μείωση συναλλαγών γeros με τρίτους στη διατραπεζική αγορά), καθώς και στην κεφαλαιακή της επάρκεια (π.χ. επίδραση στην ποιότητα του δανειακού της χαρτοφυλακίου). Η Διοίκηση της Τράπεζας Πειραιώς παρακολουθεί στενά τις εξελίξεις και αξιολογεί ανά τακτά χρονικά διαστήματα την επίδραση που πιθανώς αυτές να έχουν στις εργασίες της και στη χρηματοοικονομική της απόδοση.

Ρευστότητα

Εντός του εννεαμήνου 2018, οι καταθέσεις της εγχώριας αγοράς (ιδιωτικού και δημόσιου τομέα), αυξήθηκαν κατά 7,0% σε € 147,5 δις. Η έκθεση του συνόλου των ελληνικών τραπεζών στο Ευρωσύστημα μειώθηκε σημαντικά από € 33,7 δις κατά την 31^η Δεκεμβρίου 2017, σε € 12,2 δις την 30^η Σεπτεμβρίου 2018, από τα οποία ποσό € 3,6 δις καλύφθηκε από τον ELA (η παροχή ρευστότητας από τον ELA χορηγείται σε κεφαλαιακά επαρκή πιστωτικά ιδρύματα με εξασφάλιση αποδεκτά στοιχεία του ενεργητικού και αξιολογείται τακτικά από την EKT) και € 8,7 δις από την EKT (Main Refinancing Operations) και το πρόγραμμα μακροχρόνιας παροχής ρευστότητας της EKT “Targeted Longer-Term Refinancing Operations” (TLTRO II).

Κατά το εννεάμηνο του 2018, η έκθεση του Ομίλου της Τράπεζας Πειραιώς στο Ευρωσύστημα μειώθηκε σημαντικά κατά € 7,7 δις στα € 2,0 δις την 30^η Σεπτεμβρίου 2018, σε σχέση με € 9,7 δις στις 31 Δεκεμβρίου 2017, υποβοηθούμενη κυρίως από την αύξηση των καταθέσεων στην Ελλάδα, την πρόσβαση στη διατραπεζική αγορά γeros, την περαιτέρω απομόχλευση του δανειακού χαρτοφυλακίου και τη συμμετοχή της Τράπεζας στο πρόγραμμα ανταλλαγής ομολόγων ESM με μετρητά (ονομαστικής αξίας € 1,5 δις). Η χρηματοδότηση μέσω ELA της Τράπεζας Πειραιώς μηδενίστηκε κατά τη διάρκεια του Ιουλίου 2018 και παρέμεινε μηδενική μέχρι τις 30 Σεπτεμβρίου 2018, από € 5,7 δις στο τέλος Δεκεμβρίου 2017. Στο εννεάμηνο του 2018, η χρηματοδότηση μέσω EKT (πρόγραμμα μακροχρόνιας παροχής ρευστότητας Targeted Longer-Term Refinancing Operations – TLTRO II και πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης Main Refinancing Operations-MRO) μειώθηκε κατά € 2,0 δις, και διαμορφώθηκε στα € 2,0 δις στις 30 Σεπτεμβρίου 2018, από € 4,0 δις στις 31 Δεκεμβρίου 2017. Μετά από την επίτευξη στις 31 Αυγούστου 2018 πιστοληπτικής αξιολόγησης επενδυτικής βαθμίδας για το Παγκόσμιο Πρόγραμμα Καλυμμένων Ομολογίων της Τράπεζας Πειραιώς ύψους € 10 δις – από το οποίο στις 30 Σεπτεμβρίου 2018 είχαν εκδοθεί πέντε σειρές ύψους € 4,5 δις – αυτά μπορούν να γίνουν δεκτά ως ενέχυρα στις πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης της EKT.

Στις 10 Αυγούστου 2018, το Διοικητικό Συμβούλιο της EKT αποφάσισε ότι από 21 Αυγούστου 2018 στα εμπορεύσιμα χρεόγραφα που εκδίδει ή εγγυάται πλήρως η Ελληνική Δημοκρατία εφαρμόζονται τα ενιαία κριτήρια και τα ελάχιστα όρια πιστοληπτικής διαβάθμισης του Ευρωσυστήματος και ότι τα εν λόγω χρεόγραφα θα υπόκεινται στις ενιαίες περικοπές αποτίμησης που καθορίζονται στην

κατευθυντήρια γραμμή (ΕΕ) 2016/65 της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας. Η Τράπεζα Πειραιώς έχοντας ενσωματώσει αυτή την εξέλιξη (waiver lift) στη στρατηγική χρηματοδότησής της, έχει ήδη απορροφήσει τις επιπτώσεις του waiver lift χωρίς πρόβλημα, με χρήση της ρευστότητας μέσω διαπραγματευτικής αγοράς έναντι ενεχύρων.

Τον Ιανουάριο του 2017, τα διοικητικά συμβούλια του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας (ESM) και του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (EFSF) ενέκριναν την εφαρμογή των βραχυπρόθεσμων μέτρων ελάφρυνσης του Ελληνικού χρέους που είχαν αποφασιστεί στις 25 Μαΐου 2016. Τα μέτρα αυτά μεταξύ άλλων συμπεριελάμβαναν την ανταλλαγή των υφιστάμενων ομολόγων κυμαινόμενου επιτοκίου των EFSF και ESM που είχαν δοθεί στις ελληνικές τράπεζες για την κεφαλαιακή τους ενίσχυση και για την κάλυψη του χρηματοοικονομικών κενών των εξαγορών/ συγχωνεύσεων, με άλλα σταθερού επιτοκίου ή μετρητά. Κατά τη διάρκεια του 2017 ανταλλάχθηκαν ομόλογα αξίας € 10,9 δις, τα οποία κατείχε η Τράπεζα, με μετρητά, και άλλα € 1,5 δις με ομόλογα σταθερού επιτοκίου, τα οποία στη συνέχεια ανταλλάχθηκαν με μετρητά στις 17 Ιανουαρίου 2018, ολοκληρώνοντας έτσι τη διαδικασία ανταλλαγής ομολόγων.

Στις 27 Ιουνίου 2018, η Τράπεζα επέστρεψε στην ΕΚΤ € 3,0 δις του TLTRO II, εξασκώντας το δικαίωμα πρόωρης εξόφλησης. Υπενθυμίζεται ότι, οι ελληνικές τράπεζες είχαν τη δυνατότητα να συμμετέχουν στο TLTRO της ΕΚΤ απολαμβάνοντας τις ωφέλειες που συνδέονταν με το πρόγραμμα TLTRO II, το οποίο ανακοινώθηκε στις 10 Μαρτίου 2016 από την ΕΚΤ, υπό την αίρεση της επάρκειας κατάλληλων ενεχύρων. Η Τράπεζα Πειραιώς συμμετείχε μόνο στην πρώτη δημοπρασία του TLTRO II που πραγματοποιήθηκε στις 23 Ιουνίου 2016 με € 4,0 δις.

Κεφαλαιακή επάρκεια

Ο pro-forma συνολικός δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας του Ομίλου, σύμφωνα με το πλαίσιο της Βασιλείας III, διαμορφώθηκε στις 30 Σεπτεμβρίου 2018 στο 14,18%, όπως και ο δείκτης Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών της Κατηγορίας 1 (Common Equity Tier 1 ratio). Ο pro-forma συνολικός δείκτης ενσωματώνει τη θετική επίδραση στο σταθμισμένο έναντι κινδύνων ενεργητικό (Risk Weighted Assets - RWA) από την πώληση των θυγατρικών Πιστωτικών Ιδρυμάτων στην Αλβανία και τη Βουλγαρία, από την πώληση τριών χαρτοφυλακίων μη εξυπηρετούμενων απαιτήσεων και από την πώληση συμμετοχής της Τράπεζας, καθώς οι ανωτέρω συναλλαγές δεν είχαν μέχρι τις 30/9/2018 ολοκληρωθεί, ωστόσο η επίπτωση από την πώλησή τους έχει ενσωματωθεί στα ίδια κεφάλαια. Εάν δεν υπολογισθεί η θετική αυτή επίδραση στα RWAs, ο συνολικός δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας του Ομίλου διαμορφώνεται σε 13,73%, επίπεδο που υπερβαίνει τις συνολικές κεφαλαιακές απαιτήσεις ύψους 13,625%, όπως ορίστηκαν από τον SSM μέσω της διαδικασίας του Supervisory Review and Evaluation Process (SREP).

Στις 5 Μαΐου 2018, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα («ΕΚΤ») ανακοίνωσε τα αποτελέσματα της Άσκησης Προσομοίωσης Ακραίων Καταστάσεων, η οποία πραγματοποιήθηκε σε ολόκληρη την ΕΕ από την ΕΚΤ, για τις τέσσερις ελληνικές συστημικές τράπεζες. Σημείο αναφοράς για την άσκηση ήταν ο ισολογισμός της Τράπεζας στις 31 Δεκεμβρίου 2017 («Στατικός Ισολογισμός»), για τον οποίο έγινε προσομοίωση ακραίων καταστάσεων υπό τις παραδοχές ενός «βασικού» και ενός «δυσμενούς» σεναρίου. Τα αποτελέσματα υποδεικνύουν πως ο μεταβατικός Δείκτης Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών της κατηγορίας 1 (CET 1 ratio) για την Τράπεζα Πειραιώς στο τέλος του 2020 διαμορφώνεται σε 14,5% για το «βασικό» και σε 5,9% για το «δυσμενές» σενάριο.

Η Τράπεζα Πειραιώς υλοποιεί Σχέδιο Κεφαλαιακής Ενίσχυσης, προκειμένου να διασφαλίσει ότι συνεχίζει να υπερτερεί των κεφαλαιακών απαιτήσεων και με σκοπό να επιταχύνει τη διαδικασία μείωσης των κινδύνων του ισολογισμού και τη στρατηγική απομόχλευσης των Μη Εξυπηρετούμενων Ανοιγμάτων.

Σχετική με την κεφαλαιακή επάρκεια είναι η Σημείωση 25.

2.3 Υιοθέτηση των Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης ('Δ.Π.Χ.Α.')

Τα ακόλουθα νέα λογιστικά πρότυπα, καθώς και οι τροποποιήσεις, οι διερμηνείες και βελτιώσεις στα υπάρχοντα Δ.Π.Χ.Α. έχουν εκδοθεί από το Συμβούλιο Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (IASB), και έχουν υιοθετηθεί από την ΕΕ και έχουν ισχύ από την 1 Ιανουαρίου 2018.

Νέα Λογιστικά Πρότυπα

Δ.Π.Χ.Α. 9 «Χρηματοοικονομικά Μέσα» (σε ισχύ για χρήσεις με έναρξη την 1 Ιανουαρίου 2018 ή μεταγενέστερη ημερομηνία).

Ο Όμιλος υιοθέτησε το Δ.Π.Χ.Α. 9 «Χρηματοοικονομικά μέσα» την 1 Ιανουαρίου 2018 σε αντικατάσταση του ΔΛΠ 39 «Χρηματοοικονομικά Μέσα: Αναγνώριση και Επιμέτρηση». Το Δ.Π.Χ.Α. 9 περιλαμβάνει διατάξεις αναφορικά με την ταξινόμηση και την επιμέτρηση των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων, καθώς και το αναθεωρημένο μοντέλο αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών σε αντικατάσταση του υφιστάμενου μοντέλου των πραγματοποιημένων πιστωτικών ζημιών. Επιπρόσθετα, περιλαμβάνονται οι αναθεωρημένες διατάξεις που αφορούν στη λογιστική αντιστάθμιση, οι οποίες ευθυγραμμίζουν το λογιστικό χειρισμό των σχέσεων αντιστάθμισης με τις διαδικασίες διαχείρισης κινδύνων. Η υιοθέτηση των αναθεωρημένων διατάξεων είναι προαιρετική. Όπως επιτρέπεται, ο Όμιλος επέλεξε να διατηρήσει τις απαιτήσεις του Δ.Λ.Π. 39 για την λογιστική αντιστάθμισης. Ωστόσο, ο Όμιλος δεν εφαρμόζει λογιστική αντιστάθμισης.

Ο Όμιλος επέλεξε να εφαρμόσει το Δ.Π.Χ.Α. 9 αναδρομικά, χωρίς την αναμόρφωση των αντίστοιχων συγκριτικών στοιχείων και να παρέχει όλες τις απαιτούμενες γνωστοποιήσεις κατά την ημερομηνία μετάβασης (transitional disclosures) όπως εμφανίζονται στη Σημείωση 3. Ως αποτέλεσμα, η συγκριτική πληροφόρηση για το 2017 είναι σύμφωνη με το ΔΛΠ 39 και δεν είναι συγκρίσιμη με την πληροφόρηση του 2018.

Η υιοθέτηση του Δ.Π.Χ.Α. 9 την 1 Ιανουαρίου 2018, μείωσε τα συνολικά Ίδια Κεφάλαια του Ομίλου κατά € 1.968,9 εκατ.

Δ.Π.Χ.Α. 7 «Χρηματοοικονομικά Μέσα: Γνωστοποιήσεις» όπως τροποποιήθηκε με το Δ.Π.Χ.Α. 9 (σε ισχύ για χρήσεις με έναρξη την 1 Ιανουαρίου 2018 ή μεταγενέστερη ημερομηνία). Το Δ.Π.Χ.Α. 7 επικαιροποιήθηκε σύμφωνα με το Δ.Π.Χ.Α. 9. Ο Όμιλος υιοθέτησε το αναθεωρημένο πρότυπο την 1η Ιανουαρίου 2018. Δεδομένου ότι η Ενδιάμεση Χρηματοοικονομική Πληροφόρηση περιλαμβάνει την επίπτωση της Πρώτης Εφαρμογής του Δ.Π.Χ.Α. 9, οι απαραίτητες γνωστοποιήσεις μετάβασης περιλήφθηκαν στη Σημείωση 3. Ένα πλήρες σύνολο των γνωστοποιήσεων όπως απαιτεί το αναθεωρημένο Δ.Π.Χ.Α. 7 θα παρασχεθεί στις Ετήσιες Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις του Ομίλου για το έτος που λήγει στις 31 Δεκεμβρίου 2018.

Δ.Π.Χ.Α. 15 «Έσοδο από Συμβόλαια με Πελάτες» (σε ισχύ για χρήσεις με έναρξη την 1 Ιανουαρίου 2018 ή μεταγενέστερη ημερομηνία). Το Δ.Π.Χ.Α. 15 θεσμοθετεί ένα ενιαίο ολοκληρωμένο μοντέλο λογιστικοποίησης των εσόδων από συμβόλαια με πελάτες. Το Δ.Π.Χ.Α. 15 αντικαθιστά τις διατάξεις αναγνώρισης εσόδων του Δ.Λ.Π. 18 «Έσοδα», του Δ.Λ.Π. 11 «Συμβάσεις Κατασκευής» και των σχετικών διερμηνειών. Το Δ.Π.Χ.Α. 15 θεσμοθετεί τις αρχές, που πρέπει να εφαρμόζονται προκειμένου να παρέχονται χρήσιμες πληροφορίες στους χρήστες των χρηματοοικονομικών καταστάσεων, σχετικά με τη φύση, το ποσό, τη χρονική στιγμή και την αβεβαιότητα των εσόδων και των ταμειακών ροών, που προκύπτουν από ένα συμβόλαιο με έναν πελάτη. Το νέο πρότυπο έχει εφαρμογή σε όλες τις συμβάσεις με πελάτες πλην εκείνων που είναι στο πεδίο εφαρμογής άλλων προτύπων, όπως οι χρηματοδοτικές μισθώσεις, τα ασφαλιστικά συμβόλαια και τα χρηματοοικονομικά μέσα. Σύμφωνα με αυτό, μια εταιρεία αναγνωρίζει έσοδα για να απεικονίσει τη μεταφορά αγαθών ή υπηρεσιών σε πελάτες έναντι αμοιβής. Εισάγεται η έννοια ενός νέου μοντέλου αναγνώρισης εσόδων με την εφαρμογή μίας προσέγγισης πέντε βημάτων για την αναγνώρισή τους:

- τον προσδιορισμό της σύμβασης με τον πελάτη,
- τον προσδιορισμό των υποχρεώσεων απόδοσης στη σύμβαση,
- τον καθορισμό του τιμήματος συναλλαγής,
- την κατανομή του τιμήματος συναλλαγής στις υποχρεώσεις απόδοσης της σύμβασης
- την αναγνώριση του εσόδου όταν (ή με το ρυθμό) η οντότητα ικανοποιεί την υποχρέωση εκπλήρωσης.

Σύμφωνα με το Δ.Π.Χ.Α. 15, ένα έσοδο αναγνωρίζεται όταν (ή καθώς) ικανοποιείται μία υποχρέωση απόδοσης, δηλαδή όταν μεταφέρεται ο έλεγχος των αγαθών ή των υπηρεσιών από μία συγκεκριμένη υποχρέωση απόδοσης στον πελάτη. Η έννοια της υποχρέωσης απόδοσης (performance obligation) είναι νέα και στην ουσία αντιπροσωπεύει κάθε υπόσχεση για μεταφορά στον πελάτη: α) ενός προϊόντος ή μιας υπηρεσίας που είναι διακριτή ή β) μιας σειράς διακριτών αγαθών ή υπηρεσιών που είναι ουσιαστικά τα ίδια και έχουν το ίδιο μοντέλο μεταφοράς στον πελάτη.

Ο Όμιλος έχει υιοθετήσει το Δ.Π.Χ.Α. 15 από την 1 Ιανουαρίου 2018 και δεν υπήρχε σημαντική επίπτωση από την υιοθέτηση στην Ενδιάμεση Χρηματοοικονομική Πληροφόρηση.

Τροποποιήσεις, διερμηνείες και βελτιώσεις

Οι κάτωθι τροποποιήσεις, διερμηνείες και βελτιώσεις δεν έχουν σημαντική επίδραση στην Ενδιάμεση Χρηματοοικονομική Πληροφόρηση.

Δ.Π.Χ.Α. 15 (Τροποποίηση) «Έσοδο από Συμβόλαια με Πελάτες» (σε ισχύ για χρήσεις με έναρξη την 1 Ιανουαρίου 2018 ή μεταγενέστερη ημερομηνία). Η τροποποίηση διευκρινίζει και παρέχει συγκεκριμένες οδηγίες σε τρεις περιοχές του προτύπου που σχετίζονται, με τον προσδιορισμό των υποχρεώσεων απόδοσης, την αξιολόγηση της οντότητας ως «εντολέα» ή «εντολοδόχου» και τον λογιστικό χειρισμό των αδειών πνευματικής περιουσίας. Η τροποποίηση παρέχει απαλλαγή κατά την μετάβαση στις τροποποιημένες και ολοκληρωμένες συμβάσεις.

Δ.Π.Χ.Α. 2 (Τροποποιήσεις) «Ταξινόμηση και επιμέτρηση συναλλαγών που αφορούν παροχές που εξαρτώνται από την αξία των μετοχών» (σε ισχύ για χρήσεις με έναρξη την ή μετά την 1η Ιανουαρίου 2018). Η τροποποίηση παρέχει διευκρινίσεις σχετικά με τη βάση επιμέτρησης, όσον αφορά παροχές, που εξαρτώνται από την αξία των μετοχών και διακανονίζονται σε μετρητά, καθώς και το λογιστικό χειρισμό σχετικά με τροποποιήσεις σε όρους που μεταβάλλουν το διακανονισμό μίας παροχής από μετρητά σε συμμετοχικούς τίτλους. Επιπρόσθετα εισάγεται εξαίρεση όσον αφορά στις αρχές του ΔΠΧΑ 2 με βάση την οποία μία παροχή θα πρέπει να αντιμετωπίζεται σαν να επρόκειτο να διακανονιστεί εξ ολοκλήρου σε συμμετοχικούς τίτλους, στις περιπτώσεις όπου ο εργοδότης υποχρεούται να παρακρατά ένα ποσό προς κάλυψη των φορολογικών υποχρεώσεων των εργαζομένων που προκύπτουν από παροχές που εξαρτώνται από την αξία των μετοχών και να το αποδίδει στις φορολογικές αρχές.

Δ.Π.Χ.Α. 4 (Τροποποιήσεις) «Εφαρμογή του ΔΠΧΑ 9 Χρηματοοικονομικά μέσα στο ΔΠΧΑ 4 Ασφαλιστήρια συμβόλαια» (σε ισχύ για χρήσεις με έναρξη την ή μετά την 1η Ιανουαρίου 2018). Οι τροποποιήσεις εισάγουν δύο προσεγγίσεις: α) την επιλογή σε όλες τις οντότητες που εκδίδουν ασφαλιστήρια συμβόλαια να έχουν την επιλογή να αναγνωρίζουν στα λοιπά συνολικά εισοδήματα και όχι στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων τις τυχόν αποκλίσεις που θα προκύψουν λόγω της εφαρμογής του ΔΠΧΑ 9 πριν την έκδοση του νέου προτύπου για τα ασφαλιστήρια συμβόλαια, και β) στις οντότητες, οι δραστηριότητες των οποίων αφορούν κυρίως στον κλάδο των ασφαλίσεων, παρέχεται η επιλογή για προσωρινή απαλλαγή από την εφαρμογή του ΔΠΧΑ 9 έως το 2021. Οι οντότητες που αναβάλλουν την εφαρμογή του Δ.Π.Χ.Α. 9 θα συνεχίζουν να εφαρμόζουν το ΔΛΠ 39. Το Δ.Π.Χ.Α. 4 δεν έχει εφαρμογή για τον Όμιλο καθώς δεν υπάρχουν θυγατρικές ασφαλιστικές εταιρείες.

ΔΛΠ 40 (Τροποποιήσεις) «Μεταφορές επενδυτικών ακινήτων» (σε ισχύ για χρήσεις με έναρξη την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2018). Οι τροποποιήσεις διευκρινίζουν ότι προκειμένου να μπορεί να πραγματοποιηθεί μεταφορά προς ή από τα επενδυτικά ακίνητα θα πρέπει να έχει πραγματοποιηθεί αλλαγή στη χρήση. Προκειμένου να θεωρηθεί ότι έχει επέλθει αλλαγή στην χρήση ενός ακινήτου, θα πρέπει να αξιολογηθεί κατά πόσο το ακίνητο πληροί τον ορισμό και εάν η αλλαγή στη χρήση μπορεί να τεκμηριωθεί.

Ε.Δ.Δ.Π.Χ.Π 22 «Συναλλαγές σε ξένο νόμισμα και προκαταβολές» (σε ισχύ για χρήσεις με έναρξη την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2018). Η Διερμηνεία παρέχει καθοδήγηση, σχετικά με πώς προσδιορίζεται η ημερομηνία της συναλλαγής, όταν εφαρμόζεται το πρότυπο που αφορά στις συναλλαγές σε ξένο νόμισμα ΔΛΠ 21. Η Διερμηνεία έχει εφαρμογή όταν μία οντότητα είτε καταβάλλει, είτε εισπράττει προκαταβολικά τίμημα για συμβάσεις, που εκφράζονται σε ξένο νόμισμα.

ΔΛΠ 28 «Συμμετοχές σε συγγενείς και κοινοπραξίες» (σε ισχύ για χρήσεις με έναρξη την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2018). Οι τροποποιήσεις διευκρινίζουν πώς όταν οι οργανισμοί διαχείρισης επενδύσεων κεφαλαίων, τα αμοιβαία κεφάλαια, και οντότητες με παρόμοιες δραστηριότητες επιλέγουν να επιμετρούν τις συμμετοχές σε συγγενείς ή κοινοπραξίες σε εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων, αυτή η επιλογή θα πρέπει να γίνει ξεχωριστά για κάθε συγγενή ή κοινοπραξία κατά την αρχική αναγνώριση.

Δ.Π.Χ.Α. 1 «Πρώτη Εφαρμογή των Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Αναφοράς» (σε ισχύ για χρήσεις με έναρξη την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2018). Η τροποποίηση διαγράφει τις παραγράφους Ε3-Ε7 σχετικά με τις βραχυπρόθεσμες εξαιρέσεις.

2.4 Ενημέρωση των σημαντικών λογιστικών αρχών που γνωστοποιούνται στις Ετήσιες Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις του 2017 λόγω της Πρώτης Εφαρμογής του Δ.Π.Χ.Α. 9

Η υιοθέτηση του Δ.Π.Χ.Α. 9 «Χρηματοοικονομικά Μέσα» την 1 Ιανουαρίου 2018 είχε ως αποτέλεσμα αλλαγές στις λογιστικές πολιτικές του Ομίλου για τα χρηματοοικονομικά μέσα. Οι λογιστικές πολιτικές που ακολουθούν αντικαθιστούν τις σημειώσεις: 2.11 Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού αποτιμώμενα σε εύλογες αξίες μέσω λογαριασμού αποτελεσμάτων, 2.13 Επενδυτικό χαρτοφυλάκιο, 2.14 Αναταξινόμηση χρηματοοικονομικών μέσων, 2.15 Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών, 2.16 Απαιτήσεις από χρεωστικούς τίτλους, 2.17 Αποαναγνώριση χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων, των Ετήσιων Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων του Ομίλου του 2017 και των σημειώσεων: 2.10 Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού αποτιμώμενα σε εύλογες αξίες μέσω λογαριασμού αποτελεσμάτων, 2.12 Επενδυτικό χαρτοφυλάκιο, 2.13 Αναταξινόμηση χρηματοοικονομικών μέσων, 2.14 Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών, 2.15 Απαιτήσεις από χρεωστικούς τίτλους, 2.16 Αποαναγνώριση χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων των Ετήσιων Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων της Τράπεζας της χρήσης 2017. Όπως επιτρεπόταν από τις μεταβατικές διατάξεις του Δ.Π.Χ.Α. 9, ο Όμιλος επέλεξε να μην αναμορφώσει τις πληροφορίες της συγκριτικής περιόδου και οι λογιστικές πολιτικές όπως παρουσιάζονται στη Σημείωση 2 των Ενοποιημένων και Ατομικών Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2017 έχουν εφαρμογή για τις συγκριτικές περιόδους.

Το Δ.Π.Χ.Α. 9 επιτρέπει την επιλογή συνέχισης της λογιστικής αντιστάθμισης υπό τις πρόνοιες του Δ.Λ.Π. 39, μέχρι την ολοκλήρωση του project για την αντιστάθμιση κινδύνου «μεμονωμένων τίτλων» (micro-hedging), την οποία και ο Όμιλος υιοθέτησε. Ωστόσο ο Όμιλος δεν εφαρμόζει λογιστική αντιστάθμισης.

2.4.1 Κατάταξη και επιμέτρηση χρηματοοικονομικών στοιχείων απαιτήσεων και υποχρεώσεων

Όλα τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού επιμετρούνται είτε στο αποσβεσμένο κόστος είτε στην εύλογη αξία σύμφωνα με το Δ.Π.Χ.Α. 9. Ειδικότερα,

---

- ένας χρεωστικός τίτλος, που διακρατείται στο πλαίσιο ενός επιχειρηματικού μοντέλου, σκοπός του οποίου είναι η είσπραξη των συμβατικών χρηματοροών που αφορούν αποκλειστικά πληρωμές κεφαλαίου και τόκων (Solely Payment Principal & Interest “SPPI”) επί του ανεξόφλητου κεφαλαίου (SPPI test pass), επιμετρώνται στο αποσβεσμένο κόστος εκτός εάν το περιουσιακό στοιχείο προσδιορίζεται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων (“FVTPL”) δυνάμει της επιλογής εύλογης αξίας,
- ένας χρεωστικός τίτλος, που διακρατείται στο πλαίσιο ενός επιχειρηματικού μοντέλου, ο σκοπός του οποίου επιτυγχάνεται τόσο με την είσπραξη συμβατικών ταμειακών ροών όσο και με την πώληση χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού και διαθέτει συμβατικούς όρους από τους οποίους προκύπτουν ταμειακές ροές σε καθορισμένες ημερομηνίες, οι οποίες αφορούν αποκλειστικά πληρωμές κεφαλαίου και τόκων επί του ανεξόφλητου υπολοίπου κεφαλαίου (SPPI test pass), επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων (“FVTOCI”), εκτός εάν το περιουσιακό στοιχείο προσδιορίζεται στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων (FVTPL) δυνάμει της επιλογής εύλογης αξίας,
- όλοι οι λοιποί χρεωστικοί τίτλοι επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων (FVTPL),
- οι συμμετοχικοί τίτλοι επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων (FVTPL), εκτός εάν το χρηματοοικονομικό στοιχείο έχει αμετάκλητα κατηγοριοποιηθεί ως επιμετρούμενο στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων.

Κατά τη μετάβαση, η αξιολόγηση του επιχειρηματικού μοντέλου βασίστηκε σε γεγονότα και συνθήκες που ίσχυαν την 1η Ιανουαρίου 2018.

Για να προσδιοριστούν τα επιχειρηματικά μοντέλα, οι αποφάσεις του Ομίλου βασίστηκαν σε παράγοντες όπως: το επιχειρηματικό πλάνο του Ομίλου, η συχνότητα, το μέγεθος και οι αιτίες πραγματοποίησης πωλήσεων σε προηγούμενες χρήσεις, ο τρόπος επιμέτρησης της απόδοσης του χαρτοφυλακίου, οι κίνδυνοι του χαρτοφυλακίου, η ύπαρξη τυχόν κανονιστικών ή άλλων περιορισμών στον τρόπο διαχείρισης του χαρτοφυλακίου, καθώς και κάθε άλλος παράγοντας που θα μπορούσε να επηρεάσει τον τρόπο με τον οποίο λειτουργεί και λαμβάνει αποφάσεις ο Όμιλος. Στο πλαίσιο του SPPI test για δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών, αξιολογήθηκαν τα χαρακτηριστικά χρηματοροών, είτε ανά σύμβαση σε περίπτωση μη τυποποιημένων συμβάσεων δανείων, είτε ανά ομάδες δανείων με κοινά χαρακτηριστικά σε περιπτώσεις τυποποιημένων προϊόντων.

Η ταξινόμηση και η επιμέτρηση των χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων παρέμειναν ουσιαστικά αμετάβλητες σε σχέση με τις προηγούμενες απαιτήσεις του Δ.Λ.Π. 39. Η μόνη εξαίρεση είναι ότι το Δ.Π.Χ.Α. 9 απαιτεί οι μεταβολές στην εύλογη αξία των χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων που επιμετρούνται σε εύλογη αξία μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών που αποδίδονται σε μεταβολές του πιστωτικού κινδύνου, να παρουσιάζονται στα λοιπά συνολικά έσοδα, εκτός αν η παρουσίαση της επίπτωσης της μεταβολής στον πιστωτικό κίνδυνο της υποχρέωσης θα δημιουργούσε ή θα μεγέθυνε μια λογιστική αναντιστοιχία στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων.

2.4.2 Σύνοψη σημαντικών λογιστικών αρχών και πολιτικών

α. Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών & Χρεωστικοί τίτλοι επιμετρούμενοι στο αποσβεσμένο κόστος

Ένα χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο γενικά επιμετρώνται στο αποσβεσμένο κόστος εάν πληρούνται αμφότερες οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

ι. το χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο διακρατείται στο πλαίσιο ενός επιχειρηματικού μοντέλου, στόχος του οποίου είναι η διακράτηση με σκοπό την είσπραξη συμβατικών χρηματοροών

Το επιχειρηματικό μοντέλο των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού καθορίζεται από τη Διοίκηση. Η Διοίκηση αξιολογεί κατά την κρίση της το επιχειρηματικό μοντέλο για τη διαχείριση των χαρτοφυλακίων δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών και χρεωστικών τίτλων, και η αξιολόγηση αυτή δεν καθορίζεται από έναν μεμονωμένο παράγοντα ή μία δραστηριότητα. Αντιθέτως, η Διοίκηση εξετάζει όλα τα σχετικά αποδεικτικά στοιχεία που είναι διαθέσιμα κατά τον χρόνο της αξιολόγησης. Τα εν λόγω σχετικά αποδεικτικά στοιχεία περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων τα εξής:

- τον τρόπο με τον οποίο εκτιμάται η απόδοση του επιχειρηματικού μοντέλου και των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού που διακρατούνται στο πλαίσιο του εν λόγω επιχειρηματικού μοντέλου, και πώς αυτή αναφέρεται στη Διοίκηση,
- τους κινδύνους που επηρεάζουν την απόδοση του επιχειρηματικού μοντέλου (και των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού που διακρατούνται στο πλαίσιο του εν λόγω επιχειρηματικού μοντέλου) και, ειδικότερα, τον τρόπο διαχείρισης των εν λόγω κινδύνων, και
- τον τρόπο με τον οποίο αποζημιώνονται τα διοικητικά στελέχη (για παράδειγμα, εάν η αποζημίωση βασίζεται στην εύλογη αξία των υπό διαχείριση περιουσιακών στοιχείων ή στις εισπραχθείσες συμβατικές χρηματοροές).

Ο τρόπος με τον οποίο η Διοίκηση παρακολουθεί τα χαρτοφυλάκια δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών και χρεωστικών τίτλων είναι σύμφωνος με το επιχειρηματικό μοντέλο διακράτησης για είσπραξη (Hold To Collect «HTC»). Η διαχείριση των δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών και των χρεωστικών τίτλων του Ομίλου που επιμετρώνται στο αποσβεσμένο κόστος αποσκοπεί στην είσπραξη χρηματοροών μέσω της είσπραξης συμβατικών πληρωμών κατά τη διάρκεια ζωής του χρηματοοικονομικού στοιχείου ενεργητικού.

Το επιχειρηματικό μοντέλο δύναται να είναι η διακράτηση περιουσιακών στοιχείων για την είσπραξη συμβατικών χρηματοροών ακόμη κι αν ο Όμιλος εκποιεί αυτά τα περιουσιακά στοιχεία όταν σημειώνεται αύξηση του πιστωτικού κινδύνου των στοιχείων αυτών. Στο πλαίσιο προσδιορισμού της αύξησης του πιστωτικού κινδύνου των περιουσιακών στοιχείων, η Διοίκηση εξετάζει εύλογες και τεκμηριωμένες πληροφορίες, περιλαμβανομένων εκείνων που αφορούν σε μελλοντικά στοιχεία. Ανεξάρτητα από τη συχνότητα και την αξία τους, οι πωλήσεις που οφείλονται σε αύξηση του πιστωτικού κινδύνου των περιουσιακών στοιχείων δεν είναι ασύμβατες με ένα επιχειρηματικό μοντέλο που αποσκοπεί στη διακράτηση χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού για την είσπραξη συμβατικών χρηματοροών, επειδή η πιστωτική ποιότητα των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων σχετίζεται με την ικανότητα του Ομίλου να εισπράττει συμβατικές χρηματοροές. Προκειμένου να διαπιστώνεται εάν συντρέχουν λόγοι διαφοροποίησης του επιχειρηματικού μοντέλου, θεσπίστηκε η ετήσια επαναξιολόγησή του.

Στις σπάνιες περιστάσεις κατά τις οποίες ο Όμιλος αλλάζει το επιχειρηματικό μοντέλο διαχείρισης των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού, θα πρέπει να αναταξινομεί όλα τα σχετικά χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία σύμφωνα με το νέο επιχειρηματικό μοντέλο. Η ανακατάταξη θα πρέπει να εφαρμόζεται μεταγενέστερα από την «ημερομηνία αναταξινόμησης», η οποία ορίζεται ως «η πρώτη ημέρα της πρώτης περιόδου αναφοράς μετά τη αλλαγή του επιχειρηματικού μοντέλου που έχει ως συνέπεια την αναταξινόμηση των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού». Αυτό δε συνεπάγεται λάθος προγενέστερης περιόδου στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις (όπως ορίζεται στο Δ.Λ.Π. 8 Λογιστικές πολιτικές, μεταβολές των λογιστικών εκτιμήσεων και λάθη) ούτε διαφοροποιείται η κατάταξη των υπολοίπων χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού που διακρατούνται στο πλαίσιο του εν λόγω επιχειρηματικού μοντέλου, εφόσον η Διοίκηση έλαβε υπόψη όλες τις σχετικές πληροφορίες που ήταν διαθέσιμες κατά την αξιολόγηση του επιχειρηματικού μοντέλου. Αντίστοιχα, δε θα πρέπει να αναμορφωθούν τυχόν κέρδη, ζημιές ή τόκοι που αναγνωρίστηκαν στο παρελθόν. Στην περίπτωση εσφαλμένης αρχικής αξιολόγησης του επιχειρηματικού μοντέλου, η αναταξινόμηση είναι αναγκαία και έχουν εφαρμογή οι διατάξεις του Δ.Λ.Π. 8.

ii. Οι συμβατικοί όροι που διέπουν το χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού δημιουργούν σε συγκεκριμένες ημερομηνίες χρηματοροές που συνίστανται αποκλειστικά σε αποπληρωμή κεφαλαίου και τόκων επί του ανεξόφλητου κεφαλαίου (SPPI pass)

Για τους σκοπούς της εφαρμογής του ελέγχου χαρακτηριστικών των συμβατικών χρηματοροών, το κεφάλαιο είναι «η εύλογη αξία του χρηματοοικονομικού στοιχείου ενεργητικού κατά την αρχική αναγνώριση» και ενδέχεται να μεταβληθεί στη διάρκεια ζωής του χρηματοοικονομικού στοιχείου ενεργητικού.

Περαιτέρω, τα σημαντικότερα στοιχεία που διαμορφώνουν το επιτόκιο στο πλαίσιο μίας βασικής συμφωνίας δανειοδότησης είναι τυπικά το αντάλλαγμα για τη διαχρονική αξία του χρήματος και του πιστωτικού κινδύνου. Επιπροσθέτως, το επιτόκιο μπορεί να περιλαμβάνει αντάλλαγμα και για άλλους βασικούς κινδύνους δανεισμού (για παράδειγμα, τον κίνδυνο ρευστότητας) καθώς και άλλα έξοδα (για παράδειγμα, διοικητικά έξοδα) που σχετίζονται με τη διακράτηση του χρηματοοικονομικού στοιχείου ενεργητικού για μια συγκεκριμένη χρονική περίοδο. Επίσης, οι τόκοι δύναται να περιλαμβάνουν ένα περιθώριο κέρδους το οποίο συνδέεται με τη βασική συμφωνία δανεισμού.

Ένα χαρακτηριστικό συμβατικών χρηματοροών δεν επηρεάζει την ταξινόμηση του χρηματοοικονομικού στοιχείου ενεργητικού όταν έχει ήσσοнос μόνο σημασίας αντίκτυπο στις συμβατικές χρηματοροές του χρηματοοικονομικού στοιχείου ενεργητικού.

Επιπλέον εάν ένα χαρακτηριστικό συμβατικών χρηματοροών θα μπορούσε να έχει αντίκτυπο που δεν θα ήταν ήσσοнос σημασίας στις συμβατικές χρηματοροές (είτε σε μια μεμονωμένη περίοδο αναφοράς είτε σωρευτικά), αλλά το εν λόγω χαρακτηριστικό δεν είναι πραγματικό, τότε δεν επηρεάζει την κατάταξη του χρηματοοικονομικού στοιχείου ενεργητικού. Ένα χαρακτηριστικό συμβατικών χρηματοροών θεωρείται ότι δεν είναι πραγματικό όταν επηρεάζει τις συμβατικές χρηματοροές του μέσου μόνο σε περίπτωση που προκύψει κάποιο εξαιρετικά σπάνιο, ιδιαίτερα ασυνήθιστο και πολύ απίθανο να προκύψει γεγονός.

Αντίθετα με την αλλαγή επιχειρηματικού μοντέλου, οι συμβατικοί όροι ενός χρηματοοικονομικού στοιχείου ενεργητικού είναι γνωστοί κατά την αρχική αναγνώριση. Ωστόσο, οι συμβατικές ταμειακές ροές ενός χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου δύναται να διαφοροποιούνται στη διάρκεια ζωής του βάσει των αρχικών συμβατικών όρων. Δεδομένου ότι η Διοίκηση ταξινομεί ένα χρηματοοικονομικό στοιχείο κατά την αρχική του αναγνώριση με βάση τους συμβατικούς όρους ολόκληρης της διάρκειας ζωής του, δεν επιτρέπεται η αναταξινόμηση στη βάση της μεταβολής των συμβατικών ροών ενός χρηματοοικονομικού στοιχείου ενεργητικού.

Η αρχική επιμέτρηση στο αποσβεσμένο κόστος περιλαμβάνει επίσης τα κόστη συναλλαγής που συνδέονται άμεσα με την απόκτηση ή την έκδοση του χρηματοοικονομικού στοιχείου ενεργητικού.

Μετά την αρχική επιμέτρηση, αυτά τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού επιμετρώνται στο αποσβεσμένο κόστος αφαιρουμένης της πρόβλεψης απομείωσης. Οι τόκοι υπολογίζονται με τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου. Η αρχική πρόβλεψη απομείωσης και οι επακόλουθες μεταβολές αναγνωρίζονται στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων.

Όταν ένα δάνειο δεν πληροί τα κριτήρια επιμέτρησης στο αποσβεσμένο κόστος ή στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων (FVTOCI), τότε πρέπει να επιμετράται στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων (FVTPL).

Ωστόσο, ο Όμιλος δύναται, κατά την αρχική αναγνώριση, να προσδιορίσει αμετάκλητα ένα χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού ως επιμετρούμενο στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων εάν με τον τρόπο αυτό απαλείφει ή μειώνει αισθητά μια ανακολουθία στην επιμέτρηση ή την αναγνώριση (ενίοτε αναφερόμενη ως «λογιστική αναντιστοιχία») που διαφορετικά θα απέρρεε από την επιμέτρηση στοιχείων ενεργητικού ή υποχρεώσεων ή από την αναγνώριση των κερδών και ζημιών επί αυτών σε διαφορετικές βάσεις.

β. Επενδυτικό Χαρτοφυλάκιο επιμετρούμενο σε Εύλογη Αξία μέσω λοιπών συνολικών εσόδων (FVTOCI)

ι. Χρεωστικοί τίτλοι

Ένα χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού κανονικά επιμετράται στην εύλογη αξία μέσω του λοιπού Συνολικού Εισοδήματος (FVTOCI) εάν πληρούνται αμφότερες οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

- Το χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού διακρατείται στο πλαίσιο ενός επιχειρηματικού μοντέλου του οποίου ο στόχος επιτυγχάνεται τόσο με την είσπραξη συμβατικών χρηματοροών όσο και με την πώληση χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού.
- Οι συμβατικοί όροι που διέπουν το περιουσιακό στοιχείο ενεργητικού δημιουργούν σε συγκεκριμένες ημερομηνίες χρηματοροές που συνίστανται αποκλειστικά σε πληρωμή κεφαλαίου και τόκων επί του ανεξόφλητου κεφαλαίου (βλ. ενότητα (α ii) ανωτέρω για λεπτομερή ανάλυση).

Ένα επιχειρηματικό μοντέλο «διακράτησης για είσπραξη και πώληση» (Hold To Collect & Sell) εφαρμόζεται όταν η Τράπεζα έχει αποφασίσει ότι τόσο η είσπραξη συμβατικών χρηματοροών όσο και η πώληση χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού είναι ζωτικής σημασίας για την επίτευξη του στόχου του επιχειρηματικού μοντέλου. Για να καθορισθεί εάν ισχύει, η Διοίκηση εξετάζει:

- εάν το επιχειρηματικό μοντέλο θα αφορά συνήθως μεγαλύτερη συχνότητα και αξία πωλήσεων από ένα μοντέλο «διακράτησης για είσπραξη»,
- εάν υπάρχουν διάφοροι στόχοι που μπορεί να συνάδουν με αυτόν τον τύπο επιχειρηματικού μοντέλου, όπως:
  - ο η διαχείριση καθημερινών αναγκών ρευστότητας,
  - ο η διατήρηση συγκεκριμένου προφίλ καμπύλης επιτοκίων,
  - ο η αντιστοίχιση της διάρκειας ζωής των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού με τη διάρκεια ζωής των υποχρεώσεων τις οποίες χρηματοδοτούν τα εν λόγω στοιχεία.

Όπως αναφέρθηκε στην ενότητα (α) παραπάνω, η Διοίκηση επαναξιολογεί τα επιχειρηματικά μοντέλα σε κάθε περίοδο αναφοράς, προκειμένου να καθορίζει εάν έχουν διαφοροποιηθεί από την προηγούμενη περίοδο. Για παράδειγμα, το αυξημένο επίπεδο πωλήσεων εντός ενός χαρτοφυλακίου που είχε αξιολογηθεί ως «διακράτησης για είσπραξη» μπορεί να υποδεικνύει ότι το επιχειρηματικό μοντέλο έχει εξελιχθεί και ότι δεν θα ήταν σκόπιμο οι μελλοντικές προσθήκες στο χαρτοφυλάκιο να ταξινομηθούν με τον ίδιο τρόπο. Ωστόσο, όπως προαναφέρθηκε, αυτό δεν σημαίνει ότι θα πρέπει να αναταξινομούνται και τα υπόλοιπα στοιχεία του χαρτοφυλακίου. Στην περίπτωση εσφαλμένης αρχικής αξιολόγησης του επιχειρηματικού μοντέλου, η αναταξινόμηση είναι αναγκαία και έχουν εφαρμογή οι διατάξεις του Δ.Λ.Π. 8.

Μετά την αρχική επιμέτρηση, τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων με τα όποια κέρδη/ζημιές από την αποτίμηση στην εύλογη αξία να καταχωρούνται απευθείας στο συγκεντρωτικό συνολικό εισόδημα. Στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων ο Όμιλος και η Τράπεζα αναγνωρίζουν τα έσοδα από τόκους που υπολογίστηκαν με τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου, ζημιά απομείωσης και τις επακόλουθες μεταβολές και τα συναλλαγματικά κέρδη και ζημιές. Την ημερομηνία αποαναγνώρισης ή αναταξινόμησης στην κατηγορία εύλογης αξίας μέσω αποτελεσμάτων, τα σωρευτικά κέρδη/ζημιές από αποτιμήσεις των χρεωστικών τίτλων αναταξινομούνται από την Καθαρή Θέση στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων.

ii. Συμμετοχικοί τίτλοι

Ειδικά για τους συμμετοχικούς τίτλους, η Διοίκηση δύναται κατά την αρχική αναγνώριση να επιλέξει αμετάκλητα να ταξινομήσει συγκεκριμένους συμμετοχικούς τίτλους στο χαρτοφυλάκιο της εύλογης αξίας μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων. Η απόφαση αυτή λαμβάνεται κατά περίπτωση.

Επακόλουθες μεταβολές στην εύλογη αξία μίας επένδυσης σε συμμετοχικό τίτλο, για τον οποίο έχει αμετάκλητα επιλεγεί κατά την αρχική αναγνώριση να ταξινομηθεί στο χαρτοφυλάκιο της εύλογης αξίας μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων, παρουσιάζονται στα Λοιπά Συνολικά Έσοδα.

Επιπλέον, αντίθετα με τους χρεωστικούς τίτλους σε εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων, για τους συμμετοχικούς τίτλους ισχύουν τα εξής:

- τα κέρδη και οι ζημίες που αναγνωρίζονται στα λοιπά συνολικά έσοδα δεν αναταξινομούνται στη συνέχεια στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων, παρόλο που το σωρευτικό κέρδος ή ζημία μπορεί να αναταξινομείται στα αποτελέσματα εις νέο,
- οι συμμετοχικοί τίτλοι δεν υπόκεινται σε απομείωση.

Αποκλειστικά το έσοδο από μερίσματα από αυτούς τους συμμετοχικούς τίτλους αναγνωρίζεται στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων, εκτός εάν το μέρισμα ξεκάθαρα αντιπροσωπεύει ανάκτηση μέρους του κόστους της επένδυσης, με όλα τα υπόλοιπα κέρδη/ζημίες (συμπεριλαμβανομένου και των σχετικών με συναλλαγματικές διαφορές), να αναγνωρίζονται στα λοιπά συνολικά έσοδα.

γ. Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού που επιμετρούνται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων (FVTPL)

Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού που επιμετρούνται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων (FVTPL) είναι όλα τα χρηματοοικονομικά στοιχεία τα οποία δεν πληρούν τα κριτήρια να επιμετρηθούν είτε στο αποσβέσιμο κόστος είτε στην εύλογη αξία μέσω λοιπών συνολικών εσόδων (FVTOCI). Οι μεταβολές στην εύλογη αξία αυτών των χρηματοοικονομικών στοιχείων αναγνωρίζονται στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων.

Επιπλέον, η Διοίκηση δύναται υπό ορισμένες συνθήκες κατά την αρχική αναγνώριση, να προσδιορίζει ένα χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού ως επιμετρούμενο στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων, το οποίο διαφορετικά θα επιμετρούταν στο αποσβεσμένο κόστος, ή στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων. Η εν λόγω επιλογή, είναι αμετάκλητη και μπορεί να γίνει μόνο εάν απαλείφει ή μειώνει αισθητά μια λογιστική αναντιστοιχία από την επιμέτρηση τέτοιων χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού ή υποχρεώσεων ή από την αναγνώριση των κερδών και ζημιών επί των χρηματοοικονομικών στοιχείων σε διαφορετική βάση.

δ. Απομείωση αξίας χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού

Το Δ.Π.Χ.Α. 9 εισαγάγει το μοντέλο των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών ("ECL"), σε αντίθεση με το μοντέλο πραγματοποιηθεισών ζημιών του Δ.Λ.Π. 39, το οποίο ισχύει για όλα τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού που υπόκεινται σε απομείωση αξίας και ορισμένες εκτός ισολογισμού δεσμεύσεις για δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών καθώς και εγγυήσεις, και το οποίο αντικαθιστά το μοντέλο πραγματοποιηθεισών ζημιών του Δ.Λ.Π. 39. Το νέο πρότυπο υιοθετεί μία προσέγγιση "τριών Σταδίων" (Στάδιο 1, Στάδιο 2, Στάδιο 3), η οποία αντανακλά τις μεταβολές στην πιστωτική ποιότητα ενός χρηματοοικονομικού στοιχείου ενεργητικού από την αρχική του αναγνώριση. Σε κάθε ημερομηνία αναφοράς, αναγνωρίζεται μία ζημία απομείωσης ίση με τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημίες

12μήνου (αναλογούσα στο Στάδιο 1) για όλα τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού, για τα οποία δεν υφίσταται σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου από την αρχική τους αναγνώριση.

Για χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού: α) για τα οποία υφίσταται σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου (“SICR”) από την αρχική τους αναγνώριση (Στάδιο 2), β) τα οποία είναι απομειωμένης πιστωτικής αξίας (Στάδιο 3) και γ) τα οποία είναι αποκτημένα ή δημιουργηθέντα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού απομειωμένης πιστωτικής αξίας, θα αναγνωρίζεται ζημία απομείωσης ίση με τις αναμενόμενες καθ’ όλη τη διάρκεια ζωής του στοιχείου πιστωτικές ζημιές. Η Διοίκηση αποφάσισε να εφαρμόσει τον ορισμό του κανονισμού κεφαλαιακών απαιτήσεων (CRR default).

Η αθέτηση υποχρέωσης ενός συγκεκριμένου οφειλέτη θεωρείται ότι έχει επέλθει όταν ισχύει οποιαδήποτε από τις δύο συνθήκες:

- Το κριτήριο της καθυστέρησης: Ο οφειλέτης έχει καθυστερήσει άνω των 90 ημερών την πληρωμή οποιασδήποτε ουσιώδους πιστωτικής υποχρέωσής του προς την Τράπεζα, ή προς οποιαδήποτε θυγατρική της.
- Κριτήριο πιθανής αδυναμίας πληρωμής: Η Διοίκηση θεωρεί ότι ο οφειλέτης θα παρουσιάσει αδυναμία πληρωμής των πιστωτικών υποχρεώσεων του προς την Τράπεζα, ή προς οποιαδήποτε θυγατρική της.

Ο ορισμός της αθέτησης αξιολογείται:

- Σε επίπεδο ανοίγματος για τα χαρτοφυλάκια Ιδιωτικής Πίστης και Μικρών Επιχειρήσεων
- Σε επίπεδο πιστούχου για τα υπόλοιπα χαρτοφυλάκια.

Για τον προσδιορισμό της σημαντικής αύξησης του πιστωτικού κινδύνου λαμβάνονται υπόψη πολλοί διαφορετικοί παράγοντες οι οποίοι διαφέρουν ανάλογα με το προϊόν και την κατηγορία κινδύνου. Οι κύριοι παράγοντες που εξετάζονται για αυτόν τον προσδιορισμό είναι οι σχετικές μεταβολές στην πιθανότητα αθέτησης υποχρεώσεων από την έναρξη της σχέσης και συγκεκριμένα άλλα κριτήρια είτε ως δευτερογενείς δείκτες είτε ως μέσα προστασίας, όπως εμφάνιση σε κατηγορία παρακολούθησης, ύπαρξη ρύθμισης λόγω οικονομικής δυσχέρειας, ενδείξεις συμπεριφοράς πιστούχου έναντι των υποχρεώσεων του (ανώτατη κατηγορία καθυστέρησης εντός του τρέχοντος έτους) και καθυστέρηση άνω των 30 ημερών. Η Διοίκηση επιμετρά και αξιολογεί τη σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου, συγκρίνοντας τον κίνδυνο αθέτησης κατά την «ημερομηνία αρχικής αναγνώρισης» με τον κίνδυνο αθέτησης σε κάθε «ημερομηνία αναφοράς».

Κύριες έννοιες μοντέλων απομείωσης αξίας

Οι αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές (“ECL”) είναι συνάρτηση της πιθανότητας αθέτησης υποχρέωσης (PD), του ανοίγματος κατά την αθέτηση (EAD) και της ζημίας σε περίπτωση αθέτησης (LGD), όπου όμως εξετάζεται και η χρονική στιγμή της ζημίας, και εκτιμώνται ανάλογα, ενσωματώνοντας πληροφορίες που αφορούν στο μέλλον και εφαρμόζοντας έμπειρη κρίση, ώστε να αντανakλώνται παράγοντες που δεν έχουν καταγραφεί από τα μοντέλα.

ε. Αποαναγνώριση χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού

Ένα χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού αποαναγνωρίζεται στις εξής περιπτώσεις:

- τα συμβατικά δικαιώματα επί των χρηματοροών από το χρηματοοικονομικό στοιχείο έχουν εκπνεύσει, ή
- Η Διοίκηση μεταβιβάζει το χρηματοοικονομικό στοιχείο και η μεταβίβαση πληροί τους όρους για αποαναγνώριση.

Ο όρος «χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού» αναφέρεται είτε σε ολόκληρο είτε σε μέρος του χρηματοοικονομικού στοιχείου ενεργητικού (ή σε ολόκληρη ή σε μέρος ομάδας συναφών χρηματοοικονομικών περιουσιακών ενεργητικού). Συνεπώς, είναι σημαντικό ότι η αναφορά στην αποαναγνώριση ενός περιουσιακού στοιχείου στην ολότητα του, δεν σημαίνει υποχρεωτικά ότι το χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού αποαναγνωρίζεται στο 100%. Μπορεί, για παράδειγμα να σημαίνει ότι έγινε πλήρη αποαναγνώριση του 80% του χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου, στο οποίο εφαρμόστηκαν ξεχωριστά οι κανόνες αποαναγνώρισης.

Τα συμβατικά δικαιώματα επί των χρηματοροών από αυτό το χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού έχουν εκπνεύσει όταν για παράδειγμα:

- αποπληρώνεται μία απαίτηση δανείου,
- εκπνέει ένα δικαίωμα προαίρεσης χωρίς να έχει ασκηθεί.

Η Διοίκηση «μεταβιβάζει» ένα χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού όταν, και μόνο όταν:

- είτε μεταβιβάζει τα συμβατικά δικαιώματα για να εισπράξει τις χρηματοροές του χρηματοοικονομικού στοιχείου ενεργητικού, ή
- διατηρεί τα συμβατικά δικαιώματα της είσπραξης των χρηματοροών του χρηματοοικονομικού στοιχείου ενεργητικού, αλλά αναλαμβάνει τη συμβατική υποχρέωση να καταβάλλει τις χρηματοροές σε έναν ή περισσότερους αποδέκτες.

Εάν ουσιαστικά όλοι οι κίνδυνοι και τα οφέλη της κυριότητας του χρηματοοικονομικού στοιχείου ενεργητικού μεταβιβαστούν, τότε το χρηματοοικονομικό στοιχείο πρέπει να αποαναγνωρίζεται και όλα τα οφέλη και οι κίνδυνοι που δημιουργούνται ή διατηρούνται κατά τη μεταβίβαση να αναγνωρίζονται ξεχωριστά ως στοιχείο ενεργητικού ή υποχρεώσεων.

Αποτελεί συνήθη πρακτική η αναδιάρθρωση των χρεωστικών τίτλων ειδικότερα, όταν οι οφειλέτες αντιμετωπίζουν οικονομικές δυσκολίες αλλά όχι μόνο σε αυτή την περίπτωση. Η αναδιάρθρωση είναι η τροποποίηση των όρων ενός δανείου ή η ανταλλαγή ενός χρεωστικού τίτλου που εκδόθηκε από έναν οφειλέτη με άλλον. Εάν οι συμβατικές ταμειακές ροές επί ενός χρηματοοικονομικού στοιχείου ενεργητικού τροποποιηθούν, η Διοίκηση αξιολογεί κατά πόσο έχουν εκπνεύσει τα δικαιώματα επί των χρηματοροών και, συνεπώς, θα πρέπει το χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού να αποαναγνωριστεί.

Η διατήρηση του ελέγχου του μεταβιβασθέντος περιουσιακού στοιχείου από τον Όμιλο ή την Τράπεζα εξαρτάται από τη δυνατότητα του λήπτη να πωλήσει το περιουσιακό στοιχείο.

Πέραν των ανωτέρω, η Διοίκηση έχει ορίσει σαφώς ποιες τροποποιήσεις των συμβατικών όρων συμφωνιών δανεισμού θα θεωρούνται ως ουσιώδεις και θα συνεπάγονται την αποαναγνώριση.

Κατά την αποαναγνώριση ενός χρηματοοικονομικού στοιχείου ενεργητικού στην ολότητα του, η διαφορά μεταξύ:

- της λογιστικής αξίας του περιουσιακού στοιχείου, και
- του ανταλλάγματος που ελήφθη, συμπεριλαμβανομένου κάθε νέου αποκτηθέντος στοιχείου ενεργητικού αφαιρουμένης κάθε νέας υποχρέωσης που αναλαμβάνεται (σε περίπτωση μεταβίβασης), ή νέου δανείου υπολογισθέντος στην εύλογη αξία (σε περίπτωση εκπνοής)

αναγνωρίζεται στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων. Επιπροσθέτως, τυχόν σωρευτικό κέρδος ή ζημία από το χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού που είχε προηγουμένως αναγνωριστεί στα λοιπά συνολικά έσοδα, αναταξινομείται από την Καθαρή Θέση στην

Κατάσταση Αποτελεσμάτων, εάν το χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού είναι χρεωστικός τίτλος που έχει λογιστικοποιηθεί στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων βάσει του Δ.Π.Χ.Α. 9.

Εάν η επαναδιαπραγμάτευση ή τροποποίηση των συμβατικών χρηματοροών ενός χρηματοοικονομικού στοιχείου ενεργητικού δεν επιφέρει την αποαναγνώριση του υφιστάμενου χρηματοοικονομικού στοιχείου ενεργητικού σύμφωνα με το Δ.Π.Χ.Α. 9, ο Όμιλος:

- Συνεχίζει την τρέχουσα λογιστική αντιμετώπιση του υφιστάμενου χρηματοοικονομικού στοιχείου ενεργητικού που έχει τροποποιηθεί.
- Εγγράφει κέρδος ή ζημία τροποποίησης υπολογίζοντας εκ νέου την ακαθάριστη λογιστική αξία του χρηματοοικονομικού στοιχείου ενεργητικού ως παρούσα αξία των συμβατικών χρηματοροών κατόπιν της επαναδιαπραγμάτευσης ή της τροποποίησης οι οποίες έχουν προεξοφληθεί με το αρχικό πραγματικό επιτόκιο (EIR) του χρηματοοικονομικού στοιχείου ενεργητικού (ή με το πραγματικό επιτόκιο προσαρμοσμένο στον πιστωτικό κίνδυνο, όταν πρόκειται για χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού απομειωμένης πιστωτικής αξίας που έχουν αγορασθεί ή δημιουργηθεί (POCI)).

2.5 Τροποποίηση λογιστικής πολιτικής λόγω της εφαρμογής του Δ.Π.Χ.Α. 15

Σύμφωνα με το Δ.Π.Χ.Α. 15 εφαρμόζεται μια μέθοδος αναγνώρισης εσόδων βάσει πέντε βημάτων, η οποία περιλαμβάνει: τον προσδιορισμό της σύμβασης, τον προσδιορισμό των υποχρεώσεων απόδοσης στη σύμβαση, τον καθορισμό του τιμήματος συναλλαγής και την κατανομή του τιμήματος συναλλαγής στις υποχρεώσεις απόδοσης της σύμβασης. Σύμφωνα με αυτήν τη μέθοδο, ο Όμιλος αναγνωρίζει το έσοδο όταν εκπληρώνονται οι όροι εκτέλεσης των συμβάσεων (performance obligation), δηλαδή, όταν ο έλεγχος των υπηρεσιών ή των προϊόντων μεταβιβάζεται στον πελάτη.

2.6 Τροποποίηση λογιστικής πολιτικής επιχειρηματικών τομέων (Δ.Π.Χ.Α. 8)

Το 1^ο τρίμηνο του 2018 η Εκτελεστική Επιτροπή του Ομίλου, σε συνέπεια με το στρατηγικό σχέδιο “Agenda 2020”, άλλαξε την ανάλυση των επιχειρηματικών τομέων από την παραδοσιακή προϊόντική δομή που ίσχυε μέχρι την 31^η Δεκεμβρίου 2017 σε πελατοκεντρική προσέγγιση. Βάσει των ανωτέρω, οι νέοι Επιχειρηματικοί Τομείς διαμορφώνονται ως ακολούθως:

Τομείς “Core”

- **Λιανική Τραπεζική:** Συμπεριλαμβάνονται πελάτες Mass, Affluent, Private Banking, Μικρών Επιχειρήσεων, και Δημοσίου Τομέα καθώς και τα κανάλια διανομής.
- **Επιχειρηματική Τραπεζική:** Περιλαμβάνει τις εργασίες και τα μεγέθη Μεγάλων Επιχειρήσεων, Ναυτιλίας, Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων και του Αγροτικού τομέα.
- **Piraeus Financial Markets (PFM):** Περιλαμβάνει τις εργασίες που σχετίζονται με αγορές Ομολόγων, Συναλλάγματος Χρηματαγορών και λοιπές δραστηριότητες Διαχείρισης Διαθεσίμων μέρος των οποίων είναι και η διαχείριση του επιτοκιακού περιθωρίου των εργασιών της Τράπεζας. Συμπεριλαμβάνονται επίσης και οι μεγάλοι πελάτες - ιδρύματα (Institutional Clients’ Segment).
- **Λοιπά:** Προσμετρώνται όλα τα μεγέθη και αποτελέσματα δραστηριοτήτων που σχετίζονται με διοικητικές αποφάσεις και πρακτικές, τα οποία δεν είναι εφικτό ή δεν είναι σωστό να κατανεμηθούν σε πελατειακούς τομείς. Συμπεριλαμβάνονται οι χρηματοδοτικές ενέργειες βάσει αποφάσεων της Επιτροπής Διαχείρισης Ενεργητικού - Παθητικού “ALCO”.

Τομέας “Piraeus Legacy Unit”

- **PLU:** Ο τομέας αυτός κυρίως αναφέρεται στα μεγέθη και αποτελέσματα της Μονάδας Αναχρηματοδοτήσεων (Recovery Banking Unit - RBU) η οποία δεν θεωρείται κύρια (core) τραπεζική δραστηριότητα. Σε επίπεδο Ομίλου περιλαμβάνονται οι θυγατρικές εξωτερικού βάσει του πλάνου αναδιάρθρωσης της Τράπεζας, στόχος του οποίου είναι η μείωση της έκθεσης στο εξωτερικό. Περιλαμβάνονται επίσης οι θυγατρικές Real Estate Owned (REO), non-core θυγατρικές Ελλάδος και οι διακοπτόμενες δραστηριότητες.

3. Γνωστοποιήσεις μετάβασης στο Δ.Π.Χ.Α. 9

3.1. Μεταβατικές γνωστοποιήσεις που αφορούν την Πρώτη Εφαρμογή του Δ.Π.Χ.Α. 9

Την 1^η Ιανουαρίου 2018, ο Όμιλος Τράπεζας Πειραιώς εφάρμοσε τις απαιτήσεις του Δ.Π.Χ.Α. 9 «Χρηματοοικονομικά Μέσα». Το Δ.Π.Χ.Α. 9 «Χρηματοοικονομικά Μέσα» πραγματεύεται τις λογιστικές απαιτήσεις για την κατάταξη και επιμέτρηση χρηματοοικονομικών μέσων, τη λογιστική απομείωσης και τη λογιστική αντιστάθμισης. Αντικαθιστά το Δ.Λ.Π. 39 «Χρηματοοικονομικά Μέσα: Αναγνώριση και Επιμέτρηση» και ισχύει για χρήσεις με ημερομηνία έναρξης την 1^η Ιανουαρίου 2018 ή μεταγενέστερα.

Οι μεταβατικές αυτές γνωστοποιήσεις της Πρώτης Εφαρμογής του Δ.Π.Χ.Α. 9 παρέχουν:

- Πληροφορίες προκειμένου να κατανοηθεί η επίπτωση της εφαρμογής του νέου λογιστικού προτύπου στην Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Θέσης του Ομίλου της Τράπεζας Πειραιώς την 1^η Ιανουαρίου 2018.
- Μία γέφυρα μεταξύ των αποτελεσμάτων που παρήχθησαν βάσει του Δ.Λ.Π. 39 «Χρηματοοικονομικά Μέσα: Αναγνώριση και Αποτίμηση», του Δ.Λ.Π. 37 «Προβλέψεις, ενδεχόμενες υποχρεώσεις και ενδεχόμενα περιουσιακά στοιχεία» και του Δ.Π.Χ.Α. 9 «Χρηματοοικονομικά Μέσα».
- Το πλαίσιο των αλλαγών αναφορικά με την αναγνώριση αναμενόμενων ζημιών από πιστωτικό κίνδυνο, με τις μεταβολές στην ταξινόμηση και επιμέτρηση χρηματοοικονομικών μέσων στην Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Θέσης του Ομίλου και με τη συνεπαγόμενη επίπτωση στα εποπτικά κεφάλαια.

3.2. Επίπτωση της Πρώτης Εφαρμογής του Δ.Π.Χ.Α. 9

Η επίπτωση της Πρώτης Εφαρμογής του Δ.Π.Χ.Α. 9 την 1^η Ιανουαρίου 2018 στα Ίδια Κεφάλαια ανήλθε για τον Όμιλο σε € 1.968,9 εκατ. η οποία προκύπτει από:

	Όμιλος 1 Ιαν. 2018
€ εκατ.	
Μείωση από πρόσθετες προβλέψεις απομείωσης – συνεχιζόμενες δραστηριότητες	1.911,7
Μείωση από πρόσθετες προβλέψεις απομείωσης – διακοπτόμενες δραστηριότητες	5,4
Μείωση από τη νέα επιμέτρηση των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων ως αποτέλεσμα αλλαγών στη κατηγοριοποίηση	25,3
Αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση	(0,6)
Καθαρή επίπτωση της Πρώτης Εφαρμογής του Δ.Π.Χ.Α. 9 στα Ίδια Κεφάλαια	1.941,8
Επίπτωση του διαθέσιμου προς πώληση χαρτοφυλακίου ομολόγων που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων	27,1
Συνολική Επίπτωση της Πρώτης Εφαρμογής του Δ.Π.Χ.Α. 9	1.968,9

Ο Όμιλος δεν αναγνώρισε αναβαλλόμενο φόρο ενεργητικού επί της καθαρής επίπτωσης της Πρώτης Εφαρμογής του Δ.Π.Χ.Α. 9 την 1^η Ιανουαρίου 2018, με την εξαίρεση ενός μη ουσιώδους ποσού € 0,6 εκατ. προερχόμενο από θυγατρικές εσωτερικού, με βάση την αξιολόγηση της Διοίκησης της Τράπεζας όπου η ανακτησιμότητα πρόσθετου αναβαλλόμενου φόρου δεν κρίνεται εφικτή επί του παρόντος. Ο μη αναγνωρισθείς αναβαλλόμενος φόρος ενεργητικού θα ανερχόταν σε € 562,7 εκατ.

Η Διοίκηση της Τράπεζας ολοκλήρωσε την αξιολόγηση της επίπτωσης της Πρώτης Εφαρμογής του Δ.Π.Χ.Α. 9 τον Ιούνιο 2018. Σύμφωνα με αυτήν, η αρχική εκτιμώμενη επίπτωση της Πρώτης Εφαρμογής του Δ.Π.Χ.Α. 9 την 1^η Ιανουαρίου 2018 ανερχόμενη σε € 1.620,7 εκατ. αυξήθηκε σε € 1.968,9 εκατ. ως αποτέλεσμα των παρακάτω στοιχείων:

α) Ολοκλήρωση της επιμέτρησης των αναμενόμενων ζημιών από πιστωτικό κίνδυνο από τη μετάβαση στο ΔΠ.Χ.Α 9 των δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών, ως αποτέλεσμα της οριστικοποίησης παραμέτρων κινδύνου που χρησιμοποιούνται σε εσωτερικά μοντέλα πιστωτικού κινδύνου, οι οποίες ανήλθαν σε € 315,2 εκατ.

β) Επίπτωση της Πρώτης Εφαρμογής του Δ.Π.Χ.Α 9 για τα χρηματοοικονομικά μέσα που περιλαμβάνονται στα Λοιπά Στοιχεία Ενεργητικού, τα οποία δεν περιλαμβάνονταν στην αρχική εκτιμώμενη επίπτωση της Πρώτης Εφαρμογής του Δ.Π.Χ.Α. 9, και ανέρχονται σε € 33,8 εκατ.

Όμιλος Επίπτωση 1^{ης} Εφαρμογής IFRS 9 την 01.01.2018	
€ εκατ.	
Αρχική εκτιμώμενη επίπτωση της Πρώτης Εφαρμογής του Δ.Π.Χ.Α 9 όπως δημοσιεύθηκε την 31 ^η Δεκεμβρίου 2017	1.620,7
Αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση και λοιπές προσαρμογές που ενσωματώθηκαν κατά το 1 ^ο τρίμηνο 2018	(0,8)
Τροποποιημένη επίπτωση της Πρώτης Εφαρμογής του Δ.Π.Χ.Α 9 όπως δημοσιεύθηκε την 31 ^η Μαρτίου 2018	1.619,9
Ολοκλήρωση της επιμέτρησης των αναμενόμενων ζημιών από πιστωτικό κίνδυνο από τη μετάβαση στο Δ.Π.Χ.Α. 9 των δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών, ως αποτέλεσμα της οριστικοποίησης παραμέτρων κινδύνου που χρησιμοποιούνται σε εσωτερικά μοντέλα πιστωτικού κινδύνου	315,2
Αύξηση λόγω της επίπτωσης της Πρώτης Εφαρμογής του Δ.Π.Χ.Α 9 για τα χρηματοοικονομικά μέσα που περιλαμβάνονται στα Λοιπά Στοιχεία Ενεργητικού	33,8
Τροποποιημένη επίπτωση της Πρώτης Εφαρμογής του Δ.Π.Χ.Α 9 την 30^η Σεπτεμβρίου 2018	1.968,9

Η Διοίκηση συνεχίζει να εξετάζει και να βελτιώνει τις νέες λογιστικές διαδικασίες, τους εσωτερικούς ελέγχους και το πλαίσιο διακυβέρνησης που απαιτείται από την υιοθέτηση του Δ.Π.Χ.Α. 9 «Χρηματοοικονομικά Μέσα».

3.3 Επίπτωση στα Εποπτικά Κεφάλαια

Κύριοι κεφαλαιακοί δείκτες	Όμιλος		
	Την		
	31η Δεκεμβρίου 2017	1η Ιανουαρίου 2018	1η Ιανουαρίου 2018
	Δ.Λ.Π. 39	Δ.Π.Χ.Α. 9 βάσει μεταβατικών ρυθμίσεων	Δ.Π.Χ.Α. 9 βάσει πλήρους εφαρμογής
Δείκτης Κεφαλαίου κοινών μετοχών της κατηγορίας 1 (CET1)	7.710.725	7.324.822	5.151.314
Κεφάλαιο της κατηγορίας 1	7.710.725	7.324.822	5.151.314
Συνολικό κεφάλαιο	7.710.725	7.324.822	5.151.314
Σύνολο σταθμισμένων ως προς τον κίνδυνο στοιχείων ενεργητικού (εντός & εκτός ισολογισμού στοιχεία) (€ χιλ)	50.981.210	50.148.616	48.589.268
Δείκτες κεφαλαίου (%) ¹			
Δείκτης Κεφαλαίου κοινών μετοχών της κατηγορίας 1 (CET1)	15,1%	14,6%	10,6%
Κεφάλαιο της κατηγορίας 1	15,1%	14,6%	10,6%
Συνολικό κεφάλαιο	15,1%	14,6%	10,6%
Δείκτης μόχλευσης	11,7%	10,9%	8,1%

¹ Οι δείκτες κεφαλαίου παρουσιάζονται για λόγους συνέπειας σε μεταβατική βάση την 31η Δεκεμβρίου 2017 δυνάμει της οδηγίας CRD IV.

Η επίπτωση της Πρώτης Εφαρμογής του Δ.Π.Χ.Α. 9, είχε ως αποτέλεσμα τη μείωση του δείκτη Common Equity Tier 1 κατά 52 μ.β., εφαρμόζοντας τις κανονιστικές μεταβατικές ρυθμίσεις της Ε.Ε., και μείωση 452 μ.β. μετά την πλήρη εφαρμογή την 1η Ιανουαρίου 2018.

3.4 Κανονιστικές μεταβατικές ρυθμίσεις Δ.Π.Χ.Α. 9

Ο Όμιλος έχει υιοθετήσει τις κανονιστικές μεταβατικές ρυθμίσεις που δημοσιεύθηκαν από την Ε.Ε. (αριθ. 2017/2395) το Δεκέμβριο του 2017 τροποποιώντας το Κανονισμό (ΕΕ) 575/2013 με την προσθήκη του άρθρου 473α. Αυτές οι μεταβατικές ρυθμίσεις επιτρέπουν στις τράπεζες να συμπεριλάβουν στην κεφαλαιακή βάση τους ένα ποσοστό της επίπτωσης της εφαρμογής του Δ.Π.Χ.Α. 9 λόγω της πρόβλεψης για τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές κατά τα πρώτα πέντε έτη εφαρμογής. Το ποσοστό που δύνανται να συμπεριλάβουν οι τράπεζες ξεκινά από 95% το 2018, και μειώνεται σταδιακά στο 25% έως το 2022 και κατόπιν στο 0% έως το 2023.

Η επίπτωση της εφαρμογής του Δ.Π.Χ.Α. 9 στην πρόβλεψη για απομείωση αξίας ορίζεται ως:

- η αύξηση των αναμενόμενων προβλέψεων απομείωσης αξίας κατά την ημερομηνία υιοθέτησης του Δ.Π.Χ.Α. 9, συν
- κάθε μεταγενέστερη αύξηση των αναμενόμενων προβλέψεων απομείωσης αξίας στο μη απομειωμένο χαρτοφυλάκιο.

3.5 Επίπτωση στη διακυβέρνηση και τους εσωτερικούς ελέγχους

Ο Όμιλος Τράπεζας Πειραιώς ξεκίνησε το πρόγραμμα υλοποίησης του Δ.Π.Χ.Α. 9 («Πρόγραμμα Δ.Π.Χ.Α. 9») το πρώτο τρίμηνο του 2016. Στο πλαίσιο υλοποίησης αυτού του προγράμματος, δημιουργήθηκαν οι κατάλληλες δομές Διακυβέρνησης και συστάθηκαν Οργανωτικές Επιτροπές, Γραφείο Διαχείρισης Έργου και διάφορες ομάδες έργου με συμμετέχοντες από διάφορες διευθύνσεις και θυγατρικές της Τράπεζας. Η Οργανωτική Επιτροπή του Ομίλου για το Δ.Π.Χ.Α. 9, συμμετείχε ενεργά στη διαδικασία, διασφαλίζοντας την αποδοτική, αποτελεσματική, ορθή και έγκαιρη υλοποίηση του έργου για το Δ.Π.Χ.Α. 9. Δεδομένης της περιπλοκότητας και του μεγέθους του έργου για το Δ.Π.Χ.Α. 9, η Τράπεζα σύναψε συμβόλαια συνεργασίας με «ειδικούς συμβούλους έργου» σε πολύ αρχικό στάδιο του έργου του Δ.Π.Χ.Α. 9 και προέβη σε σημαντικές επενδύσεις σε νέα πληροφοριακά συστήματα και διαδικασίες.

Με βάση το υφιστάμενο πλαίσιο διακυβέρνησης, η Διοίκηση διασφάλισε την ύπαρξη κατάλληλων εσωτερικών δομών ελέγχου και επαληθεύσεων ως προς τις κύριες διαδικασίες και κρίσεις για τον προσδιορισμό των προβλέψεων απομείωσης. Στο πλαίσιο της υλοποίησης, η Διοίκηση βελτίωσε τους υφιστάμενους εσωτερικούς ελέγχους και εφάρμοσε όπου χρειαζόταν επιπρόσθετους εσωτερικούς ελέγχους και διαδικασίες σε τομείς που επηρεάζονταν από την υιοθέτηση του Δ.Π.Χ.Α. 9. Η Διοίκηση καθιέρωσε επίσης διαδικασίες επαληθεύσεων και ελέγχους για την αξιολόγηση της ορθότητας της επιμέτρησης των προβλέψεων απομείωσης. Ορισμένοι από τους κύριους τομείς διακυβέρνησης και ελέγχων είναι εκείνοι που αφορούν ελέγχους για την ανάπτυξη των μακροοικονομικών σεναρίων και τη στάθμισή τους βάσει κατάλληλης πιθανότητας αθέτησης απαιτήσεων, συστήματα και δεδομένα επιμέτρησης πιστωτικού κινδύνου, τον καθορισμό κριτηρίων για την αξιολόγηση σημαντικής αύξησης του πιστωτικού κινδύνου και τα κριτήρια για την κατάταξη των δανείων και των χρεωστικών τίτλων.

Επιπροσθέτως, πέραν του υφιστάμενου πλαισίου διαχείρισης κινδύνων, δημιουργήθηκε ένα στιβαρό και ισχυρό πλαίσιο διακυβέρνησης για την αξιολόγηση και έγκριση της επιμέτρησης των αναμενόμενων ζημιών από πιστωτικό κίνδυνο. Από αυτό το πλαίσιο, η Επιτροπή Απομειώσεων εξετάζει και εγκρίνει το ενοποιημένο κόστος απομείωσης σε τριμηνιαία βάση, μαζί με τις υποκείμενες κύριες συνιστώσες και τις αντίστοιχες κύριες παραδοχές.

Το Διοικητικό Συμβούλιο με την υποστήριξη της Επιτροπής Ελέγχου και της Επιτροπής Διαχείρισης Κινδύνων, καθώς και της Εκτελεστικής Επιτροπής Ομίλου, παρακολουθούσε πολύ στενά την υλοποίηση του έργου για το Δ.Π.Χ.Α. 9 και συμμετείχε ενεργά στη διαδικασία λήψης αποφάσεων και της έγκρισης των λογιστικών πολιτικών του Δ.Π.Χ.Α. 9.

3.6 Αναδρομικές τροποποιήσεις στην παρουσίαση της Κατάστασης Χρηματοοικονομικής Θέσης του Ομίλου την 31 Δεκεμβρίου 2017

Οι παρακάτω πίνακες απεικονίζουν τη νέα κατάσταση παρουσίασης στοιχείων ενεργητικού και παθητικού κατά την 31η Δεκεμβρίου 2017 σε σχέση με την παρουσίαση στην Ετήσια Χρηματοοικονομική Έκθεση του 2017. Οι πίνακες δεν αντικατοπτρίζουν καμία από τις συνέπειες της υιοθέτησης των απαιτήσεων επιμέτρησης του ΔΠΧΑ 9, οι οποίες παρουσιάζονται στη Σημείωση 3.7 στην ενότητα Αναταξινόμηση και επιμέτρηση των λογιστικών αξιών και αναγνώριση της ECL κατά την υιοθέτηση του ΔΠΧΑ 9.

ΟΜΙΛΟΣ

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΘΕΣΗΣ	Επεξηγηματικές υποσημειώσεις	31 Δεκεμβρίου 2017 Προηγούμενη παρουσίαση	31 Δεκεμβρίου 2017 Αναπροσαρμοσμένη παρουσίαση
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ			
Ταμείο και διαθέσιμα στις Κεντρικές Τράπεζες		1.449.240	1.449.240
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων		2.147.758	2.147.758
Χρηματοοικονομικά μέσα ενεργητικού αποτιμώμενα σε εύλογες αξίες μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών	1, 2, 3	1.499.824	1.527.413
Χρηματοοικονομικά μέσα που επιμετρώνται υποχρεωτικά στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών	4	-	110.859
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα - απαιτήσεις	2,3,5,7	459.993	472.015
Συμφωνίες επαναπώλησης τίτλων πελατών		90.253	90.253
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών στο αποσβέσιμο κόστος	6	44.719.530	44.601.656
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών που επιμετρώνται υποχρεωτικά στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών	6,7	-	123.351
Χρηματοοικονομικά μέσα που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων	8,9	-	2.070.965
Χρεόγραφα διαθέσιμα προς πώληση	4,5,8,9	2.203.803	-
Απαιτήσεις από χρεωστικούς τίτλους	1	23.109	-
Διακρατούμενα προς πώληση στοιχεία ενεργητικού		18.110	18.110
Επενδύσεις σε ακίνητα		1.120.627	1.120.627
Επενδύσεις σε συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες		251.374	251.374
Ενσώματα πάγια στοιχεία		1.041.435	1.041.435
Άυλα στοιχεία ενεργητικού		300.771	300.771
Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις		6.542.813	6.542.813
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού		3.264.380	3.264.380
Στοιχεία ενεργητικού από διακοπτόμενες δραστηριότητες		2.283.542	2.283.542
ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ		67.416.562	67.416.562
ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ			
Υποχρεώσεις προς πιστωτικά ιδρύματα		11.435.086	11.435.086
Υποχρεώσεις προς πελάτες		42.715.252	42.715.252
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα - υποχρεώσεις		402.233	402.233
Πιστωτικοί τίτλοι σε κυκλοφορία		435.277	435.277
Τρέχουσες φορολογικές υποχρεώσεις		2.437	2.437
Αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις		34.432	34.432
Υποχρεώσεις για παροχές μετά τη συνταξιοδότηση		194.162	194.162
Προβλέψεις για κινδύνους και βάρη		52.959	52.959
Λοιπές υποχρεώσεις		959.670	959.670
Υποχρεώσεις από διακοπτόμενες δραστηριότητες		1.640.856	1.640.856
ΣΥΝΟΛΟ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ		57.872.365	57.872.365
ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ			
Μετοχικό κεφάλαιο (κοινές μετοχές)		2.619.955	2.619.955
Διαφορά από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο		13.074.688	13.074.688
Υπό αίτηση μετατρέψιμες ομολογίες		2.040.000	2.040.000
Μείον: Ίδιες μετοχές		(379)	(379)
Λοιπά αποθεματικά	10	11.022	23.592
Αποτελέσματα εις νέον	10	(8.326.871)	(8.339.441)
Ίδια Κεφάλαια αναλογούντα στους ιδιοκτήτες μητρικής		9.418.415	9.418.415
Δικαιώματα μειοψηφίας		125.782	125.782
ΣΥΝΟΛΟ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ		9.544.198	9.544.198
ΣΥΝΟΛΟ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ ΚΑΙ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ		67.416.562	67.416.562

Επεξηγηματικές υποσημειώσεις στον πίνακα "Αναδρομικές τροποποιήσεις στην παρουσίαση της Κατάστασης Χρηματοοικονομικής Θέσης του Ομίλου".

Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Θέσης	
1	Αναταξινόμηση από Απαιτήσεις από χρεωστικούς τίτλους ποσού € 23.109 χιλ. σε Χρηματοοικονομικά μέσα ενεργητικού αποτιμώμενα στην FVTPL.
2	Αναταξινόμηση από Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα – απαιτήσεις ποσού € 4.515 χιλ. σε Χρηματοοικονομικά μέσα ενεργητικού αποτιμώμενα στην FVTPL.
3	Αναταξινόμηση από Χρηματοοικονομικά μέσα ενεργητικού αποτιμώμενα στην FVTPL ποσού € 35 χιλ. σε Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα – απαιτήσεις.
4	Αναταξινόμηση από Χρεόγραφα διαθέσιμα προς πώληση (συμμετοχικοί τίτλοι) ποσού € 110.859 χιλ. σε Χρηματοοικονομικά μέσα που επιμετρώνται υποχρεωτικά στην FVTPL
5	Αναταξινόμηση από Χρεόγραφα διαθέσιμα προς πώληση ποσού € 21.979 χιλ. σε Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα - απαιτήσεις.
6	Αναταξινόμηση από Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών στο αποσβέσιμο κόστος ποσού € 117.874 χιλ. σε Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών που επιμετρώνται υποχρεωτικά στην FVTPL.
7	Αναταξινόμηση από Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα – απαιτήσεις ποσού € 5.477 σε Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών που επιμετρώνται υποχρεωτικά στην FVTPL.
8	Μεταφορά από Χρεόγραφα διαθέσιμα προς πώληση (χρεωστικοί τίτλοι) ποσού € 1.902.230 χιλ. σε Χρηματοοικονομικά μέσα που επιμετρώνται στην FVTOCI.
9	Αναταξινόμηση από Χρεόγραφα διαθέσιμα προς πώληση (συμμετοχικοί τίτλοι) ποσού € 168.735 χιλ. σε Χρηματοοικονομικά μέσα που επιμετρώνται στην FVTOCI.
10	Αναταξινόμηση από Αποθεματικό Διαθέσιμου προς πώληση χαρτοφυλακίου € 12.570 χιλ. (ζημία) σε Αποτελέσματα εις νέον.

3.7 Ταξινόμηση των Χρηματοοικονομικών στοιχείων Ενεργητικού κατά την ημερομηνία εφαρμογής του Δ.Π.Χ.Α. 9

Οι παρακάτω πίνακες γνωστοποιούν τις μεταβολές στις λογιστικές αξίες και τις ταξινομήσεις των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού κατά την ημερομηνία εφαρμογής του Δ.Π.Χ.Α. 9:

	Επιμέτρηση Δ.Λ.Π 39	Δ.Λ.Π. 39 λογιστική αξία 31/12/2017	Αναταξινόμηση	Νέα επιμέτρηση	Δ.Π.Χ.Α. 9 λογιστική αξία 1/1/2018
Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού στο αποσβεσμένο κόστος βάσει Δ.Π.Χ.Α. 9					
Ταμείο και διαθέσιμα στις Κεντρικές Τράπεζες	Αποσβεσμένο κόστος				
Υπόλοιπο την 31/12/2017		1.449.240	-	-	1.449.240
Νέα επιμέτρηση (Αναμενόμενες ζημιές από πιστωτικό κίνδυνο)		-	-	(50)	(50)
Υπόλοιπο έναρξης 1/1/2018					1.449.190
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων	Αποσβεσμένο κόστος				
Υπόλοιπο την 31/12/2017		2.147.758	-	-	2.147.758
Νέα επιμέτρηση (Αναμενόμενες ζημιές από πιστωτικό κίνδυνο)		-	-	(9)	(9)
Υπόλοιπο έναρξης 1/1/2018					2.147.750
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών (μετά από προβλέψεις)	Αποσβεσμένο κόστος				
Υπόλοιπο την 31/12/2017		44.719.530	-	-	44.719.530
Αναταξινόμηση σε Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων		-	(117.874)	-	(117.874)
Νέα επιμέτρηση (Αναμενόμενες ζημιές από πιστωτικό κίνδυνο)		-	-	(1.724.018)	(1.724.018)
Υπόλοιπο έναρξης 1/1/2018					42.877.639
Απαιτήσεις από χρεωστικούς τίτλους	Αποσβεσμένο κόστος				
Υπόλοιπο την 31/12/2017		23.109	-	-	23.109
Αναταξινόμηση σε Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων		-	(23.109)	-	(23.109)
Υπόλοιπο έναρξης 1/1/2018					0

	Επιμέτρηση Δ.Λ.Π 39	Δ.Λ.Π. 39 λογιστική αξία 31/12/2017	Αναταξινόμηση	Νέα επιμέτρηση	Δ.Π.Χ.Α. 9 λογιστική αξία 1/1/2018
Συμφωνίες επαναπώλησης τίτλων πελατών	Αποσβεσμένο κόστος				
Υπόλοιπο την 31/12/2017		90.253	-	-	90.253
Νέα επιμέτρηση (Αναμενόμενες ζημιές από πιστωτικό κίνδυνο)		-	-	(158)	(158)
Υπόλοιπο έναρξης 1/1/2018					90.095
Λοιπά Χρηματοοικονομικά Μέσα εντός των Λοιπών στοιχείων ενεργητικού	Αποσβεσμένο κόστος				
Υπόλοιπο την 31/12/2017		553.553	-	-	553.553
Νέα επιμέτρηση (Αναμενόμενες ζημιές από πιστωτικό κίνδυνο)		-	-	(33.808)	(33.808)
Υπόλοιπο έναρξης 1/1/2018					519.745
Σύνολο χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού επιμετρούμενων στο αποσβεσμένο κόστος βάσει Δ.Π.Χ.Α. 9		48.983.444	(140.983)	(1.758.042)	47.084.419

	Επιμέτρηση Δ.Λ.Π 39	Δ.Λ.Π. 39 λογιστική αξία 31/12/2017	Αναταξινόμηση	Νέα επιμέτρηση	Δ.Π.Χ.Α. 9 λογιστική αξία 1/1/2018
Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων βάσει Δ.Π.Χ.Α. 9					
Χρεωστικοί τίτλοι	Εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων				
Υπόλοιπο την 31/12/2017		1.476.244	-	-	1.476.244
Αναταξινόμηση σε Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα - απαιτήσεις		-	(35)	-	(35)
Αναταξινόμηση από Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα - απαιτήσεις		-	4.515	-	4.515
Αναταξινόμηση από Απαιτήσεις από χρεωστικούς τίτλους		-	23.109	-	23.109
Νέα επιμέτρηση λόγω αναταξινόμησης		-	-	(8.943)	(8.943)
Υπόλοιπο έναρξης 1/1/2018					1.494.891
Μετοχές	Εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων				
Υπόλοιπο την 31/12/2017		23.579	-	-	23.579
Αναταξινόμηση από Χρεόγραφα επενδυτικού χαρτοφυλακίου (Μετοχές διαθέσιμου προς πώληση χαρτοφυλακίου)		-	110.859	-	110.859
Υπόλοιπο έναρξης 1/1/2018					134.439

	Επιμέτρηση Δ.Λ.Π 39	Δ.Λ.Π. 39 λογιστική αξία 31/12/2017	Αναταξινόμηση	Νέα επιμέτρηση	Δ.Π.Χ.Α. 9 λογιστική αξία 1/1/2018
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα - απαιτήσεις	Εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων				
Υπόλοιπο την 31/12/2017		459.993	-	-	459.993
Αναταξινόμηση από Χρεωστικούς τίτλους στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων (Εμπορικό χαρτοφυλάκιο)		-	35	-	35
Αναταξινόμηση από Χρεόγραφα διαθέσιμα προς πώληση		-	21.979	-	21.979
Αναταξινόμηση σε χρηματοοικονομικά μέσα στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων (Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών)		-	(5.477)	-	(5.477)
Αναταξινόμηση σε χρηματοοικονομικά μέσα στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων (Χρεωστικοί τίτλοι)		-	(4.515)	-	(4.515)
Υπόλοιπο έναρξης 1/1/2018					472.015
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών					
Υπόλοιπο την 31/12/2017		-	-	-	-
Αναταξινόμηση από Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών σε αποσβεσμένο κόστος (μετά από προβλέψεις)		-	117.874	-	117.874
Αναταξινόμηση από Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα - απαιτήσεις (στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων)		-	5.477	-	5.477
Νέα επιμέτρηση λόγω αναταξινόμησης		-	-	(16.340)	(16.340)
Υπόλοιπο έναρξης 1/1/2018					107.011
Σύνολο χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού επιμετρούμενων στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων βάσει Δ.Π.Χ.Α. 9		1.959.817	273.821	(25.283)	2.208.355

	Επιμέτρηση Δ.Λ.Π 39	Δ.Λ.Π. 39 λογιστική αξία 31/12/2017	Αναταξινόμηση	Νέα επιμέτρηση	Δ.Π.Χ.Α. 9 λογιστική αξία 1/1/2018
Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού στην εύλογη αξία μέσω λοιπών συνολικών εσόδων βάσει Δ.Π.Χ.Α. 9					
Χρεόγραφα διαθέσιμα προς πώληση					
Υπόλοιπο την 31/12/2017		2.203.803	-	-	2.203.803
Αναταξινόμηση σε Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού στην εύλογη αξία μέσω λοιπών συνολικών εσόδων (Χρεωστικοί τίτλοι)		-	(1.902.230)	-	(1.902.230)
Αναταξινόμηση σε Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού στην εύλογη αξία μέσω λοιπών συνολικών εσόδων (Συμμετοχικοί Τίτλοι)		-	(168.734)	-	(168.734)
Αναταξινόμηση σε Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων		-	(110.859)	-	(110.859)
Αναταξινόμηση σε Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα - απαιτήσεις		-	(21.979)	-	(21.979)
Υπόλοιπο έναρξης 1/1/2018					0
Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού στην εύλογη αξία μέσω λοιπών συνολικών εσόδων (Χρεωστικοί τίτλοι)					
Υπόλοιπο την 31/12/2017		-	-	-	-
Αναταξινόμηση από Διαθέσιμο προς πώληση χαρτοφυλάκιο		-	1.902.230	-	1.902.230
Υπόλοιπο έναρξης 1/1/2018					1.902.230
Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού στην εύλογη αξία μέσω λοιπών συνολικών εσόδων (Συμμετοχικοί Τίτλοι)					
Υπόλοιπο την 31/12/2017		-	-	-	-
Αναταξινόμηση από Διαθέσιμο προς πώληση χαρτοφυλάκιο		-	168.734	-	168.734
Υπόλοιπο έναρξης 1/1/2018					168.734
Σύνολο χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού επιμετρούμενων στην εύλογη αξία μέσω λοιπών συνολικών εσόδων βάσει Δ.Π.Χ.Α. 9		2.203.803	(132.838)	0	2.070.965

Τα Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού στην εύλογη αξία μέσω λοιπών συνολικών εσόδων (χρεωστικοί τίτλοι) αντιστοιχούν στο στάδιο 1 και η επίπτωση από την αναμενόμενη πιστωτική ζημιά ανήλθε σε € 27,1 εκατ. την 1/1/2018.

3.8 Συμφωνία πρόβλεψης απομείωσης

Ο παρακάτω πίνακας συμφωνεί την πρόβλεψη για απομειώσεις αξίας επιμετρημένη σύμφωνα με το μοντέλο πραγματοποιηθεισών ζημιών του Δ.Λ.Π. 39 και τις προβλέψεις για δανειακές δεσμεύσεις και συμβόλαια χρηματοοικονομικής εγγύησης σύμφωνα με το Δ.Λ.Π. 37 την 31η Δεκεμβρίου 2017 με την πρόβλεψη για απομειώσεις αξίας επιμετρημένη σύμφωνα με το μοντέλο των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών του Δ.Π.Χ.Α. 9 την 1η Ιανουαρίου 2018:

	Επιμέτρηση σύμφωνα με το Δ.Λ.Π. 39 / Δ.Λ.Π. 37	Επιμέτρηση σύμφωνα με το Δ.Π.Χ.Α. 9	Πρόβλεψη για απομείωση βάσει Δ.Λ.Π. 39 και Προβλέψεις βάσει του Δ.Λ.Π. 37 (31/12/2017)	Νέα επιμέτρηση	Πρόβλεψη για απομειώσεις βάσει Δ.Π.Χ.Α. 9
Ταμείο και διαθέσιμα στις Κεντρικές Τράπεζες	Αποσβεσμένο κόστος	Αποσβεσμένο κόστος	-	(50)	(50)
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων	Αποσβεσμένο κόστος	Αποσβεσμένο κόστος	-	(9)	(9)
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών	Αποσβεσμένο κόστος	Αποσβεσμένο κόστος	(15.378.357)	(1.724.018)	(17.102.374)
Απαιτήσεις από χρεωστικούς τίτλους	Αποσβεσμένο κόστος	Αποσβεσμένο κόστος	-	-	-
Συμφωνίες επαναπώλησης τίτλων πελατών	Αποσβεσμένο κόστος	Αποσβεσμένο κόστος	-	(158)	(158)
Λοιπά Χρηματοοικονομικά Μέσα εντός των Λοιπών στοιχείων ενεργητικού	Αποσβεσμένο κόστος	Αποσβεσμένο κόστος	(64.057)	(33.808)	(97.865)
Χρεόγραφα επενδυτικού χαρτοφυλακίου (Χρεωστικοί τίτλοι)	Εύλογη αξία μέσω του αποθεματικού Διαθέσιμου προς πώληση χαρτοφυλακίου	Εύλογη αξία μέσω λοιπών συνολικών εσόδων	-	(27.111)	(27.111)
Σύνολο			(15.442.414)	(1.785.153)	(17.227.566)
Δανειακές δεσμεύσεις	Εκτός ισολογισμού	Εκτός ισολογισμού	-	(137.020)	(137.020)
Συμβόλαια χρηματοοικονομικής εγγύησης	Εκτός ισολογισμού	Εκτός ισολογισμού	-	(16.673)	(16.673)
Σύνολο			0	(153.694)	(153.694)

3.9 Επίπτωση του ΔΠΧΑ 9 στην Καθαρή Θέση

Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει τη συνολική επίπτωση του ΔΠΧΑ 9 στην καθαρή θέση, καθώς και τις αναταξινόμησης εντός της καθαρής θέσης, την 1^η Ιανουαρίου 2018:

		ΟΜΙΛΟΣ- Επίπτωση εφαρμογής του Δ.Π.Χ.Α. 9 την 1/1/2018
Αποθεματικό Διαθέσιμου προς πώληση χαρτοφυλακίου		
Υπόλοιπο βάσει Δ.Λ.Π. 39 (31η Δεκεμβρίου 2017)		79.467
Αναταξινόμηση σε Αποθεματικό εύλογης αξίας μέσω λοιπών συνολικών εσόδων (Χρεωστικοί τίτλοι)		(84.771)
Αναταξινόμηση σε Αποθεματικό εύλογης αξίας μέσω λοιπών συνολικών εσόδων (Συμμετοχικοί Τίτλοι)		(7.265)
Μεταφορά σε Αποτελέσματα εις νέον		12.570
Υπόλοιπο έναρξης βάσει Δ.Π.Χ.Α. 9 (1η Ιανουαρίου 2018)		0
Αποθεματικό από Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού στην εύλογη αξία μέσω λοιπών συνολικών εσόδων (Χρεωστικοί τίτλοι)		
Αναταξινόμηση από Αποθεματικό Διαθέσιμου προς πώληση χαρτοφυλακίου		84.771
Αναγνώριση αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών βάσει Δ.Π.Χ.Α. 9		27.111
Υπόλοιπο έναρξης βάσει Δ.Π.Χ.Α. 9 (1η Ιανουαρίου 2018)		111.881
Αποθεματικό από Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού στην εύλογη αξία μέσω λοιπών συνολικών εσόδων (Συμμετοχικοί Τίτλοι)		
Αναταξινόμησης από Αποθεματικό Διαθέσιμου προς πώληση χαρτοφυλακίου		7.265
Υπόλοιπο έναρξης βάσει Δ.Π.Χ.Α. 9 (1η Ιανουαρίου 2018)		7.265
Αποτελέσματα εις νέον		
Υπόλοιπο βάσει Δ.Λ.Π. 39 (31η Δεκεμβρίου 2017)		(8.326.871)
Μεταφορά από Αποθεματικό Διαθέσιμου προς πώληση χαρτοφυλακίου		(12.570)
Νέα επιμέτρηση λόγω αναταξινόμησης		(25.283)
Αναγνώριση αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών βάσει Δ.Π.Χ.Α. 9		(1.944.252)
Αναβαλλόμενος φόρος		646
Υπόλοιπο έναρξης βάσει Δ.Π.Χ.Α. 9 (1η Ιανουαρίου 2018)		(10.308.330)

Στην κίνηση των Αποτελεσμάτων εις νέον, στην "Αναγνώριση αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών βάσει Δ.Π.Χ.Α.9" έχει συμπεριληφθεί η επίπτωση της πρώτης εφαρμογής του Δ.Π.Χ.Α 9 από διακοπτόμενες δραστηριότητες ποσού € 5,4 εκατ.

3.10 Νέα επιμέτρηση της πρόβλεψης για απομείωση δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών ανά χαρτοφυλάκιο και στάδιο

Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει την νέα επιμέτρηση της πρόβλεψης για απομείωση δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών ανά χαρτοφυλάκιο και στάδιο την 1^η Ιανουαρίου 2018:

	Υπόλοιπο δανείων την 31/12/2017				Πρόβλεψη για απομείωση δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών βάσει Δ.Λ.Π. 39 την 31/12/2017				Νέα επιμέτρηση της απομείωσης δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών βάσει Δ.Π.Χ.Α. 9 την 1/1/2018				Διαφορά μεταξύ Δ.Λ.Π. 39 και Δ.Π.Χ.Α. 9 ως προς την απομείωση δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών			
	Στάδιο 1	Στάδιο 2	Στάδιο 3	Σύνολο	Στάδιο 1	Στάδιο 2	Στάδιο 3	Σύνολο	Στάδιο 1	Στάδιο 2	Στάδιο 3	Σύνολο	Στάδιο 1	Στάδιο 2	Στάδιο 3	Σύνολο
Ιδιώτες	7.882.056	4.000.079	8.782.697	20.664.832	(36.811)	(265.580)	(3.624.767)	(3.927.158)	(35.052)	(561.850)	(3.936.657)	(4.533.560)	1.758	(296.270)	(311.890)	(606.402)
Στεγαστικά	6.472.864	3.006.675	5.703.711	15.183.250	(5.796)	(71.889)	(1.673.329)	(1.751.014)	(5.375)	(256.939)	(1.695.653)	(1.957.967)	421	(185.050)	(22.324)	(206.953)
Καταναλωτικά / προσωπικά δάνεια	933.514	893.947	2.567.098	4.394.559	(28.129)	(191.585)	(1.558.090)	(1.777.804)	(27.152)	(295.570)	(1.803.515)	(2.126.236)	977	(103.985)	(245.425)	(348.433)
Πιστωτικές κάρτες	475.659	99.457	511.424	1.086.540	(2.886)	(2.105)	(392.979)	(397.970)	(2.522)	(9.341)	(437.105)	(448.967)	364	(7.235)	(44.126)	(50.997)
Απαιτήσεις από χρηματοδοτικές μισθώσεις (ιδιώτες)	19	-	464	483	(0)	-	(369)	(369)	(4)	-	(385)	(389)	(4)	-	(16)	(19)
Επιχειρηματικά	11.139.616	3.699.281	22.709.566	37.548.464	(129.411)	(140.962)	(11.145.307)	(11.415.680)	(114.348)	(348.348)	(12.104.652)	(12.567.348)	15.063	(207.386)	(959.345)	(1.151.668)
Δημόσιος τομέας	1.750.484	5.423	10.810	1.766.717	(34.955)	(101)	(464)	(35.519)	(534)	(545)	(387)	(1.466)	34.420	(444)	76	34.053
Σύνολο	20.772.157	7.704.783	31.503.074	59.980.013	(201.177)	(406.642)	(14.770.537)	(15.378.357)	(149.935)	(910.742)	(16.041.697)	(17.102.374)	51.242	(504.100)	(1.271.160)	(1.724.018)

4 Σημαντικές λογιστικές εκτιμήσεις και παραδοχές στην εφαρμογή των λογιστικών αρχών

Η κατάρτιση της Ενδιάμεσης Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης απαιτεί τη διενέργεια εκτιμήσεων και παραδοχών από τη Διοίκηση, εφαρμόζοντας λογιστικές αρχές που επηρεάζουν τα δημοσιευμένα στοιχεία ενεργητικού και υποχρεώσεων, εσόδων και εξόδων. Οι βασικές πηγές εκτίμησης της αβεβαιότητας ήταν παρόμοιες με εκείνες που εφαρμόστηκαν στις ετήσιες ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις κατά την έναρξη και στην διάρκεια του έτους που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2017. Η εφαρμογή του ΔΠΧΠ 9 την 1η Ιανουαρίου 2018 απαιτούσε σημαντική κρίση και οδήγησε σε πρόσθετες κρίσιμες λογιστικές εκτιμήσεις, οι οποίες παρατίθενται κατωτέρω. Τα απολογιστικά στοιχεία ενδέχεται να διαφέρουν από τις αντίστοιχες εκτιμήσεις.

Οι πιο σημαντικές περιπτώσεις όπου η Διοίκηση, κατά την εφαρμογή των λογιστικών αρχών, προβαίνει σε λογιστικές εκτιμήσεις και παραδοχές είναι οι κάτωθι:

4.1 Αβεβαιότητα στην επιμέτρηση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών

Η επιμέτρηση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών απαιτεί από τη Διοίκηση να ασκήσει έως ενός βαθμού κρίση κατά τον προσδιορισμό των ζημιών απομείωσης και την εκτίμηση της σημαντικής αύξησης του πιστωτικού κινδύνου. Αυτές οι εκτιμήσεις προσδιορίζονται από πλήθος παραγόντων, των οποίων οι μεταβολές μπορεί να οδηγήσουν σε αλλαγές στο χρονοδιάγραμμα και στο ποσό της πρόβλεψης απομείωσης για πιστωτικές ζημιές που πρέπει να αναγνωρισθεί.

Ο υπολογισμός των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών του Ομίλου είναι αποτέλεσμα σύνθετων μοντέλων με μια σειρά υποκείμενων υποθέσεων σχετικά με την επιλογή μεταβλητών δεδομένων και τις αλληλεξαρτήσεις τους. Τα στοιχεία των εν λόγω μοντέλων που θεωρούνται λογιστικές εκτιμήσεις και παραδοχές περιλαμβάνουν:

Καθορισμός σημαντικής αύξησης του πιστωτικού κινδύνου

Το ΔΠΧΑ 9 δεν περιλαμβάνει ορισμό του τι συνιστά σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου (SICR). Η αξιολόγηση του κατά πόσο ο πιστωτικός κίνδυνος έχει αυξηθεί σημαντικά από την αρχική αναγνώριση πραγματοποιείται σε κάθε περίοδο αναφοράς λαμβάνοντας υπόψη κατά κύριο λόγο τη μεταβολή του κινδύνου αθέτησης κατά την εναπομένουσα διάρκεια του χρηματοπιστωτικού μέσου. Ο Όμιλος αξιολογεί κατά πόσο έχει πραγματοποιηθεί μια σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου από την αρχική αναγνώριση βασιζόμενος σε ποιοτικές και ποσοτικές, λογικές και βάσιμες πληροφορίες για τις μελλοντικές συνθήκες που απαιτούν την άσκηση ενός βαθμού κρίσης από τη Διοίκηση.

Προσδιορισμός των σεναρίων, των σταθμίσεων κάθε σεναρίου και των μακροοικονομικών παραγόντων

Για να επιτευχθεί ο στόχος της επιμέτρησης των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών, ο Όμιλος αξιολογεί μια σειρά πιθανών αποτελεσμάτων σύμφωνα με τις απαιτήσεις του ΔΠΧΑ 9, εφαρμόζοντας τουλάχιστον τρία μακροοικονομικά σενάρια, δηλαδή βασικό, δυσμενές και αισιόδοξο, με τρόπο που εξασφαλίζει ένα αμερόληπτο και σταθμισμένο βάσει πιθανοτήτων αποτέλεσμα. Κάθε ένα από τα σενάρια βασίζεται στις παραδοχές της Διοίκησης σχετικά με τις μελλοντικές οικονομικές συνθήκες υπό τη μορφή μακροοικονομικών παραγόντων, παραγόντων σχετικών με την αγορά και λοιπών παραγόντων. Τυχόν μεταβολές στα σενάρια και τις σταθμίσεις αυτών, στο αντίστοιχο σύνολο μακροοικονομικών μεταβλητών και στις παραδοχές που έγιναν σχετικά με αυτές τις μεταβλητές για τον χρονικό ορίζοντα της πρόβλεψης, θα είχαν επίδραση στο ποσό της αναμενόμενης πιστωτικής ζημιάς.

Ανάπτυξη μοντέλων αναμενόμενης πιστωτικής ζημιάς, συμπεριλαμβανομένων των διαφόρων υπολογιστικών τύπων, της επιλογής των δεδομένων και των αλληλεξαρτήσεων

Για σκοπούς επιμέτρησης των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών, ο Όμιλος πραγματοποιεί την απαραίτητη παραμετροποίηση του μοντέλου με βάση τα διάφορα δεδομένα που παρατηρούνται σε συγκεκριμένη χρονική στιγμή (point-in-time). Οι υπολογισμοί αναμενόμενης πιστωτικής ζημιάς βασίζονται σε παραμέτρους δεδομένων, δηλαδή έκθεση κατά την αθέτηση (EAD), πιθανότητα αθέτησης (PD), ζημιά δεδομένης της αθέτησης (LGD), συντελεστή μετατροπής (CCF), κλπ., ενσωματώνοντας την άποψη της Διοίκησης για τις μελλοντικές συνθήκες. Ο Όμιλος καθορίζει επίσης τις συνδέσεις μεταξύ των μακροοικονομικών σεναρίων και των οικονομικών δεδομένων, όπως τα επίπεδα ανεργίας και τις αξίες των εξασφαλίσεων, καθώς και τις επιδράσεις αυτών σε παραμέτρους κινδύνου. Τα παραμετρικά μοντέλα πρόβλεψης κινδύνου ενσωματώνουν έναν αριθμό μεταβλητών, όπως το ΑΕΠ, την ανεργία κλπ, οι οποίες χρησιμοποιούνται ως ανεξάρτητες μεταβλητές για τη βέλτιστη ικανότητα εκτιμήσεων.

Τμηματοποίηση χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού για τα οποία η αναμενόμενη πιστωτική ζημιά αξιολογείται σε συλλογική βάση

Η Τράπεζα κατατάσσει τα ανοίγματα της με βάση τα κοινά χαρακτηριστικά πιστωτικού κινδύνου, τόσο για την εκτίμηση της σημαντικής αύξησης του πιστωτικού κινδύνου όσο και για την επιμέτρηση της πρόβλεψης απομείωσης των δανείων σε συλλογική βάση. Οι διαφορετικές κατηγορίες αποσκοπούν να καταγράψουν τις διαφορές στα PDs και στα ποσοστά ανάκτησης σε περίπτωση αθέτησης. Σε επόμενες περιόδους, ο Όμιλος επανεξετάζει την ομαδοποίηση των ανοιγμάτων του τουλάχιστον σε ετήσια βάση, προκειμένου να διασφαλίσει ότι οι εν λόγω ομαδοποιήσεις παραμένουν ομοιογενείς ως προς την ανταπόκρισή τους στα κοινά χαρακτηριστικά πιστωτικού κινδύνου που έχουν εντοπιστεί. Τυχόν αναδιάταξη αντικατοπτρίζει την αντίληψη της Διοίκησης σχετικά με την αλλαγή του πιστωτικού κινδύνου που σχετίζεται με τα συγκεκριμένα ανοίγματα.

Ανάπτυξη μοντέλων και προσαρμογές από την Διοίκηση (management overlays)

Ένα πλήθος πολύπλοκων μοντέλων έχει αναπτυχθεί ή τροποποιηθεί για τον υπολογισμό της αναμενόμενης πιστωτικής ζημιάς, ενώ ενδέχεται να απαιτούνται προσωρινές προσαρμογές από τη Διοίκηση για να ληφθούν υπόψη νέες εξελίξεις και διαθέσιμες πληροφορίες, οι οποίες δεν αντικατοπτρίζονται ακόμη στον υπολογισμό της αναμενόμενης πιστωτικής ζημιάς μέσω των μοντέλων κινδύνου. Οι αλλαγές της εσωτερικής διαβάθμισης του αντισυμβαλλομένου, νέα ή αναθεωρημένα μοντέλα και δεδομένα ενδέχεται να επηρεάσουν σημαντικά την αναμενόμενη πιστωτική ζημιά. Τα μοντέλα διέπονται από Πλαίσιο Διακυβέρνησης και Διαχείρισης Υποδειγμάτων του Ομίλου.

Ανεξάρτητη μονάδα επικύρωσης

Η Τράπεζα, αναγνωρίζοντας την ανάγκη να επικυρώνονται ανεξάρτητα όλα τα μοντέλα πιστωτικού κινδύνου που εφαρμόστηκαν για τη μέτρηση της αναμενόμενης πιστωτικής ζημιάς, αποφάσισε να αναθέσει την επικύρωση τους στην αρμόδια μονάδα Διαχείρισης Κινδύνου του Ομίλου, η οποία είναι ανεξάρτητη από τη διαδικασία ανάπτυξης των μοντέλων. Η Μονάδα Επικύρωσης Μοντέλων (MVU) αναφέρεται απευθείας στον Credit Risk Officer (CRO). Η Τράπεζα έχει αναπτύξει και εφαρμόσει, εντός του 2018, ένα Πλαίσιο Επικύρωσης Μοντέλων (MVF), το οποίο αποτελείται από πολιτικές, μεθοδολογίες και τεχνικές προδιαγραφές, αναφορικά με τα μοντέλα πιστωτικού κινδύνου και ειδικότερα με τα μοντέλα ΔΠΧΑ 9 (PD, LGD και EAD καθώς και τα κριτήρια SICR).

Η Μονάδα εκτελεί τόσο αρχικές (για νέα μοντέλα πιστωτικού κινδύνου) όσο και περιοδικές (για υφιστάμενα) επικυρώσεις μοντέλων, εφαρμόζοντας ποιοτικές (ενδεικτικά για τις παραδοχές, το σχεδιασμό και τις μεθοδολογίες) και ποσοτικές αξιολογήσεις (ενδεικτικά μοντέλα διακριτικής ισχύος, ακρίβειας και σταθερότητας) στο προαναφερθέν πλαίσιο.

4.2 Εύλογη αξία δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών που επιμετρώνται υποχρεωτικά σε εύλογη αξία μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών

Τα δάνεια που δεν πληρούν τα κριτήρια ταξινόμησης στο αποσβεσμένο κόστος, καθώς οι συμβατικοί τους όροι δε δημιουργούν σε συγκεκριμένες ημερομηνίες χρηματοροές που συνίστανται αποκλειστικά σε αποπληρωμή κεφαλαίου και τόκων επί του ανεξόφλητου κεφαλαίου (SPPI fails), επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων (FVTPL).

Η εύλογη αξία των δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών έχει προσδιοριστεί με μοντέλο προεξόφλησης χρηματοροών (discounted cash flow model), στο οποίο χρησιμοποιούνται κατάλληλες καμπύλες επιτοκίων προεξόφλησης και λαμβάνονται υπόψη προσαρμογές για τον πιστωτικό κίνδυνο.

4.3 Εύλογη αξία χρεογράφων που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων

Εκτιμήσεις χρησιμοποιούνται για τον προσδιορισμό της εύλογης αξίας των ομολόγων, που δε διαπραγματεύονται σε ενεργή αγορά. Για τα χρεόγραφα αυτά, η εύλογη αξία που υπολογίζεται από διάφορα οικονομικά μοντέλα αποτίμησης, συνυπολογίζεται μαζί με εκτιμήσεις για κλαδικές διακυμάνσεις και προοπτικές, καθώς και με την οικονομική κατάσταση των εκδοτών των εν λόγω χρεογράφων.

Για τον προσδιορισμό της εύλογης αξίας των μετοχών τα οποία δεν διαπραγματεύονται σε ενεργή αγορά, χρησιμοποιούνται γενικώς παραδεκτά μοντέλα και τεχνικές αποτίμησης, κατά περίπτωση, όπως: μοντέλα προεξόφλησης ταμειακών ροών, υπολογισμού των δικαιωμάτων προαίρεσης, συγκρίσιμες συναλλαγές, εκτιμήσεις της εύλογης αξίας στοιχείων ενεργητικού (π.χ. παγίων στοιχείων) και καθαρή αξία του ενεργητικού και των μεριδίων. Η Διοίκηση με βάση την πρότερη εμπειρία της, προσαρμόζει περαιτέρω, όπου κριθεί απαραίτητο, τις σχετικές αξίες προκειμένου να απεικονίζονται οι τρέχουσες συνθήκες που επικρατούν στην αγορά.

4.4 Εύλογη αξία εξωχρηματιστηριακών παραγώγων προϊόντων

Η εύλογη αξία παραγώγων χρηματοοικονομικών προϊόντων που διαπραγματεύονται σε οργανωμένες εξω-χρηματιστηριακές αγορές (Over The Counter), με διαπραγματευτικούς αντισυμβαλλόμενους, προσδιορίζεται με κοινώς αποδεκτά υποδείγματα αποτίμησης.

Τα εν λόγω υποδείγματα κάνουν πλήρη χρήση παρατηρήσιμων τιμών και στοιχείων αγοράς. Στις περιπτώσεις που αυτό δεν είναι εφικτό, απαιτούνται εκτιμήσεις και παραδοχές της Διοίκησης αναφορικά με τις παραμέτρους που επηρεάζουν την εύλογη αξία των παραγώγων. Οι εκτιμήσεις και οι παραδοχές αυτές επανεξετάζονται σε τακτά χρονικά διαστήματα και όταν οι συνθήκες των αγορών μεταβάλλονται σημαντικά.

Η εύλογη αξία των παραγώγων προϊόντων συμπεριλαμβάνει τις προσαρμογές έναντι πιστωτικού κινδύνου αντισυμβαλλομένου και της Τράπεζας σε μια διμερή συναλλαγή παραγώγου (CVA/DVA).

Ο υπολογισμός των πιστωτικών προσαρμογών λαμβάνει υπόψη την μελλοντική αναμενόμενη πιστωτική έκθεση, η οποία εκτιμάται χρησιμοποιώντας τεχνικές προσομοίωσης για τις μελλοντικές αξίες του παραγώγου συμβολαίου, τις εν ισχύ συμφωνίες συμψηφισμού (ISDA-Nettings) και τις ληφθείσες εξασφαλίσεις με βάση τις ισχύουσες συμβάσεις ISDA-CSA.

Επιπρόσθετα ο υπολογισμός των πιστωτικών προσαρμογών βασίζεται στους συντελεστές αναμενόμενων ζημιών (LGD) και στις καμπύλες πιθανότητας πιστωτικών αθετήσεων (PD), της Τράπεζας και του εκάστοτε αντισυμβαλλομένου, όπως αυτά εξάγονται από τις τιμές αγοράς των συμβολαίων Ανταλλαγής Πιστωτικής Αθέτησης (Credit Default Swap Market - CDS).

Στην περίπτωση που οι τελευταίες δεν είναι διαθέσιμες από την αγορά ή οι διαθέσιμες τιμές αγοράς κρίνονται μη αξιόπιστες λόγω πολύ χαμηλής ρευστότητας, τότε ο υπολογισμός βασίζεται σε ισοδύναμες (proxy) πιστωτικές καμπύλες και συντελεστές ζημιών που είναι εγκεκριμένα από την Διοίκηση.

Τα μοντέλα εύλογης αξίας εφαρμόζονται με συνέπεια από περίοδο σε περίοδο, εξασφαλίζοντας έτσι την συγκρισιμότητα και την συνέχεια της αποτίμησης διαχρονικά.

4.5 Ανάκτηση αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων

Η Διοίκηση αξιολογεί την ανακτησιμότητα της αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης σε κάθε περίοδο αναφοράς. Η αναγνώριση της αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης βασίζεται στις εκτιμήσεις της Διοίκησης αναφορικά με την πιθανότητα εμφάνισης και την επάρκεια μελλοντικών φορολογητέων κερδών, μελλοντικούς αντιλογισμούς υφιστάμενων φορολογητέων προσωρινών διαφορών και τις εν ισχύ στρατηγικές φορολογικού σχεδιασμού. Στην περίπτωση της έλλειψης ιστορικότητας φορολογητέων κερδών, οι πλέον σημαντικές εκτιμήσεις αφορούν στην αναμενόμενη μελλοντική κερδοφορία και στη δυνατότητα εφαρμογής του στρατηγικού φορολογικού σχεδιασμού.

Οι εκτιμήσεις της Διοίκησης για τη μελλοντική εξέλιξη των φορολογικών αποτελεσμάτων του Ομίλου και της Τράπεζας και κατά συνέπεια της ανακτησιμότητας της αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης, λαμβάνοντας υπόψη το από 29 Νοεμβρίου 2015 εγκεκριμένο από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή αναθεωρημένο Σχέδιο Αναδιάρθρωσης και το πιο πρόσφατο Επιχειρηματικό Πλάνο εγκεκριμένο από το Δ.Σ., βασίζονται σε μία σειρά παραδοχές, εκ των οποίων ορισμένες σχετίζονται με την πορεία της ελληνικής οικονομίας, ενώ ορισμένες άλλες με ενέργειες ή αλλαγές, που έχουν ήδη πραγματοποιηθεί και επηρεάζουν τη μελλοντική εξέλιξη των αποτελεσμάτων του Ομίλου.

Επιπρόσθετα, η Διοίκηση συνεξετάζει τη φύση των προσωρινών διαφορών επί των οποίων αναγνωρίζεται αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση και η δυνατότητα ανάκτησης της απαίτησης αυτής, σε σχέση με το εκάστοτε ισχύον φορολογικό καθεστώς για τον συμψηφισμό τους με κέρδη επόμενων χρήσεων (π.χ. 5ετία) ή με άλλες ειδικές φορολογικές ρυθμίσεις, όπως για παράδειγμα αυτές, που έχουν θεσπιστεί από την ελληνική νομοθεσία και με τις οποίες προβλέπεται η προαιρετική μετατροπή αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων, επί συγκεκριμένων προσωρινών διαφορών, σε οριστικές και εκκαθαρισμένες απαιτήσεις έναντι του Ελληνικού Δημοσίου (Deferred Tax Credit – DTC), υπό ορισμένες προϋποθέσεις και όρους.

Σχετική με τις διατάξεις του νόμου 4172/2013 για τις αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις είναι η Σημείωση 10 της Ενδιάμεσης Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης.

Τέλος, σε κάθε περίοδο αναφοράς, η Διοίκηση αξιολογεί τις επιπτώσεις των αλλαγών της κείμενης φορολογικής νομοθεσίας στη φορολογική βάση των στοιχείων του Ενεργητικού και του Παθητικού.

4.6 Απομείωση επενδύσεων σε θυγατρικές, συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες

Ο έλεγχος απομείωσης που λαμβάνει χώρα για τις θυγατρικές, τις συγγενείς εταιρείες και τις κοινοπραξίες περιλαμβάνει σημαντική κρίση αναφορικά με τον καθορισμό της αξίας χρήσης και πιο συγκεκριμένα στην εκτίμηση της παρούσας αξίας των χρηματοροών που αναμένονται να προκύψουν από τη συνέχιση της διακράτησης της επένδυσης. Η Διοίκηση εξετάζει για απομείωση την αξία των επενδύσεων του σε θυγατρικές, σε συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες, όταν υπάρχει ένδειξη απομείωσης, συγκρίνοντας το

ανακτήσιμο ποσό της εκάστοτε επένδυσης με τη λογιστική της αξία. Αν ως αποτέλεσμα αυτής της εξέτασης προκύψει απομείωση και η απομείωση αυτή κριθεί ως μόνιμη, τότε το ποσό της ζημίας που προκύπτει καταχωρείται απευθείας στα αποτελέσματα της χρήσης.

Στις περιπτώσεις αυτές, χρησιμοποιείται παρόμοια μεθοδολογία με αυτή που περιγράφεται ανωτέρω για τις μετοχές που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων, ενώ λαμβάνεται υπόψη και η παρούσα αξία των υπολογιζόμενων μελλοντικών ταμιακών ροών, που αναμένεται να δημιουργηθούν από τη θυγατρική, τη συγγενή εταιρεία ή την κοινοπραξία.

4.7 Εύλογη αξία επενδυτικών ακινήτων

Οι επενδύσεις σε ακίνητα επιμετρώνται σε ετήσια βάση στην εύλογη αξία, όπως αυτή προσδιορίζεται από ανεξάρτητους πιστοποιημένους εκτιμητές.

Η εύλογη αξία προσδιορίζεται από τις αγοραίες τιμές ή αναπροσαρμόζεται, αν κρίνεται απαραίτητο, αναλόγως της φύσης, της τοποθεσίας και της κατάστασης του ακινήτου. Εάν η πληροφόρηση για τις εύλογες αξίες δεν είναι διαθέσιμη, χρησιμοποιούνται μέθοδοι εκτίμησης, οι οποίες αναφέρονται στη Σημείωση 2.21 των ετήσιων ενοποιημένων και ατομικών χρηματοοικονομικών καταστάσεων του 2017. Οι εύλογες αξίες των επενδύσεων σε ακίνητα αντανακλούν εισοδήματα από τρέχουσες μισθώσεις, καθώς και παραδοχές για μελλοντικά μισθώματα, λαμβάνοντας υπόψη τις τρέχουσες συνθήκες της αγοράς.

Για τα ακίνητα, των οποίων η αξία δεν κρίνεται μεμονωμένα σημαντική, η εύλογη αξία ενδέχεται να προσδιορίζεται με την εφαρμογή των ιδίων ως άνω μεθοδολογιών ή με την αναγωγή των συμπερασμάτων των εκτιμήσεων, σε ομάδες ακινήτων, που έχουν ομοειδή χαρακτηριστικά.

4.8 Λοιπές απαιτήσεις από τον Ελληνικό Δημόσιο Τομέα

Η Διοίκηση προβαίνει σε σημαντικές εκτιμήσεις και παραδοχές αναφορικά με την πορεία της Ελληνικής οικονομίας. Η οικονομική κατάσταση της Ελλάδας δημιουργεί αβεβαιότητες που ενδέχεται να έχουν επίδραση στην πιστοληπτική ικανότητα του Ελληνικού Δημοσίου. Επιπρόσθετα, εκτιμήσεις της Διοίκησης για τις οικονομικές εξελίξεις παρατίθενται στη Σημείωση 2.

Την 30 Σεπτεμβρίου 2018, η συνολική λογιστική αξία των απαιτήσεων του Ομίλου από τον Ελληνικό Δημόσιο Τομέα ήταν:

	Όμιλος	
	30/9/2018	31/12/2017
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα – απαιτήσεις	263.384	284.395
Ομόλογα και έντοκα γραμμάτια αποτιμώμενα σε εύλογες αξίες μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών	306.715	8.006
Δάνεια προς Δημόσιο Τομέα	105.258	1.729.089
Ομόλογα, έντοκα γραμμάτια και λοιποί τίτλοι μεταβλητής απόδοσης επενδυτικού χαρτοφυλακίου	-	1.701.181
Ομόλογα, έντοκα γραμμάτια και λοιποί τίτλοι μεταβλητής απόδοσης που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων	1.908.432	-
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	523.684	508.045
Σύνολο	3.107.472	4.230.716

Η μεταβολή κατά € 1,6 δις στον Δημόσιο Τομέα οφείλεται κυρίως στην αποπληρωμή χρηματοδότησης που είχε παρασχεθεί σε φορέα του Δημοσίου με σκοπό την έγκαιρη απόδοση των κοινοτικών ενισχύσεων που χορηγούνται από την Ευρωπαϊκή Ένωση στους Έλληνες αγρότες.

Σε συνέχεια της εφαρμογής του Δ.Π.Χ.Α. 9 την 1/1/2018, ποσό € 1,7 δις από τη γραμμή «Ομόλογα, έντοκα γραμμάτια και λοιποί τίτλοι μεταβλητής απόδοσης του διαθεσίμου προς πώληση χαρτοφυλακίου» μεταφέρθηκε στη γραμμή «Ομόλογα, έντοκα γραμμάτια και λοιποί τίτλοι μεταβλητής απόδοσης που επιμετρούνται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων (FVTOCI)».

5 Διαχείριση χρηματοοικονομικών κινδύνων

5.1 Εύλογες αξίες χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων

5.1.1 Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού και υποχρεώσεων που δεν τηρούνται σε εύλογες αξίες

Ο ακόλουθος πίνακας παρουσιάζει τις λογιστικές και εύλογες αξίες για τα στοιχεία ενεργητικού και υποχρεώσεων που δεν τηρούνται σε εύλογες αξίες στην Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Θέσης.

Στοιχεία Ενεργητικού	Λογιστική Αξία		Εύλογη Αξία	
	30 Σεπτεμβρίου 2018	31 Δεκεμβρίου 2017	30 Σεπτεμβρίου 2018	31 Δεκεμβρίου 2017
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων	1.008.961	2.147.758	1.008.961	2.147.773
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών στο αποσβέσιμο κόστος	38.870.401	44.719.530	38.241.251	43.860.463
Απαιτήσεις από χρεωστικούς τίτλους στο αποσβέσιμο κόστος	83.678	23.109	83.593	22.586
Συμφωνίες επαναπώλησης τίτλων πελατών	264.225	90.253	264.225	90.254

Υποχρεώσεις	Λογιστική Αξία		Εύλογη Αξία	
	30 Σεπτεμβρίου 2018	31 Δεκεμβρίου 2017	30 Σεπτεμβρίου 2018	31 Δεκεμβρίου 2017
Υποχρεώσεις προς πιστωτικά ιδρύματα	4.720.132	11.435.086	4.720.132	11.435.086
Υποχρεώσεις προς πελάτες	42.886.383	42.715.252	42.886.383	42.715.252
Πιστωτικοί τίτλοι σε κυκλοφορία	529.802	435.277	519.439	407.930
Υποχρεώσεις προς χρηματοδοτικές μισθώσεις	69.980	72.542	69.980	72.542

Η εύλογη αξία των δανείων και απαιτήσεων κατά πιστωτικών ιδρυμάτων, των συμφωνιών επαναπώλησης τίτλων πελατών, των υποχρεώσεων προς πιστωτικά ιδρύματα και των υποχρεώσεων προς πελάτες που αποτιμώνται στο αναπόσβεστο κόστος δεν διαφέρει ουσιωδώς από την αντίστοιχη λογιστική, καθώς πρόκειται κατά κανόνα για βραχυπρόθεσμες συναλλαγές που φέρουν επιτόκια αγοράς. Τα επιτόκια αναπροσαρμόζονται τακτικά και λόγω της μικρής διάρκειάς τους προεξοφλούνται με το χωρίς κίνδυνο επιτόκιο.

Η εύλογη αξία των δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών στο αποσβέσιμο κόστος έχει προσδιοριστεί με μοντέλο προεξόφλησης χρηματοροών (discounted cash flow model), στο οποίο χρησιμοποιούνται κατάλληλες καμπύλες επιτοκίων προεξόφλησης και λαμβάνονται υπόψη προσαρμογές για τον πιστωτικό κίνδυνο.

Οι εύλογες αξίες των απαιτήσεων από χρεωστικούς τίτλους στο αποσβέσιμο κόστος βασίζονται σε τιμές που καθορίζονται από την αγορά. Όπου οι αγοραίες τιμές δεν είναι διαθέσιμες, η εύλογη αξία έχει καθοριστεί με βάση τις τιμές άλλων χρεογράφων με παρόμοια χαρακτηριστικά ή με τη μέθοδο της προεξόφλησης χρηματοροών (discounted cash flow model).

Η εύλογη αξία των πιστωτικών τίτλων σε κυκλοφορία βασίζεται σε τιμές αγοράς. Όπου αυτές δεν είναι διαθέσιμες, η εύλογη αξία έχει καθοριστεί με βάση τις τιμές άλλων χρεογράφων με παρόμοια χαρακτηριστικά (λήξη, απόδοση) ή με τη μέθοδο της προεξόφλησης χρηματοροών.

Η εύλογη αξία των υποχρεώσεων από χρηματοδοτικές μισθώσεις, οι οποίες επιμετρώνται σύμφωνα με το ΔΛΠ 17, έχει προσδιοριστεί με μοντέλο προεξόφλησης χρηματοροών (discounted cash flow model), στο οποίο χρησιμοποιούνται κατάλληλες καμπύλες επιτοκίων προεξόφλησης και λαμβάνονται υπόψη προσαρμογές για τον πιστωτικό κίνδυνο.

5.1.2 Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού και υποχρεώσεων που τηρούνται σε εύλογες αξίες

Εύλογη αξία είναι η τιμή στην οποία θα πωληθεί ένα χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού ή στην οποία θα μεταφερθεί μία υποχρέωση μεταξύ αντισυμβαλλομένων μερών υπό κανονικές συνθήκες της αγοράς, κατά την ημερομηνία της επιμέτρησης.

Το Δ.Π.Χ.Α. 13 ιεραρχεί τις μεθόδους αποτίμησης σε 3 κατηγορίες. Ο Όμιλος λαμβάνει υπόψη παρατηρήσιμα δεδομένα στις αποτιμήσεις του όποτε αυτό είναι εφικτό. Οι παρατηρήσιμες πληροφορίες αναφέρονται σε στοιχεία της αγοράς που προκύπτουν από ανεξάρτητες πηγές. Οι μη παρατηρήσιμες πληροφορίες αντανάκλουν τις εκτιμήσεις του Ομίλου για την αγορά. Αυτές οι δύο διαφορετικές πηγές πληροφόρησης έχουν δημιουργήσει τα παρακάτω επίπεδα προσδιορισμού της εύλογης αξίας:

1ο Επίπεδο

Η αποτίμηση διενεργείται βάσει εισηγμένων χρηματιστηριακών τιμών (άνευ προσαρμογών) σε οργανωμένες αγορές για πανομοιότυπα στοιχεία ενεργητικού ή υποχρεώσεων. Αυτή η κατηγορία περιλαμβάνει μετοχές και ομόλογα διαπραγματεύσιμα σε χρηματιστήρια ή σε χρηματαγορές, καθώς και παράγωγα, όπως futures.

2ο Επίπεδο

Η αποτίμηση διενεργείται με την εισαγωγή μεταβλητών εκτός των εισηγμένων χρηματιστηριακών τιμών που περιλαμβάνονται στο Επίπεδο 1, που θεωρούνται άμεσα ή έμμεσα παρατηρήσιμες. Το επίπεδο αυτό περιλαμβάνει εξωχρηματιστηριακά παράγωγα (OTC), ομόλογα και μετοχές, η αποτίμηση των οποίων βασίζεται σε καμπύλες επιτοκίων ή τιμές οι οποίες είναι παρατηρήσιμες και δεν ανήκουν στο Επίπεδο 1.

3ο Επίπεδο

Η αποτίμηση των στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων διενεργείται με την εισαγωγή μεταβλητών που δεν βασίζονται σε παρατηρήσιμα δεδομένα της αγοράς. Το Επίπεδο 3 περιλαμβάνει μετοχές που επιμετρώνται στην εύλογη αξία, παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα και επενδύσεις σε ακίνητα. Οι μετοχές και τα παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα του Επιπέδου 3 δεν διαπραγματεύονται σε ενεργή αγορά ή δεν υπάρχουν άλλες παρατηρήσιμες τιμές για να προσδιοριστεί η εύλογη αξία τους. Ειδικότερα:

Μετοχές και άλλοι τίτλοι μεταβλητής απόδοσης που επιμετρώνται στην εύλογη αξία

Η αποτίμηση διενεργείται με την εισαγωγή μεταβλητών που δεν βασίζονται σε παρατηρήσιμα δεδομένα της αγοράς. Για τον προσδιορισμό της εύλογης αξίας των εν λόγω μετοχών χρησιμοποιούνται γενικώς παραδεκτά μοντέλα και τεχνικές αποτίμησης, κατά περίπτωση, όπως: μοντέλα προεξόφλησης ταμειακών ροών, υπολογισμού των δικαιωμάτων προαίρεσης, συγκρίσιμες συναλλαγές, εκτιμήσεις της εύλογης αξίας στοιχείων ενεργητικού (π.χ. παγίων στοιχείων) και καθαρή αξία του ενεργητικού και των μεριδίων. Ο Όμιλος, με βάση την πρότερη εμπειρία του, προσαρμόζει περαιτέρω, όπου κριθεί απαραίτητο, τις σχετικές αξίες προκειμένου να απεικονίζονται οι τρέχουσες συνθήκες που επικρατούν.

Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα

Τα παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα που διακρατούνται από τον Όμιλο, τα οποία δεν διαπραγματεύονται σε ενεργή αγορά, ή δεν υπάρχουν παρατηρήσιμες τιμές για να προσδιοριστεί η εύλογη αξία τους, αποτιμώνται μέσω μοντέλων αποτίμησης που έχει αναπτύξει η Διοίκηση ενσωματώνοντας μεταβλητές που δεν βασίζονται σε παρατηρήσιμα δεδομένα της αγοράς, και περιλαμβάνονται στο Επίπεδο 3.

Τα εν λόγω παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα παρακολουθούνται στην εύλογη αξία. Η εύλογη αξία τους προσδιορίζεται βάσει τεχνικών αποτίμησης με βασικές παραμέτρους: α) την υποκείμενη μετοχή, β) τη διακύμανση της υποκείμενης μετοχής, γ) τα επιτόκια και δ) τα πιστωτικά περιθώρια.

Στο Επίπεδο 3 των χρηματοοικονομικών μέσων που αποτιμώνται υποχρεωτικά στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων περιλαμβάνονται δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών και ομολογιακά δάνεια, τα οποία δεν πληρούν τα κριτήρια ταξινόμησης στο αποσβεσμένο κόστος καθότι αποτυγχάνουν το SPPI test.

Η εύλογη αξία των μετατρέψιμων ομολογιακών δανείων, τα οποία κατηγοριοποιούνται υποχρεωτικά στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών και περιλαμβάνονται στο Επίπεδο 3, προσδιορίζεται βάσει τεχνικών αποτίμησης με βασικές παραμέτρους: α) την υποκείμενη μετοχή, β) τη διακύμανση της υποκείμενης μετοχής, γ) τα επιτόκια και δ) τα πιστωτικά περιθώρια. Η εύλογη αξία των δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών που αποτιμώνται υποχρεωτικά στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων έχει προσδιοριστεί με μοντέλο προεξόφλησης χρηματοροών (discounted cash flow model), στο οποίο χρησιμοποιούνται κατάλληλες καμπύλες επιτοκίων προεξόφλησης και λαμβάνονται υπόψη προσαρμογές για τον πιστωτικό κίνδυνο.

Στη συνέχεια παρατίθεται η ανάλυση των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων που αποτιμώνται σε εύλογη αξία στα τρία προαναφερόμενα επίπεδα:

Στοιχεία Ενεργητικού & Υποχρεώσεων αποτιμώμενα σε εύλογες αξίες κατά την 30/9/2018	Επίπεδο 1	Επίπεδο 2	Επίπεδο 3	Σύνολο
Στοιχεία ενεργητικού				
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα - απαιτήσεις	-	355.332	7.875	363.206
Χρηματοοικονομικά μέσα αποτιμώμενα σε εύλογες αξίες μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών	444.262	-	-	444.262
- Ομόλογα	174.655	-	-	174.655
- Έντοκα γραμμάτια	257.554	-	-	257.554
- Μετοχές & άλλοι τίτλοι μεταβλητής απόδοσης	12.054	-	-	12.054
Χρηματοοικονομικά μέσα που επιμετρώνται υποχρεωτικά στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών	61.371	-	55.170	116.542
- Ομόλογα	-	-	16.886	16.886
- Μετοχές & άλλοι τίτλοι μεταβλητής απόδοσης	61.371	-	38.284	99.656
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών αποτιμώμενα σε εύλογες αξίες μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών	-	-	86.025	86.025
Χρηματοοικονομικά μέσα που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων	2.053.920	58.456	138.617	2.250.993
- Ομόλογα	2.004.752	-	-	2.004.752
- Μετοχές & άλλοι τίτλοι μεταβλητής απόδοσης	49.168	58.456	138.617	246.241
Υποχρεώσεις				
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα - υποχρεώσεις	-	381.608	-	381.608
Υποχρεώσεις αποτιμώμενες στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών	50.233	-	-	50.233

Στοιχεία Ενεργητικού & Υποχρεώσεων αποτιμώμενα σε εύλογες αξίες κατά την 31/12/2017	Επίπεδο 1	Επίπεδο 2	Επίπεδο 3	Σύνολο
Στοιχεία ενεργητικού				
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα - απαιτήσεις	-	445.532	14.461	459.993
Χρηματοοικονομικά μέσα αποτιμώμενα σε εύλογες αξίες μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών	34.644	1.465.180	-	1.499.824
- Ομόλογα	11.065	-	-	11.065
- Μετοχές & άλλοι τίτλοι μεταβλητής απόδοσης	23.579	-	-	23.579
- Λοιπά Χρηματοοικονομικά μέσα αποτιμώμενα σε εύλογες αξίες μέσω αποτελεσμάτων	-	1.465.180	-	1.465.180
Αξιόγραφα Διαθέσιμα προς Πώληση (AFS)	1.832.255	211.845	159.703	2.203.803
- Ομόλογα	583.768	135.766	-	719.534
- Έντοκα γραμμάτια	1.148.569	34.127	-	1.182.696
- Μετοχές & άλλοι τίτλοι μεταβλητής απόδοσης	99.918	41.952	159.703	301.573
Υποχρεώσεις				
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα - υποχρεώσεις	-	377.292	24.941	402.233

Η Διοίκηση εξετάζει τη μεταφορά μεταξύ των επιπέδων ιεράρχησης της εύλογης αξίας στο τέλος της κάθε περιόδου αναφοράς.

Σημειώνεται ότι για τα κονδύλια ενεργητικού και υποχρεώσεων που αποτιμώνται σε εύλογη αξία την 30/9/2018 και την 31/12/2017, δεν υπήρχαν μεταφορές από το Επίπεδο 1 στο Επίπεδο 2 και αντίστροφα για τη χρήση 2017 και την περίοδο 1/1 - 30/9/2018.

Οι ακόλουθοι πίνακες παρουσιάζουν την κίνηση των χρηματοοικονομικών μέσων που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών και μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων του Επιπέδου 3 κατά την 30/9/2018 και 31/12/2017:

Κίνηση στοιχείων Επιπέδου 3 (περιόδου 1/1 - 30/9/2018)	Χρηματοοικονομικά μέσα που επιμετρώνται υπο χρεωτικά στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών	Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών που επιμετρώνται υποχρεωτικά στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών	Χρηματοοικονομικά μέσα που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων	Παράγωγα χρηματοοικο- νομικά μέσα - απαιτήσεις	Παράγωγα χρηματοοικο- νομικά μέσα - υποχρεώσεις
Υπόλοιπο 31/12/2017	0	0	0	14.461	24.941
Αναταξινόμηση/ Νέα επιμέτρηση λόγω 1ης εφαρμογής του Δ.Π.Χ.Α. 9	62.544	107.011	115.746	(9.992)	-
Υπόλοιπο έναρξης 1/1/2018	62.544	107.011	115.746	4.468	24.941
Κέρδος/ (ζημία) περιόδου	(1.802)	(11.600)	(223)	3.406	(24.941)
-Από αποτίμηση	(2.749)	(11.600)	-	3.406	(24.941)
-Από αποαναγνώριση	947	-	(223)	-	-
Λοιπά συνολικά έσοδα	-	-	(7.251)	-	-
Αγορές	-	-	31.522	-	-
Διαθέσεις/ Αποπληρωμές	(254)	-	(167)	-	-
Μεταφορά στα Λοιπά στοιχεία Ενεργητικού	(5.317)	-	-	-	-
Μεταφορά στις διακοπτόμενες εταιρείες	-	-	(1.010)	-	-
Μεταφορά από δάνεια στο αποσβέσιμο κόστος	-	276	-	-	-
Μεταφορά στα Διακρατούμενα προς πώληση στοιχεία ενεργητικού	-	(9.662)	-	-	-
Υπόλοιπο λήξης 30/9/2018	55.170	86.025	138.617	7.874	0

Κίνηση στοιχείων Επιπέδου 3 (χρήσης 2017)	Διαθέσιμες προς πώληση Μετοχές & Άλλοι τίτλοι μεταβλ. απόδοσης	Παράγωγα χρηματοοικο- νομικά μέσα - απαιτήσεις	Παράγωγα χρηματοοικο- νομικά μέσα - υποχρεώσεις
Υπόλοιπο έναρξης 1/1/2017	184.451	6.001	-
Υπόλοιπο έναρξης από διακοπτόμενες δραστηριότητες	(294)	-	-
Κέρδος/ (ζημία) χρήσης	-	8.460	24.941
-Από αποτίμηση	-	8.460	24.941
-Από αποαναγνώριση	-	-	-
Λοιπά συνολικά έσοδα	(19.499)	-	-
Αγορές	1.854	-	-
Μόνιμη απομείωση	(2.000)	-	-
Διαθέσεις/ Αποπληρωμές	(2.337)	-	-
Μεταφορά προς το Επίπεδο 3	3.424	-	-
Μεταφορά στα Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών	(5.896)	-	-
Υπόλοιπο λήξης 31/12/2017	159.703	14.461	24.941

Η ανάλυση ευαισθησίας του 3^{ου} επιπέδου των χρηματοοικονομικών μέσων ενεργητικού αποτιμώμενων σε εύλογες αξίες μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών, των χρηματοοικονομικών μέσων που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων και των παράγωγων χρηματοοικονομικών μέσων (απαιτήσεις/ υποχρεώσεις), παρουσιάζεται στους κάτωθι πίνακες:

Ανάλυση ευαισθησίας του 3ου Επιπέδου ιεράρχησης:	30/9/2018	
	Ευνοϊκές αλλαγές	Μη ευνοϊκές αλλαγές
Κατάσταση Αποτελεσμάτων		
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα - απαιτήσεις	1.345	87
Χρηματοοικονομικά μέσα που επιμετρώνται υποχρεωτικά στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών	29.648	(8)
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών που επιμετρώνται υποχρεωτικά στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών	222	(151)
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα - υποχρεώσεις	-	-
Κατάσταση Ιδίων Κεφαλαίων		
Χρηματοοικονομικά μέσα που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων	13.536	(9.855)

Ανάλυση ευαισθησίας του 3ου Επιπέδου ιεράρχησης:	31/12/2017	
	Ευνοϊκές αλλαγές	Μη ευνοϊκές αλλαγές
Κατάσταση Αποτελεσμάτων		
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα - απαιτήσεις	3.281	(2.675)
Διαθέσιμες προς πώληση μετοχές & άλλοι τίτλοι μεταβλητής απόδοσης	-	(37.304)
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα - υποχρεώσεις	2.472	(2.457)
Κατάσταση Ιδίων Κεφαλαίων		
Διαθέσιμες προς πώληση μετοχές & άλλοι τίτλοι μεταβλητής απόδοσης	17.225	633

Θεωρώντας μεταβολές της τιμής της υποκείμενης μετοχής κατά +/- 5%, των διακυμάνσεων της τιμής της υποκείμενης μετοχής κατά +/-10%, των επιτοκίων κατά +/- 10 μονάδων βάσης και των πιστωτικών περιθωρίων κατά +/- 100 μονάδων βάσης, η μεταβολή στην εύλογη αξία των παραγώγων σε σχέση με την εύλογη αξία τους την 30/9/2018 για τα παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα - απαιτήσεις, θα κυμανθεί μεταξύ +17% στα σενάρια των ευνοϊκών αλλαγών και +1% των μη ευνοϊκών αλλαγών.

Η εκτίμηση της μεταβολής της αξίας των μετοχών που επιμετρώνται στην εύλογη αξία του επιπέδου 3 προσεγγίστηκε με διάφορες μεθόδους, όπως:

- την καθαρή αξία του ενεργητικού (NAV),
- την προεξόφληση των μελλοντικών μερισμάτων λαμβάνοντας υπόψη τις εκτιμήσεις του εκδότη και το σχετικό κόστος κεφαλαίου,
- τις τιμές κλεισίματος αντίστοιχων διαπραγματεύσιμων κατηγοριών μετοχών ή δεικτών ομοειδών εισηγμένων εταιρειών,
- την αναμορφωμένη καθαρή θέση λαμβάνοντας υπόψη τις εύλογες αξίες των στοιχείων του ενεργητικού (π.χ. παγίων στοιχείων) και των σχετικών παρατηρήσεων των ορκωτών ελεγκτών της εταιρείας.

Επίσης, έχουν ληφθεί υπόψη παράγοντες που ενδέχεται να αναπροσαρμόζουν τις αξίες αυτές, όπως ο κλάδος και το επιχειρηματικό περιβάλλον στο οποίο δραστηριοποιούνται οι εταιρείες, οι τρέχουσες εξελίξεις αλλά και οι προοπτικές. Επιπρόσθετα, ο Όμιλος, βάσει της πρότερης εμπειρίας του, προσαρμόζει περαιτέρω, όπου αυτό κριθεί απαραίτητο, τις αξίες έτσι ώστε να εκτιμηθούν οι ενδεχόμενες μεταβολές.

Τα σενάρια ευνοϊκών και δυσμενών αλλαγών στα δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών που επιμετρώνται υποχρεωτικά στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων έλαβαν υπόψη αλλαγές στα επιτόκια με +/-10 μονάδες βάσης.

5.2 Διαχείριση πιστωτικού κινδύνου

5.2.1 Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών στο αποσβέσιμο κόστος

Τα επιμέρους κονδύλια των δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών στο αποσβέσιμο κόστος προ προβλέψεων για απομειώσεις δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών όπως συμπεριλαμβάνονται στη Σημείωση 13 έχουν επηρεαστεί από την αναπροσαρμογή σε εύλογη αξία, στο πλαίσιο της άσκησης επιμερισμού του κόστους των δραστηριοτήτων που αποκτήθηκαν την περίοδο 2012 έως 2015. Ειδικότερα, το υπόλοιπο των σχηματισμένων προβλέψεων για απομείωση δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών του Ομίλου ύψους € 4,2 δις στις 30/9/2018 της πρώην ΑΤΕbank, των ελληνικών τραπεζικών δραστηριοτήτων Κυπριακών Τραπεζών (Τράπεζας Κύπρου, Cyrgus Popular Bank, Ελληνικής Τράπεζας), της Millennium Bank A.E., της Γενικής Τράπεζας Α.Ε. και της Πανελληνίας Τράπεζας Α.Ε., το οποίο κατά την ημερομηνία εξαγοράς τους από την Τράπεζα Πειραιώς ανέρχονταν για τον Όμιλο σε € 8,1 δις, έχει αυξήσει τα δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών προ προβλέψεων και τις προβλέψεις για απομειώσεις δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών στον παρακάτω πίνακα. Για σκοπούς παρακολούθησης του πιστωτικού κινδύνου, σύμφωνα με το Δ.Π.Χ.Α. 7, η προαναφερόμενη προσαρμογή αποτελεί μέρος των προβλέψεων για απομειώσεις των δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών.

Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζονται τα δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών στο αποσβέσιμο κόστος:

	30/9/2018				Σύνολο
	Στάδιο 1	Στάδιο 2	Στάδιο 3 Δάνεια απομειωμένης πιστωτικής αξίας - Αναμενόμενες πιστωτικές ζημίες καθόλη τη διάρκεια του δανείου	ΡΟCΙ Δάνεια απομειωμένης πιστωτικής αξίας - Αναμενόμενες πιστωτικές ζημίες καθόλη τη διάρκεια του δανείου	
Στεγαστικά δάνεια					
Λογιστικό υπόλοιπο (πρό προβλέψεων)	5.995.552	2.352.979	3.446.840	2.831.726	14.627.097
Μείον: Προβλέψεις για απομειώσεις δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών	(7.031)	(133.625)	(981.983)	(796.618)	(1.919.256)
Σύνολο στεγαστικών δανείων	5.988.521	2.219.354	2.464.857	2.035.108	12.707.840
Καταναλωτικά/ προσωπικά και λοιπά δάνεια					
Λογιστικό υπόλοιπο (πρό προβλέψεων)	879.390	540.689	1.249.217	1.240.081	3.909.377
Μείον: Προβλέψεις για απομειώσεις δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών	(22.077)	(101.531)	(793.970)	(783.972)	(1.701.551)
Σύνολο καταναλωτικών/ προσωπικών και λοιπών δανείων	857.313	439.159	455.246	456.109	2.207.826
Πιστωτικές κάρτες					
Λογιστικό υπόλοιπο (πρό προβλέψεων)	505.246	111.539	256.703	145.251	1.018.740
Μείον: Προβλέψεις για απομειώσεις δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών	(2.857)	(8.561)	(207.234)	(124.069)	(342.721)
Σύνολο πιστωτικών καρτών	502.390	102.978	49.469	21.182	676.018
Δάνεια προς ιδιώτες					
Λογιστικό υπόλοιπο (πρό προβλέψεων)	7.380.188	3.005.207	4.952.760	4.217.058	19.555.213
Μείον: Προβλέψεις για απομειώσεις δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών	(31.965)	(243.717)	(1.983.187)	(1.704.660)	(3.963.528)
Σύνολο δανείων προς ιδιώτες	7.348.223	2.761.490	2.969.573	2.512.399	15.591.685
Δάνεια προς επιχειρήσεις και Δημόσιο τομέα					
Λογιστικό υπόλοιπο (πρό προβλέψεων)	11.006.315	2.877.657	14.827.061	4.521.567	33.232.600
Μείον: Προβλέψεις για απομειώσεις δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών	(119.300)	(233.688)	(7.109.124)	(2.491.772)	(9.953.884)
Σύνολο δανείων προς επιχειρήσεις και Δημόσιο τομέα	10.887.015	2.643.969	7.717.937	2.029.795	23.278.715
Σύνολο δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών					
Λογιστικό υπόλοιπο (πρό προβλέψεων)	18.386.503	5.882.864	19.779.821	8.738.626	52.787.813
Μείον: Προβλέψεις για απομειώσεις δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών	(151.265)	(477.404)	(9.092.311)	(4.196.432)	(13.917.412)
Σύνολο δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών	18.235.238	5.405.459	10.687.510	4.542.194	38.870.401

	1/1/2018				Σύνολο
	Στάδιο 1 Αναμενόμενες πιστωτικές ζημίες 12μήνου	Στάδιο 2 Αναμενόμενες πιστωτικές ζημίες καθόλη τη διάρκεια του δανείου	Στάδιο 3 Δάνεια απομειωμένης πιστωτικής αξίας - Αναμενόμενες πιστωτικές ζημίες καθόλη τη διάρκεια του δανείου	ΡΟCΙ Δάνεια απομειωμένης πιστωτικής αξίας - Αναμενόμενες πιστωτικές ζημίες καθόλη τη διάρκεια του δανείου	
Στεγαστικά δάνεια					
Λογιστικό υπόλοιπο (πρό προβλέψεων)	6.472.864	2.643.950	3.094.653	2.971.783	15.183.250
Μείον: Προβλέψεις για απομειώσεις δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών	(5.375)	(218.915)	(938.872)	(794.805)	(1.957.967)
Σύνολο στεγαστικών δανείων	6.467.489	2.425.035	2.155.781	2.176.978	13.225.283
Καταναλωτικά/ προσωπικά και λοιπά δάνεια					
Λογιστικό υπόλοιπο (πρό προβλέψεων)	933.533	753.655	1.134.964	1.572.890	4.395.042
Μείον: Προβλέψεις για απομειώσεις δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών	(27.155)	(246.920)	(759.645)	(1.092.905)	(2.126.625)
Σύνολο καταναλωτικών/ προσωπικών και λοιπών δανείων	906.378	506.735	375.320	479.984	2.268.417
Πιστωτικές κάρτες					
Λογιστικό υπόλοιπο (πρό προβλέψεων)	475.659	98.661	310.942	201.279	1.086.540
Μείον: Προβλέψεις για απομειώσεις δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών	(2.522)	(9.309)	(261.954)	(175.183)	(448.967)
Σύνολο πιστωτικών καρτών	473.138	89.352	48.987	26.096	637.573
Δάνεια προς ιδιώτες					
Λογιστικό υπόλοιπο (πρό προβλέψεων)	7.882.056	3.496.266	4.540.559	4.745.951	20.664.832
Μείον: Προβλέψεις για απομειώσεις δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών	(35.052)	(475.143)	(1.960.471)	(2.062.893)	(4.533.560)
Σύνολο δανείων προς ιδιώτες	7.847.004	3.021.123	2.580.088	2.683.058	16.131.273
Δάνεια προς επιχειρήσεις και Δημόσιο τομέα					
Λογιστικό υπόλοιπο (πρό προβλέψεων)	12.890.101	3.404.996	16.979.358	6.040.727	39.315.181
Μείον: Προβλέψεις για απομειώσεις δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών	(114.883)	(316.034)	(8.829.051)	(3.308.847)	(12.568.815)
Σύνολο δανείων προς επιχειρήσεις και Δημόσιο τομέα	12.775.218	3.088.962	8.150.306	2.731.880	26.746.366
Σύνολο δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών					
Λογιστικό υπόλοιπο (πρό προβλέψεων)	20.772.157	6.901.262	21.519.917	10.786.678	59.980.013
Μείον: Προβλέψεις για απομειώσεις δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών	(149.935)	(791.177)	(10.789.523)	(5.371.740)	(17.102.374)
Σύνολο δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών	20.622.222	6.110.085	10.730.394	5.414.938	42.877.639

Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει την επίδραση του Δ.Π.Χ.Α. 9 στην πρόβλεψη για απομείωση δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών. Περαιτέρω πληροφόρηση ανά στάδιο περιλαμβάνεται στη Σημείωση 3:

	Πρόβλεψη για απομείωση δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών
Πρόβλεψη για απομείωση δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών βάσει Δ.Λ.Π. 39 την 31/12/2017	15.540.507
Μεταφορά πρόβλεψης δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών που επιμετρώνται υποχρεωτικά στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών	(162.148)
Επίπτωση από τη μετάβαση στο Δ.Π.Χ.Α 9	1.724.018
Υπόλοιπο έναρξης 1/1/2018 βάσει Δ.Π.Χ.Α. 9	17.102.377

Ο παρακάτω πίνακας περιλαμβάνει τη μεταβολή της συσσωρευμένης πρόβλεψης απομείωσης των δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών για τον Όμιλο:

	Προβλέψεις για απομείωση αξίας δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών				Σύνολο προβλέψεων απομείωσης
	Στάδιο 1	Στάδιο 2	Στάδιο 3	ΡΟCΙ	
	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημίες 12μήνου	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημίες καθόλη τη διάρκεια του δανείου	Δάνεια απομειωμένης πιστωτικής αξίας - Αναμενόμενες πιστωτικές ζημίες καθόλη τη διάρκεια του δανείου	Δάνεια απομειωμένης πιστωτικής αξίας - Αναμενόμενες πιστωτικές ζημίες καθόλη τη διάρκεια του δανείου	
Υπόλοιπο 1/1/2018	149.935	791.177	10.789.523	5.371.740	17.102.374
Μεταφορά σε διακοπτόμενες δραστηριότητες	(2.191)	(2.713)	(79.156)	-	(84.059)
Μεταφορές μεταξύ των Σταδίων (καθαρές)	69.494	(196.545)	127.051	-	0
Αποτέλεσμα περιόδου λόγω μεταβολής στον πιστωτικό κίνδυνο	(62.651)	(111.351)	494.358	74.082	394.439
Διαγραφές	(254)	(2.243)	(1.357.972)	(691.957)	(2.052.426)
Διαγραφές τόκων σε σχέση με το ITG Approach A των δανείων του Σταδίου 3	-	-	(454.333)	(249.057)	(703.389)
Μεταβολή στην παρούσα αξία των ζημιών απομείωσης	271	-	336.259	217.476	554.006
Μεταφορές στο διακρατούμενο προς πώληση χαρτοφυλάκιο	(1)	-	(837.819)	(534.589)	(1.372.410)
Συναλλαγματικές διαφορές και λοιπές κινήσεις	(3.338)	(921)	74.399	8.737	78.877
Υπόλοιπο 30/9/2018	151.265	477.404	9.092.311	4.196.432	13.917.412

Ο Όμιλος της Τράπεζας Πειραιώς υιοθέτησε το προτεινόμενο λογιστικό χειρισμό από το Transition Resource Group for Impairment of Financial Instruments ("ITG") («Approach A») αναφορικά με την επιμέτρηση του έντοκου εσόδου επί των απομειωμένων δανείων και απαιτήσεων από πελάτες με σκοπό την πλήρη συμμόρφωση με το ΔΠΧΑ 9. Σύμφωνα με το ITG, τα υπόλοιπα των απομειωμένων δανείων και απαιτήσεων σε πελάτες καθώς και οι αντίστοιχες προβλέψεις προσαυξάνονται με τους αναλογούντες δεδουλευμένους τόκους ("grossing up"). Σύμφωνα με τις προβλέψεις του Δ.Π.Χ.Α. 9, τα υπόλοιπα δανείων μπορούν να μειωθούν όταν δεν αναμένεται η ανάκτηση της απαίτησης, στο σύνολο της ή εν μέρει. Ως εκ τούτου, ο Όμιλος προβαίνει στη διαγραφή του ποσού της προσαύξησης των δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών, καθώς δεν θεωρείται ανακτήσιμο. Στον ανωτέρω πίνακα, η γραμμή «Διαγραφές τόκων σε σχέση με το ITG Approach A των δανείων του Σταδίου 3» απεικονίζει την προαναφερθείσα προσαρμογή.

5.2.2 Χρηματοοικονομικά μέσα που επιμετρώνται υποχρεωτικά στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων

Ο παρακάτω πίνακας περιλαμβάνει τη μεταβολή της συσσωρευμένης πρόβλεψης απομείωσης χρηματοοικονομικών μέσων που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων.

	Προβλέψεις για απομείωση χρηματοοικονομικών μέσων που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων				Σύνολο προβλέψεων απομείωσης
	Στάδιο 1	Στάδιο 2	Στάδιο 3	POCI	
	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημίες 12μήνου	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημίες καθόλη τη διάρκεια του δανείου	Δάνεια απομειωμένης πιστωτικής αξίας - Αναμενόμενες πιστωτικές ζημίες καθόλη τη διάρκεια του δανείου	Δάνεια απομειωμένης πιστωτικής αξίας - Αναμενόμενες πιστωτικές ζημίες καθόλη τη διάρκεια του δανείου	
Υπόλοιπο 1/1/2018	26.656	-	-	-	26.656
Μεταφορές μεταξύ των Σταδίων (καθαρές)	-	-	-	-	0
Αποτέλεσμα περιόδου λόγω μεταβολής στον πιστωτικό κίνδυνο	(6.783)	537	-	-	(6.246)
Διαθέσεις	(4.694)	-	-	-	(4.694)
Υπόλοιπο 30/9/2018	15.180	537	0	0	15.716

6 Επιχειρηματικοί Τομείς

Το 1^ο τρίμηνο του 2018 η Εκτελεστική Επιτροπή του Ομίλου, σε συνέπεια με το στρατηγικό σχέδιο “Agenda 2020”, άλλαξε την ανάλυση των επιχειρηματικών τομέων από την παραδοσιακή προϊοντική δομή που ίσχυε μέχρι την 31^η Δεκεμβρίου 2017 σε πελατοκεντρική προσέγγιση. Με βάση το ΔΠΧΑ 8, ο καθορισμός των επιχειρηματικών τομέων προκύπτει από τις εσωτερικές αναφορές που αποστέλλονται στην Εκτελεστική Επιτροπή, βάσει των οποίων παρακολουθείται και αξιολογείται η απόδοση του κάθε τομέα. Κρίσιμα στοιχεία αποτελούν η εξέλιξη των μεγεθών και των αποτελεσμάτων ανά τομέα. Ως εκ τούτου προέκυψαν οι ακόλουθες προσαρμογές:

1. Οι πελάτες της Μονάδας Αναχρηματοδοτήσεων (RBU) μεταφέρθηκαν από τους τομείς Λιανικής Τραπεζικής και Μεγάλων Επιχειρήσεων στο νέο τομέα Piraeus Legacy Unit (PLU).
2. Οι πελάτες του τομέα Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων (Small Medium Enterprises - SME) μεταφέρθηκαν από τη Λιανική Τραπεζική και δημοσιεύονται πλέον μαζί με τις Μεγάλες Επιχειρήσεις.
3. Η Επενδυτική Τραπεζική συμπεριλαμβάνεται στον τομέα της Επιχειρηματικής Τραπεζικής (Corporate segment).
4. Υιοθετήθηκε μια νέα μεθοδολογία Εσωτερικής Τιμολόγησης Κεφαλαίων (Funds Transfer Pricing - FTP) μέσω της οποίας, μεταξύ άλλων αλλαγών, υπολογίζεται και εφαρμόζεται επιπλέον κόστος ρευστότητας στα στοιχεία ισολογισμού των τομέων.

Βάσει των ανωτέρω, οι νέοι Επιχειρηματικοί Τομείς διαμορφώνονται ως ακολούθως:

Τομείς “Core”

Λιανική Τραπεζική: Συμπεριλαμβάνονται πελάτες Mass, Affluent, Private Banking, Μικρών Επιχειρήσεων, και Δημοσίου Τομέα καθώς και τα κανάλια διανομής.

Επιχειρηματική Τραπεζική: Περιλαμβάνει τις εργασίες και τα μεγέθη Μεγάλων Επιχειρήσεων, Ναυτιλίας, Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων και του Αγροτικού τομέα.

Piraeus Financial Markets (PFM): Περιλαμβάνει τις εργασίες που σχετίζονται με αγορές Ομολόγων, Συναλλάγματος Χρηματαγορών και λοιπές δραστηριότητες Διαχείρισης Διαθεσίμων μέρος των οποίων είναι και η διαχείριση του επιτοκιακού περιθωρίου των εργασιών της Τράπεζας. Συμπεριλαμβάνονται επίσης και οι μεγάλοι πελάτες - ιδρύματα (Institutional Clients' Segment).

Λοιπά: Προσμετρώνται όλα τα μεγέθη και αποτελέσματα δραστηριοτήτων που σχετίζονται με διοικητικές αποφάσεις και πρακτικές, τα οποία δεν είναι εφικτό ή δεν είναι σωστό να κατανεμηθούν σε πελατειακούς τομείς. Συμπεριλαμβάνονται οι χρηματοδοτικές ενέργειες βάσει αποφάσεων της ALCO.

Τομέας “Piraeus Legacy Unit”

PLU: Ο τομέας αυτός κυρίως αναφέρεται στα μεγέθη και αποτελέσματα της Μονάδας Αναχρηματοδοτήσεων (Recovery Banking Unit - RBU) η οποία δεν θεωρείται κύρια (core) τραπεζική δραστηριότητα. Σε επίπεδο Ομίλου περιλαμβάνονται οι θυγατρικές εξωτερικού βάσει του πλάνου αναδιάρθρωσης Τράπεζας, στόχος του οποίου είναι η μείωση της έκθεσης στο εξωτερικό. Περιλαμβάνονται επίσης οι θυγατρικές Real Estate Owned (REO), non-core θυγατρικές Ελλάδος και οι διακοπτόμενες δραστηριότητες.

Παρατίθεται ανάλυση των αποτελεσμάτων και των λοιπών στοιχείων κατά επιχειρηματικό τομέα του Ομίλου:

1/1-30/9/2018	Τομείς "Core"					PLU	Όμιλος
	Λιανική Τραπεζική	Επιχειρηματική Τραπεζική	Piraeus Financial Markets (PFM)	Λοιπά	Σύνολο		
Καθαρά έσοδα από τόκους	423.477	344.726	68.446	(4.690)	831.960	213.394	1.045.354
Καθαρά έσοδα προμηθειών	132.212	99.409	(49)	36.743	268.315	9.911	278.226
Λοιπά έσοδα/ (έξοδα)	2.778	1.222	41.376	33.004	78.381	9.567	87.947
Σύνολο καθαρών εσόδων	558.467	445.357	109.774	65.058	1.178.656	232.871	1.411.527
Λειτουργικά έξοδα	(365.584)	(114.626)	(17.102)	(233.379)	(730.691)	(167.729)	(898.421)
Κέρδη/ (ζημίες) προ προβλέψεων, απομειώσεων και φόρων	192.884	330.731	92.671	(168.321)	447.965	65.142	513.107
Απομείωση αξίας δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών	(24.615)	(30.284)	95	(19.418)	(74.222)	(320.217)	(394.439)
Απομείωση αξίας λοιπών στοιχείων ενεργητικού	-	-	-	(11.256)	(11.256)	(10.363)	(21.619)
Αναστροφές απομειώσεων/ (απομειώσεις) χρηματοοικονομικών μέσων στην εύλογη αξία μέσω λοιπών συνολικών εσόδων	-	-	-	6.246	6.246	-	6.246
Απομείωση αξίας συμμετοχών	-	-	-	(497)	(497)	(49.298)	(49.795)
Λοιπές απομειώσεις	-	-	-	(7.236)	(7.236)	63	(7.173)
Αναστροφές / (έξοδα) λοιπών προβλέψεων	-	-	-	15.718	15.718	(3.002)	12.716
Αποτελέσματα συμμετοχών σε συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες	-	-	-	(13.386)	(13.386)	(28)	(13.414)
Κέρδη/ (ζημίες) προ φόρων	168.269	300.447	92.767	(198.151)	363.332	(317.703)	45.629
Φόρος εισοδήματος							(10.139)
Κέρδη/ (ζημίες) χρήσης από συνεχιζόμενες δραστηριότητες							35.490
Κέρδη/ (ζημίες) μετά από φόρο εισοδήματος από διακοπτόμενες δραστηριότητες	-	-	-	-	-	(339.378)	(339.378)
Κέρδη/ (ζημίες) περιόδου							(303.889)
Λοιπά στοιχεία κατά την 30 Σεπτεμβρίου 2018							
Σύνολο ενεργητικού από συνεχιζόμενες δραστηριότητες (εξαιρουμένων των διακρατούμενων προς πώληση στοιχείων ενεργητικού)	10.267.909	13.469.921	4.098.584	9.829.823	37.666.236	19.265.132	56.931.369
Σύνολο ενεργητικού από διακοπτόμενες δραστηριότητες	-	-	-	-	-	1.852.159	1.852.159
Σύνολο ενεργητικού από διακρατούμενα προς πώληση στοιχεία ενεργητικού	190	16	-	-	205	480.665	480.870
Σύνολο ενεργητικού	10.268.098	13.469.936	4.098.584	9.829.823	37.666.442	21.597.957	59.264.398
Σύνολο υποχρεώσεων	32.463.533	6.834.627	8.231.033	1.539.183	49.068.376	2.795.510	51.863.886

1/1-30/9/2017	Τομείς "Core"					PLU	Όμιλος
	Λιανική Τραπεζική	Επιχειρηματική Τραπεζική	Piraeus Financial Markets (PFM)	Λοιπά	Σύνολο		
Καθαρά έσοδα από τόκους	443.983	398.091	129.915	(50.361)	921.627	322.016	1.243.644
Καθαρά έσοδα προμηθειών	114.379	100.343	2.120	46.205	263.046	6.093	269.139
Λοιπά έσοδα/ (έξοδα)	2.332	753	84.883	(2.177)	85.791	103.277	189.068
Σύνολο καθαρών εσόδων	560.694	499.187	216.918	(6.334)	1.270.465	431.387	1.701.851
Λειτουργικά έξοδα	(391.631)	(145.607)	(21.419)	(60.218)	(618.875)	(170.491)	(789.367)
Κέρδη/ (ζημίες) προ προβλέψεων, απομειώσεων και φόρων	169.063	353.580	195.498	(66.552)	651.589	260.895	912.485
Απομείωση αξίας δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών	36.418	(218.043)	(17)	3.734	(177.909)	(654.081)	(831.990)
Απομείωση αξίας λοιπών στοιχείων ενεργητικού	-	-	-	(12.077)	(12.077)	(9.041)	(21.118)
Απομείωση αξίας συμμετοχών	-	-	-	34.008	34.008	(34.010)	(2)
Λοιπές απομειώσεις	-	-	-	(2.859)	(2.859)	(68.310)	(71.169)
Αναστροφές/ (έξοδα) λοιπών προβλέψεων	-	-	-	(8.852)	(8.852)	(47)	(8.898)
Αποτελέσματα συμμετοχών σε συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες	-	-	-	(22.839)	(22.839)	157	(22.682)
Κέρδη/ (ζημίες) προ φόρων	205.481	135.536	195.482	(75.437)	461.062	(504.436)	(43.374)
Φόρος εισοδήματος							25.771
Κέρδη/ (ζημίες) χρήσης από συνεχιζόμενες δραστηριότητες							(17.603)
Κέρδη/ (ζημίες) μετά από φόρο εισοδήματος από διακοπτόμενες δραστηριότητες	-	-	-	-	-	(72.539)	(72.539)
Κέρδη/ (ζημίες) περιόδου							(90.142)
Λοιπά στοιχεία κατά την 31 Δεκεμβρίου 2017							
Σύνολο ενεργητικού από συνεχιζόμενες δραστηριότητες (εξαιρουμένων των διακρατούμενων προς πώληση στοιχείων ενεργητικού)	11.231.811	15.509.655	6.058.317	9.707.904	42.507.687	22.607.224	65.114.910
Σύνολο ενεργητικού από διακοπτόμενες δραστηριότητες	-	-	-	-	-	2.283.542	2.283.542
Σύνολο ενεργητικού από διακρατούμενα προς πώληση στοιχεία ενεργητικού	-	-	-	-	-	18.110	18.110
Σύνολο ενεργητικού	11.231.811	15.509.655	6.058.317	9.707.904	42.507.687	24.908.876	67.416.562
Σύνολο υποχρεώσεων	31.158.023	7.834.488	13.079.427	3.343.241	55.415.178	2.457.187	57.872.365

Στους ανωτέρω πίνακες, τα έντοκα έσοδα παρουσιάζονται μετά την αφαίρεση των εντόκων εξόδων, καθώς η Διοίκηση βασίζεται πρωτίστως στα καθαρά έντοκα έσοδα προκειμένου να αξιολογήσει την απόδοση του κάθε τομέα.

Οι διεταιρικές συναλλαγές μεταξύ των επιχειρηματικών τομέων πραγματοποιούνται σε συνήθεις όρους συναλλαγών.

7 Καθαρά έσοδα από τόκους και προμήθειες

α) Καθαρά έσοδα από τόκους

	1/1-30/9/2018	1/1-30/9/2017
Σύνολο τόκων και εξομοιούμενων εσόδων από χρηματοοικονομικά μέσα μη αποτιμώμενα σε εύλογη αξία μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών	1.344.103	1.613.884
Τόκοι χρηματοοικονομικών μέσων αποτιμώμενων σε εύλογη αξία μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών	9.109	6.153
Τόκοι έσοδα παράγωγων χρηματοοικονομικών μέσων	57.798	59.201
Σύνολο τόκων και εξομοιούμενων εσόδων	1.411.010	1.679.238
Σύνολο τόκων και εξομοιούμενων εξόδων	(365.657)	(435.594)
Καθαρά έσοδα από τόκους	1.045.354	1.243.644

Τα καθαρά έσοδα από τόκους κατά την περίοδο 1/1-30/9/2018 ανήλθαν για τον Όμιλο σε € 1.045,4 εκατ. και παρουσιάζονται μειωμένα συγκριτικά με την αντίστοιχη περσινή περίοδο 1/1-30/9/2017 (€ 1.243,6 εκατ.), κυρίως ως αποτέλεσμα της μείωσης των τοκοφόρων κονδυλίων που περιλαμβάνονται στο Επίπεδο 3 λόγω των αυξημένων απομειώσεων που πραγματοποιήθηκαν στο 4^ο τρίμηνο του 2017, καθώς και της επίπτωσης από την 1η εφαρμογή του Δ.Π.Χ.Α 9 την 1/1/2018, της απομόχλευσης του δανειακού χαρτοφυλακίου, της μείωσης απόδοσης των δανείων, και της μείωσης του χαρτοφυλακίου σταθερής απόδοσης, η οποία αντισταθμίστηκε μερικώς από τη βελτίωση του κόστους χρηματοδότησης (κυρίως από τον ELA).

β) Καθαρά έσοδα προμηθειών

Η γραμμή «Καθαρά έσοδα προμηθειών» περιλαμβάνει ποσό € 48,0 εκατ. ως έκτακτη προμήθεια λόγω προηγούμενων ποιοτικών επιδόσεων για τις γενικές ασφαλιστικές εργασίες που απορρέουν από τη συνεργασία του Ομίλου με τον διεθνή εταίρο του.

8 Αμοιβές και έξοδα προσωπικού

Η αύξηση του κονδυλίου «Αμοιβές και έξοδα προσωπικού» από € 392,7 εκατ. για την περίοδο 1/1-30/9/2017 σε € 501,9 εκατ. για την περίοδο 1/1-30/9/2018, οφείλεται στο πρόγραμμα αποχώρησης (εθελουσίας εξόδου) που πραγματοποιήθηκε από τη Διοίκηση τον Φεβρουάριο του 2018. Το πρόγραμμα παρείχε κίνητρα στους υπαλλήλους της Τράπεζας και των θυγατρικών της στην Ελλάδα, στο πλαίσιο της υλοποίησης εκ μέρους της Διοίκησης, του στρατηγικού σχεδίου «Agenda 2020», μέσω μέτρων εξορθολογισμού κόστους, με συνολικό κόστος € 135,7 εκατ. για τον Όμιλο.

9 Διακοπτόμενες Δραστηριότητες

Από το 2^ο τρίμηνο 2018, η θυγατρική εταιρεία του Ομίλου Piraeus Bank Bulgaria A.D. περιλαμβάνεται στις διακοπτόμενες δραστηριότητες. Η αποτίμηση στην εύλογη αξία είναι μη επαναλαμβανόμενη και κατατάσσεται στο 3ο επίπεδο ιεράρχησης λόγω της σημαντικότητας των μη παρατηρήσιμων δεδομένων. Η εύλογη αξία της θυγατρικής πριν την κατηγοριοποίησή της στις διακοπτόμενες δραστηριότητες γινόταν σύμφωνα με την πολιτική απομείωσης συμμετοχών του Ομίλου. Στις 7 Νοεμβρίου 2018, η Τράπεζα Πειραιώς ανακοίνωσε ότι κατέληξε σε συμφωνία με την Eurobank Ergasias A.E. ("Eurobank") για την πώληση της συμμετοχής της στο μετοχικό κεφάλαιο (99,98%) της Piraeus Bank Bulgaria AD, στη Eurobank Bulgaria AD.

Η συναλλαγή αποτελεί το τελευταίο σημαντικό ορόσημο ως προς την υλοποίηση των δεσμεύσεων της Τράπεζας Πειραιώς στο πλαίσιο του Σχεδίου Αναδιάρθρωσης, όπως αυτό έχει συμφωνηθεί με τη Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η συναλλαγή υπόκειται σε συνήθεις όρους, συμπεριλαμβανομένων κανονιστικών εγκρίσεων από την Κεντρική Τράπεζα της Βουλγαρίας και το ΤΧΣ. Το τίμημα ανέρχεται σε € 75,0 εκατ. Η συναλλαγή εκτιμάται ότι θα ολοκληρωθεί έως τις 31 Μαρτίου 2019.

Από το 2^ο τρίμηνο 2018, η θυγατρική εταιρεία του Ομίλου Tirana Bank I.B.C. S.A. περιλαμβάνεται στις διακοπτόμενες δραστηριότητες. Η αποτίμηση στην εύλογη αξία είναι μη επαναλαμβανόμενη και κατατάσσεται στο 3ο επίπεδο ιεράρχησης λόγω της σημαντικότητας των μη παρατηρήσιμων δεδομένων. Η εύλογη αξία της θυγατρικής πριν την κατηγοριοποίησή της στις διακοπτόμενες δραστηριότητες γινόταν σύμφωνα με την πολιτική απομείωσης συμμετοχών του Ομίλου. Στις 7 Αυγούστου 2018, η Τράπεζα Πειραιώς ανακοίνωσε ότι προχώρησε στη σύναψη συμφωνίας με τον όμιλο Balfin και την Komercijalna Banka, για την πώληση της θυγατρικής της στην Αλβανία, Tirana Bank. Η συναλλαγή υπόκειται στις συνήθεις διαδικασίες εγκρίσεων, συμπεριλαμβανομένων κανονιστικών και άλλων εγκρίσεων από τις αρμόδιες αρχές στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, την Ελλάδα και την Αλβανία καθώς και το ΤΧΣ. Το συνολικό τίμημα για το ποσοστό κατοχής της Tirana Bank από την Τράπεζα Πειραιώς (98,83%) ανέρχεται σε € 57,3 εκατ. Η συναλλαγή εκτιμάται ότι θα ολοκληρωθεί έως τις 31 Δεκεμβρίου 2018.

Στις 3 Απριλίου 2018, η Τράπεζα Πειραιώς προχώρησε στην πώληση του συνόλου της συμμετοχής της στην κατά 99,54% θυγατρική της εταιρεία Sentinel Advisors S.A. (πρώην ATE Insurance Romania S.A.). Το τίμημα για τη συναλλαγή ανήλθε στο ποσό των € 2,7 εκατ.

Στις 21 Νοεμβρίου 2017, η Τράπεζα Πειραιώς Α.Ε. ανακοίνωσε ότι κατέληξε σε συμφωνία με την J.C. Flowers & Co για την πώληση του συνόλου του μετοχικού κεφαλαίου στη θυγατρική της στη Ρουμανία, Piraeus Bank Romania S.A.. Στις 29 Ιουνίου 2018, η Τράπεζα ολοκλήρωσε την πώληση της Piraeus Bank Romania S.A. στην J.C. Flowers & Co, μετά από τη λήψη των απαραίτητων κανονιστικών εγκρίσεων από τη Ρουμανική Κεντρική Τράπεζα και τη Ρουμανική Επιτροπή Ανταγωνισμού καθώς και το ΤΧΣ. Το τίμημα για τη συναλλαγή ανήλθε στο ποσό των € 43,5 εκατ.

Στις 21 Νοεμβρίου 2017, η Τράπεζα Πειραιώς ανακοίνωσε σχετικά με την πώληση της θυγατρικής της «Olympic Εμπορικές και Τουριστικές Επιχειρήσεις Ανώνυμη Εταιρεία» («Olympic») – η οποία κατέχει το master franchise της Avis Rent a Car, Budget Rent a Car και Payless για την Ελλάδα – ότι η Avis Budget Group, μέσω της θυγατρικής της εταιρείας Zodiac Europe Limited, άσκησε δικαιώματα που κατείχε σύμφωνα με τους όρους των συμβάσεων franchise για τα σήματά της. Το τίμημα για τη συναλλαγή ανήλθε στο ποσό των € 80,6 εκατ. Η συναλλαγή ολοκληρώθηκε στις 15 Μαρτίου 2018.

Στις 17 Οκτωβρίου 2017, η Τράπεζα Πειραιώς ανακοίνωσε ότι κατέληξε σε συμφωνία για την πώληση των τραπεζικών και leasing δραστηριοτήτων της στη Σερβία, στη Direktna Banka A.D., τραπεζικό όμιλο της Σερβίας, για μέγιστο συνολικό τίμημα σε μετρητά € 61,0 εκατ., με συνδυασμό πώλησης και ταυτόχρονης μείωσης κεφαλαίου στην Τράπεζα Πειραιώς AD Beograd. Στις 23 Απριλίου 2018, ολοκληρώθηκε η πώληση της Piraeus Bank Beograd A.D. στην Direktna Banka A.D. μετά από τη λήψη των απαραίτητων κανονιστικών εγκρίσεων από τη Σερβική Κεντρική Τράπεζα και τη Σερβική Επιτροπή Ανταγωνισμού καθώς και το ΤΧΣ.

Από το 1^ο τρίμηνο 2017, η θυγατρική εταιρεία του Ομίλου Ημιθέα Α.Ε. η οποία κατέχει και λειτουργεί το Νοσοκομείο Ερρίκος Ντυνάν περιλαμβάνεται στις διακοπτόμενες δραστηριότητες. Η αποτίμηση στην εύλογη αξία είναι μη επαναλαμβανόμενη και κατατάσσεται στο 3ο επίπεδο ιεράρχησης λόγω της σημαντικότητας των μη παρατηρήσιμων δεδομένων. Η εύλογη αξία της θυγατρικής πριν την κατηγοριοποίησή της στις διακοπτόμενες δραστηριότητες γινόταν σύμφωνα με την πολιτική απομείωσης συμμετοχών του Ομίλου. Στις αρχές Αυγούστου του 2018, η Τράπεζα Πειραιώς ανακοίνωσε την ολοκλήρωση της α' φάσης για την πώληση του 100% των μετοχών της θυγατρικής της εταιρείας ΗΜΙΘΕΑ Α.Ε., κατόπιν σχετικής υποβολής μη δεσμευτικών προσφορών από επενδυτές. Η Τράπεζα αξιολόγησε τις υποβληθείσες μη δεσμευτικές προσφορές σε συνεργασία με τον

εξωτερικό της σύμβουλο και προχώρησε στη β' φάση της διαδικασίας.

A) Αποτελέσματα μετά από φόρους

Στα αποτελέσματα από διακοπτόμενες δραστηριότητες της περιόδου 1/1 - 30/9/2018, περιλαμβάνονται τα αποτελέσματα των εταιρειών ΗΜΙΘΕΑ Α.Ε., Tirana Bank I.B.C. S.A. και Piraeus Bank Bulgaria A.D. για την περίοδο 1/1 - 30/9/2018, Piraeus Bank Romania S.A. έως την ημερομηνία πώλησής της στις 29/6/2018, της Piraeus Bank Beograd A.D. έως την ημερομηνία πώλησής της στις 23/4/2018, της Piraeus Leasing Doo Beograd και της Sentinel Advisors S.A. (πρώην ATE Insurance Romania S.A.) για το 1^ο τρίμηνο του 2018, και της Olympic Εμπορικές και Τουριστικές Επιχειρήσεις Α.Ε. μέχρι τις 28/2/2018. Σημειώνεται ότι δεν κατέστη εφικτό να ενσωματωθούν τα αποτελέσματα της Olympic Εμπορικές και Τουριστικές Επιχειρήσεις Α.Ε. για την περίοδο 1-15/3/2018 (έως την ημερομηνία πώλησής της στις 15/3/2018), της Piraeus Leasing Doo Beograd για την περίοδο 1-23/4/2018 (έως την ημερομηνία πώλησής της στις 23/4/2018) και της Sentinel Advisors S.A. (πρώην ATE Insurance Romania S.A.) για την περίοδο 1-3/4/2018 (έως την ημερομηνία πώλησής της στις 3/4/2018). Ωστόσο, η ανωτέρω ενσωμάτωση δεν θα είχε σημαντική επίπτωση στην Ενοποιημένη Ενδιάμεση Κατάσταση Αποτελεσμάτων σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της Τράπεζας. Στην περίοδο 1/1-30/9/2017 περιλαμβάνονται τα αποτελέσματα των εταιρειών ΗΜΙΘΕΑ Α.Ε., Olympic Εμπορικές και Τουριστικές Επιχειρήσεις Α.Ε., Piraeus Bank Romania S.A., Tirana Bank I.B.C. S.A., Piraeus Bank Bulgaria A.D., Sentinel Advisors S.A. (πρώην ATE Insurance Romania S.A.), Piraeus Bank Beograd A.D. και Piraeus Leasing Doo Beograd.

	1/1-30/9/2018	1/1-30/9/2017
Καθαρά έσοδα από τόκους	57.744	72.671
Καθαρά έσοδα προμηθειών	18.886	20.958
Έσοδα από μερίσματα	194	392
Αποτελέσματα από χρηματοοικονομικά μέσα αποτιμώμενα σε εύλογη αξία μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών	(2.977)	1.963
Ανακύκλωση στα αποτελέσματα του σωρευμένου αποθεματικού χρηματοοικονομικών μέσων στην εύλογη αξία μέσω λοιπών συνολικών εσόδων	304	-
Αποτελέσματα από χρεόγραφα επενδυτικού χαρτοφυλακίου	-	1.482
Αποτελέσματα από πώληση θυγατρικών και συγγενών εταιρειών	(156.133)	-
Λοιπά έσοδα/ (έξοδα)	30.012	57.722
Σύνολο καθαρών εσόδων	(51.970)	155.190
Αμοιβές και έξοδα προσωπικού	(53.086)	(68.345)
Έξοδα διοίκησης	(43.941)	(60.610)
Αποσβέσεις	(9.463)	(12.162)
Κέρδη/ (ζημίες) από πώληση ενσώματων και άυλων παγίων στοιχείων	31	126
Σύνολο λειτουργικών εξόδων προ προβλέψεων	(106.458)	(140.991)
Προβλέψεις και απομειώσεις	(185.790)	(80.042)
Κέρδη/ (ζημίες) προ φόρων	(344.218)	(65.844)
Φόρος εισοδήματος	4.840	(6.695)
Κέρδη/ (ζημίες) μετά από φόρο εισοδήματος από διακοπτόμενες δραστηριότητες	(339.378)	(72.539)

Το κονδύλι «Αποτελέσματα από πώληση συμμετοχών σε θυγατρικές και συγγενείς εταιρείες» περιλαμβάνει και τη μεταφορά συναλλαγματικής ζημιάς ποσού € 139,1 εκατ. από τα Λοιπά Αποθεματικά (Σημείωση 22) στην Ενοποιημένη Ενδιάμεση Κατάσταση Αποτελεσμάτων, λόγω της πώλησης της Piraeus Bank Romania S.A. και της Piraeus Bank Beograd A.D.

Σύμφωνα με τις διατάξεις του Δ.Π.Χ.Α. 5, αναφορικά με τον προσδιορισμό της αξίας των στοιχείων ενεργητικού που κατηγοριοποιήθηκαν στις διακοπτόμενες δραστηριότητες στη χαμηλότερη τιμή μεταξύ λογιστικής και εύλογης αξίας, αφαιρουμένων των εξόδων για την πώλησή τους, ο Όμιλος κατά την περίοδο 1/1 - 30/9/2018 προχώρησε σε απομείωση της αξίας των διακοπτόμενων δραστηριοτήτων κατά € 179,2 εκατ. Το προαναφερόμενο ποσό περιλαμβάνεται στο κονδύλι «Προβλέψεις και απομειώσεις» στον παραπάνω πίνακα.

Β) Στοιχεία ενεργητικού και υποχρεώσεων

Τα ακόλουθα στοιχεία ενεργητικού και υποχρεώσεων την 30/9/2018 αφορούν τις εταιρείες ΗΜΙΘΕΑ Α.Ε., Tirana Bank I.B.C. S.A. και Piraeus Bank Bulgaria A.D. Αντίστοιχα τα ακόλουθα στοιχεία ενεργητικού και υποχρεώσεων την 31/12/2017 αφορούν τις εταιρείες Sentinel Advisors S.A. (πρώην ATE Insurance Romania S.A.), Olympic Εμπορικές και Τουριστικές Επιχειρήσεις Α.Ε., ΗΜΙΘΕΑ Α.Ε., Piraeus Bank Romania S.A., Piraeus Bank Beograd A.D. και Piraeus Leasing Doo Beograd.

	30 Σεπτεμβρίου 2018	31 Δεκεμβρίου 2017
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ		
Ταμείο και διαθέσιμα στην Κεντρική Τράπεζα	307.163	284.113
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων	265.968	66.347
Χρηματοοικονομικά μέσα ενεργητικού αποτιμώμενα σε εύλογες αξίες μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών	-	76.623
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα - απαιτήσεις	32	688
Συμφωνίες επαναπώλησης τίτλων πελατών	1.222	-
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών στο αποσβέσιμο κόστος	978.680	1.078.720
Χρηματοοικονομικά μέσα που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων	194.482	-
Χρεόγραφα διαθέσιμα προς πώληση	-	252.888
Διακρατούμενα προς πώληση στοιχεία ενεργητικού	-	2.002
Επενδύσεις σε ακίνητα	930	6.629
Ενσώματα πάγια στοιχεία	82.465	391.335
Άυλα στοιχεία ενεργητικού	447	9.496
Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις	5.463	3.528
Λοιπές απαιτήσεις	15.307	111.175
Σύνολο Ενεργητικού	1.852.159	2.283.542

	30 Σεπτεμβρίου 2018	31 Δεκεμβρίου 2017
ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ		
Υποχρεώσεις προς Πιστωτικά Ιδρύματα	51.863	153.762
Υποχρεώσεις προς πελάτες	1.715.491	1.174.998
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα - υποχρεώσεις	-	499
Αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις	-	6.470
Υποχρεώσεις από φόρο εισοδήματος	-	2.180
Υποχρεώσεις για παροχές μετά την συνταξιοδότηση	6.397	6.306
Προβλέψεις για κινδύνους και βάρη	51.853	213.805
Λοιπές υποχρεώσεις	25.929	82.835
Σύνολο Υποχρεώσεων	1.851.533	1.640.856

10 Φόρος εισοδήματος

	1/1-30/9/2018	1/1-30/9/2017
Τρέχων φόρος	(9.899)	(10.475)
Αναβαλλόμενος φόρος	(131)	35.651
Προβλέψεις για φορολογικές διαφορές	(109)	594
Σύνολο	(10.139)	25.771

Ο φόρος εισοδήματος για τη συγκριτική περίοδο έχει αναμορφωθεί για τον Όμιλο. Βλέπε αναλυτικότερα Σημείωση 26.

Σύμφωνα με τον Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος (Ν.4172/2013), όπως τροποποιήθηκε με τον Ν.4334/2015 (ΦΕΚ Α'80/16.7.2015) και ισχύει σήμερα, ο συντελεστής φορολογίας εισοδήματος των ελληνικών νομικών προσώπων ανέρχεται σε 29%. Το εισόδημα από μερίσματα μετά την 1/1/2017 φορολογείται με συντελεστή 15%, με την ψήφιση του Ν. 4389/2016.

Από 1/1/2017 και μετά, σε περίπτωση διανομής ή κεφαλαιοποίησης κερδών χρήσης ή διανομής κερδών παρελθουσών χρήσεων (αποθεματικών), για τα οποία δεν έχει καταβληθεί φόρος εισοδήματος νομικών προσώπων ή νομικών οντοτήτων, το ποσό που διανέμεται ή κεφαλαιοποιείται φορολογείται ξεχωριστά (αυτοτελώς) κατ' εφαρμογή των διατάξεων της παρ. 1 του άρθρου 47 του Ν.4172/2013, όπως ισχύουν μετά την τροποποίησή τους με την παρ. 2 του άρθρου 99 του Ν.4446/2016, ως κέρδος από επιχειρηματική δραστηριότητα, ανεξάρτητα από την ύπαρξη φορολογικών ζημιών.

Για τις θυγατρικές εταιρείες που δραστηριοποιούνται σε άλλες χώρες, ο φόρος έχει υπολογιστεί με τους αντίστοιχους ισχύοντες ονομαστικούς φορολογικούς συντελεστές για τις χρήσεις 2018 και 2017 (Βουλγαρία: 10%, Ρουμανία: 16%, Αίγυπτος: 22,5%, Σερβία: 15%, Ουκρανία: 18%, Κύπρος: 12,5%, Αλβανία: 15% και Ηνωμένο Βασίλειο: 20% έως και 31/3/2017 και 19% από 1/4/2017).

Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 27Α του νέου ΚΦΕ (Ν.4172/2013), όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα, μετά την ψήφιση και του Ν.4465/2017, περί αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων («ΑΦΑ»), επιτρέπεται υπό προϋποθέσεις στα πιστωτικά ιδρύματα, στις εταιρείες χρηματοδοτικής μίσθωσης και πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων, από το 2017 και μετά, να μετατρέμουν τις ΑΦΑ, προερχόμενες από τις ζημίες του PSI και από συσσωρευμένες προβλέψεις έναντι πιστωτικού κινδύνου οι οποίες έχουν λογισθεί έως τις 30 Ιουνίου 2015, καθώς και από τις λογιστικές διαγραφές και οριστικές ζημίες λόγω οριστικής διαγραφής ή μεταβίβασης δανείων, σε απαίτηση (Tax Credit) έναντι του Ελληνικού Δημοσίου.

Βασική προϋπόθεση για τη μετατροπή είναι η ύπαρξη λογιστικής ζημίας βάσει Δ.Π.Χ.Α., ξεκινώντας από το φορολογικό έτος 2016 και μετά. Η απαίτηση συμψηφίζεται με τον αναλογούντα φόρο εισοδήματος του νομικού προσώπου ή και εταιρειών του ίδιου εταιρικού ομίλου («συνδεδεμένων επιχειρήσεων») του φορολογικού έτους το οποίο αφορούν οι εγκριθείσες χρηματοοικονομικές καταστάσεις. Το μη συμψηφιζόμενο μέρος αναγνωρίζεται άμεσα ως απαίτηση από το Ελληνικό Δημόσιο.

Στην περίπτωση αυτή, τα ανωτέρω νομικά πρόσωπα υποχρεούνται στην έκδοση παραστατικών τίτλων δικαιωμάτων κτήσεως κοινών μετοχών (δικαιώματα μετατροπής) υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου που αντιστοιχούν σε κοινές μετοχές συνολικής αγοραίας αξίας ίσης με το 100% του ποσού της οριστικής και εκκαθαρισμένης φορολογικής απαίτησης και στο σχηματισμό ισόποσου ειδικού αποθεματικού προοριζόμενο αποκλειστικά για την αύξηση του μετοχικού του κεφαλαίου.

Οι κοινοί μέτοχοι θα έχουν δικαίωμα προτίμησης επί των ανωτέρω δικαιωμάτων. Το εν λόγω αποθεματικό θα κεφαλαιοποιηθεί και θα εκδοθούν κοινές μετοχές υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου. Παράλληλα, προβλέπεται 20ετής απόσβεση των οριστικών ζημιών από διαγραφές και πωλήσεις δανείων, διατηρώντας το καθεστώς των ΑΦΑ καθ' όλη τη διάρκεια της περιόδου, διαχωρίζοντας τις λογιστικές από τις οριστικές διαγραφές δανείων και πιστώσεων.

Η Έκτακτη Γενική Συνέλευση της Τράπεζας της 19/12/2014 ενέκρινε την ένταξη της στο ειδικό καθεστώς του άρθρου 27Α του Ν.4172/2013, σχετικά με την προαιρετική μετατροπή αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων επί προσωρινών διαφορών σε οριστικές και εκκαθαρισμένες απαιτήσεις έναντι του Δημοσίου και παράλληλα εξουσιοδότησε το Διοικητικό της Συμβούλιο να προβεί σε όλες τις απαραίτητες ενέργειες για την εφαρμογή των ανωτέρω διατάξεων.

Κατά την 30/9/2018, οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις του Ομίλου, που πληρούσαν τα κριτήρια του ανωτέρω Νόμου ανέρχονταν σε € 3.971,6 εκατ., εκ των οποίων ποσό € 1.284,3 εκατ. αφορά τον αναλογούντα αναβαλλόμενο φόρο στο υπολειπόμενο αναπόσβεστο ποσό της χρεωστικής διαφοράς από τη συμμετοχή στο PSI και ποσό € 2.687,3 εκατ. στον αναλογούντα αναβαλλόμενο φόρο στις διαφορές των κατά Δ.Π.Χ.Α. δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών, συμπεριλαμβανομένων των συσσωρευμένων προβλέψεων για απομείωση από την αντίστοιχη φορολογική βάση.

Με το άρθρο 82 του Ν.4472/2017 προβλέπεται η υποχρέωση των πιστωτικών ιδρυμάτων και λοιπών νομικών προσώπων που εμπίπτουν στις διατάξεις του άρθρου 27Α του Ν.4172/2013 να καταβάλλουν ετήσια προμήθεια 1,5% επί του υπερβάλλοντος ποσού της εγγυημένης από το Ελληνικό Δημόσιο αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης, που προκύπτει από τη διαφορά μεταξύ του ισχύοντος φορολογικού συντελεστή που εφαρμόζεται βάσει του Ν.4334/2015 (ΦΕΚ Α'80/16.07.2015) αναδρομικά από 1/1/2015 (29%) και του φορολογικού συντελεστή που ίσχυε στις 30/06/2015 (26%). Σύμφωνα με τα ανωτέρω, η συνολική προμήθεια στις 30/9/2018 ανέρχεται σε € 5,2 εκατ., και περιλαμβάνεται στη γραμμή «Λοιπά έσοδα/ (έξοδα)» της Ενοποιημένης Ενδιάμεσης Κατάστασης Αποτελεσμάτων.

Επίσης, στο άρθρο 14 του ανωτέρου νόμου, προβλέπεται μείωση του φορολογικού συντελεστή από 29% που ισχύει σήμερα σε 26% για τα κέρδη από επιχειρηματική δραστηριότητα που αποκτούν τα νομικά πρόσωπα και οι νομικές οντότητες που τηρούν διπλογραφικά βιβλία για εισοδήματα που θα αποκτηθούν κατά το φορολογικό έτος 2019 και εφεξής. Με ρητή αναφορά του νόμου η μείωση αυτή δεν αφορά τα πιστωτικά ιδρύματα για τα οποία ο φορολογικός συντελεστής παραμένει στο 29%.

11 Κέρδη/ (ζημίες) ανά μετοχή

Τα βασικά κέρδη/(ζημίες) ανά μετοχή υπολογίζονται διαιρώντας τα κέρδη/ (ζημίες) μετά φόρων που αναλογούν στους κοινούς μετόχους της μητρικής με το μέσο σταθμισμένο αριθμό κοινών μετοχών, που βρισκόταν σε κυκλοφορία κατά τη διάρκεια της περιόδου, εξαιρώντας το μέσο αριθμό ιδίων μετοχών, που είχε στην κατοχή του ο Όμιλος.

Την 2/12/2015, το Διοικητικό Συμβούλιο προέβη στην έκδοση ομολογιακού δανείου με υπό αίρεση μετατρέψιμες ομολογίες συνολικού ποσού € 2.040,0 εκατ. Το ποσό αυτό καλύφθηκε αποκλειστικά από το ΤΧΣ, με ομόλογα εκδόσεως ESM.

Η επίδραση των CoCo's επί των κερδών/ (ζημιών) ανά μετοχή ήταν μειωτική και συνεπώς προσαρμόστηκε ο μέσος σταθμισμένος αριθμός μετοχών για τον υπολογισμό του προσαρμοσμένου δείκτη.

Βασικά κέρδη/ (ζημίες) ανά μετοχή από συνεχιζόμενες δραστηριότητες	1/1-30/9/2018	1/1-30/9/2017	1/7-30/9/2018	1/7-30/9/2017
Κέρδη/(ζημίες) αναλογούντα στους κοινούς μετόχους της				
Τράπεζας από συνεχιζόμενες δραστηριότητες	39.749	(15.149)	94.264	(18.177)
Μέσος σταθμισμένος αριθμός κοινών μετοχών	436.416.759	436.477.796	436.320.750	436.511.292
Βασικά κέρδη/(ζημίες) ανά μετοχή				
(σε €) από συνεχιζόμενες δραστηριότητες	0,0911	(0,0347)	0,2160	(0,0416)
Προσαρμοσμένα κέρδη/ (ζημίες) ανά μετοχή από συνεχιζόμενες δραστηριότητες	1/1-30/9/2018	1/1-30/9/2017	1/7-30/9/2018	1/7-30/9/2017
Κέρδη/(ζημίες) αναλογούντα στους κοινούς μετόχους της				
Τράπεζας από συνεχιζόμενες δραστηριότητες	39.749	(15.149)	94.264	(18.177)
Μέσος σταθμισμένος αριθμός κοινών μετοχών	436.416.759	436.477.796	436.320.750	436.511.292
Δυνητικές μετοχές από τη μετατροπή των υπό-αίρεση μετατρέψιμων ομολογιών (CoCos)	394.400.000	394.400.000	394.400.000	394.400.000
Μέσος σταθμισμένος αριθμός κοινών μετοχών για προσαρμοσμένα κέρδη/ (ζημίες) ανά μετοχή	830.816.759	830.877.796	830.720.750	830.911.292
Προσαρμοσμένα κέρδη/(ζημίες) ανά μετοχή (σε €) από συνεχιζόμενες δραστηριότητες	0,0478	(0,0182)	0,1135	(0,0219)

Βασικά κέρδη/ (ζημίες) ανά μετοχή από διακοπτόμενες δραστηριότητες	1/1-30/9/2018	1/1-30/9/2017	1/7-30/9/2018	1/7-30/9/2017
Κέρδη/(ζημίες) αναλογούντα στους κοινούς μετόχους της				
Τράπεζας από διακοπτόμενες δραστηριότητες	(338.660)	(72.767)	(26.736)	5.226
Μέσος σταθμισμένος αριθμός κοινών μετοχών	436.416.759	436.477.796	436.320.750	436.511.292
Βασικά κέρδη/(ζημίες) ανά μετοχή (σε €) από διακοπτόμενες δραστηριότητες	(0,7760)	(0,1667)	(0,0613)	0,0120

Προσαρμοσμένα κέρδη/ (ζημίες) ανά μετοχή από διακοπτόμενες δραστηριότητες	1/1-30/9/2018	1/1-30/9/2017	1/7-30/9/2018	1/7-30/9/2017
Κέρδη/(ζημίες) αναλογούντα στους κοινούς μετόχους της				
Τράπεζας από διακοπτόμενες δραστηριότητες	(338.660)	(72.767)	(26.736)	5.226
Μέσος σταθμισμένος αριθμός κοινών μετοχών	436.416.759	436.477.796	436.320.750	436.511.292
Δυνητικές μετοχές από τη μετατροπή των υπό-αίρεση μετατρέψιμων ομολογιών (CoCos)	394.400.000	394.400.000	394.400.000	394.400.000
Μέσος σταθμισμένος αριθμός κοινών μετοχών για προσαρμοσμένα κέρδη/ (ζημίες) ανά μετοχή	830.816.759	830.877.796	830.720.750	830.911.292
Προσαρμοσμένα κέρδη/(ζημίες) ανά μετοχή (σε €) από διακοπτόμενες δραστηριότητες	(0,4076)	(0,0876)	(0,0322)	0,0063

Τα κέρδη/(ζημίες) ανά μετοχή για τη συγκριτική περίοδο έχουν αναμορφωθεί. Βλέπε αναλυτικότερα Σημείωση 26.

12 Ποσά που αναταξινομήθηκαν ή ενδέχεται να αναταξινομηθούν μεταγενέστερα στην κατάσταση αποτελεσμάτων

Τα λοιπά συνολικά έσοδα μετά από φόρους από συνεχιζόμενες και διακοπτόμενες δραστηριότητες για την περίοδο 1/1 – 30/09/2018 ανήλθαν σε € 119,5 εκατ. (1/1 – 30/09/2017: € 30,9 εκατ.).

A. Συνεχιζόμενες δραστηριότητες

1/1-30/9/2018	Προ φόρων	Φόροι	Μετά από φόρους
Ποσά που αναταξινομήθηκαν ή ενδέχεται να αναταξινομηθούν μεταγενέστερα στην κατάσταση αποτελεσμάτων			
Μεταβολή αποθεματικού χρημ/κών μέσων που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων	(40.857)	8.667	(32.191)
Μεταβολή αποθεματικού συναλλαγματικών διαφορών	1.943	-	1.943
Ποσά που δεν αναταξινομούνται στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων			
Μεταβολή αποθεματικού χρημ/κών μέσων που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων	6.662	(1.953)	4.709
Μεταβολή αποθεματικού από αναλογιστικά κέρδη/ (ζημίες)	(120)	(90)	(210)
Λοιπά συνολικά έσοδα από συνεχιζόμενες δραστηριότητες	(32.372)	6.624	(25.748)

1/1-30/9/2017	Προ φόρων	Φόροι	Μετά από φόρους
Ποσά που αναταξινομήθηκαν ή ενδέχεται να αναταξινομηθούν μεταγενέστερα στην κατάσταση αποτελεσμάτων			
Μεταβολή αποθεματικού διαθεσίμων προς πώληση χρεογράφων	48.498	(13.987)	34.511
Μεταβολή αποθεματικού συναλλαγματικών διαφορών	(6.764)	-	(6.764)
Ποσά που δεν αναταξινομούνται στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων			
Μεταβολή αποθεματικού από αναλογιστικά κέρδη/ (ζημίες)	25	(9)	16
Λοιπά συνολικά έσοδα από συνεχιζόμενες δραστηριότητες	41.760	(13.997)	27.763

Β. Διακοπτόμενες δραστηριότητες

1/1-30/9/2018	Προ φόρων	Φόροι	Μετά από φόρους
Ποσά που αναταξινομήθηκαν ή ενδέχεται να αναταξινομηθούν μεταγενέστερα στην κατάσταση αποτελεσμάτων			
Μεταβολή αποθεματικού χρημ/κών μέσων που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων	260	-	260
Μεταβολή αποθεματικού συναλλαγματικών διαφορών	144.571	-	144.571
Ποσά που δεν αναταξινομούνται στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων			
Μεταβολή αποθεματικού χρημ/κών μέσων που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων	462	-	462
Μεταβολή αποθεματικού από αναλογιστικά κέρδη/ (ζημίες)	(54)	-	(54)
Λοιπά συνολικά έσοδα από διακοπτόμενες δραστηριότητες	145.239	0	145.239

Το κονδύλι «Μεταβολή αποθεματικού συναλλαγματικών διαφορών» του παραπάνω πίνακα περιλαμβάνει τη μεταφορά ζημιάς ποσού € 139,1 εκατ. στην Ενοποιημένη Ενδιάμεση Κατάσταση Αποτελεσμάτων. Σχετική αναφορά γίνεται και στη Σημείωση 9.

1/1-30/9/2017	Προ φόρων	Φόροι	Μετά από φόρους
Ποσά που αναταξινομήθηκαν ή ενδέχεται να αναταξινομηθούν μεταγενέστερα στην κατάσταση αποτελεσμάτων			
Μεταβολή αποθεματικού διαθεσίμων προς πώληση χρεογράφων	358	6	364
Μεταβολή αποθεματικού συναλλαγματικών διαφορών	2.772	-	2.772
Ποσά που δεν αναταξινομούνται στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων			
Μεταβολή αποθεματικού από αναλογιστικά κέρδη/ (ζημίες)	-	-	-
Λοιπά συνολικά έσοδα από διακοπτόμενες δραστηριότητες	3.130	6	3.136

13 Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών

	30 Σεπτεμβρίου 2018	31 Δεκεμβρίου 2017
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών στο αποσβέσιμο κόστος	38.870.401	44.719.530
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών που επιμετρώνται υποχρεωτικά στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων	86.025	-
Σύνολο δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών	38.956.425	44.719.530

	Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών - προ προβλέψεων	Προβλέψεις για απομείωση αξίας δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών	Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών
Υπόλοιπο την 31/12/17 βάσει ΔΛΠ 39	54.438.500	(9.718.970)	44.719.530
Μεταφορά σε Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών που επιμετρώνται υποχρεωτικά στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών (Σημείωση 3)	(280.022)	162.148	(117.874)
Επίπτωση μετάβασης στο Δ.Π.Χ.Α. 9 (Σημείωση 3)	-	(1.724.018)	(1.724.018)
Υπόλοιπο έναρξης 1/1/18 βάσει Δ.Π.Χ.Α. 9	54.158.478	(11.280.840)	42.877.639

13.1 Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών στο αποσβέσιμο κόστος

	30/9/2018				Σύνολο
	Στάδιο 1 Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές 12μήνου	Στάδιο 2 Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθόλη τη διάρκεια του δανείου	Στάδιο 3 Δάνεια απομειωμένης πιστωτικής αξίας - Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθόλη τη διάρκεια του δανείου	POCI Δάνεια απομειωμένης πιστωτικής αξίας - Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθόλη τη διάρκεια του δανείου	
Στεγαστικά δάνεια	5.959.921	2.316.777	3.401.371	2.574.726	14.252.795
Καταναλωτικά/ προσωπικά και λοιπά δάνεια	860.717	500.590	1.181.934	618.305	3.161.546
Πιστωτικές κάρτες	499.390	111.026	245.831	35.123	891.369
Δάνεια προς ιδιώτες	7.320.028	2.928.393	4.829.136	3.228.154	18.305.710
Δάνεια προς επιχειρήσεις και Δημόσιο τομέα	10.902.169	2.797.984	13.899.168	2.632.612	30.231.933
Σύνολο δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών (προ προβλέψεων)	18.222.197	5.726.377	18.728.304	5.860.765	48.537.643
Μείον: Προβλέψεις για απομειώσεις δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών	13.041	(320.918)	(8.040.795)	(1.318.572)	(9.667.243)
Σύνολο δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών στο αποσβέσιμο κόστος	18.235.238	5.405.459	10.687.510	4.542.194	38.870.401

	1/1/2018				Σύνολο
	Στάδιο 1	Στάδιο 2	Στάδιο 3	POCI	
	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές 12μήνου	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθόλη τη διάρκεια του δανείου	Δάνεια απομειωμένης πιστωτικής αξίας - Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθόλη τη διάρκεια του δανείου	Δάνεια απομειωμένης πιστωτικής αξίας - Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθόλη τη διάρκεια του δανείου	
Στεγαστικά δάνεια	6.467.520	2.613.744	2.919.557	2.268.133	14.268.953
Καταναλωτικά/ προσωπικά και λοιπά δάνεια	929.269	731.899	1.012.613	675.373	3.349.154
Πιστωτικές κάρτες	474.412	97.869	240.609	50.381	863.271
Δάνεια προς ιδιώτες	7.871.202	3.443.511	4.172.779	2.993.886	18.481.378
Δάνεια προς επιχειρήσεις και Δημόσιο τομέα	12.866.498	3.386.915	15.911.437	3.512.250	35.677.100
Σύνολο δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών (προ προβλέψεων)	20.737.700	6.830.426	20.084.217	6.506.136	54.158.478
Μείον: Προβλέψεις για απομειώσεις δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών	(115.478)	(720.341)	(9.353.823)	(1.091.198)	(11.280.839)
Σύνολο δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών στο αποσβέσιμο κόστος	20.622.222	6.110.085	10.730.394	5.414.938	42.877.639

Τα επιμέρους κονδύλια των δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών στο αποσβέσιμο κόστος προ προβλέψεων για απομειώσεις δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών έχουν επηρεαστεί από την αναπροσαρμογή σε εύλογη αξία, στο πλαίσιο της άσκησης επιμερισμού του κόστους των δραστηριοτήτων που αποκτήθηκαν την περίοδο 2012 έως 2015. Ειδικότερα, το υπόλοιπο των σχηματισμένων προβλέψεων για απομείωση δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών του Ομίλου ύψους € 4,2 δις στις 30/9/2018 της πρώην ATEbank, των ελληνικών τραπεζικών δραστηριοτήτων Κυπριακών Τραπεζών (Τράπεζας Κύπρου, Cyprus Popular Bank, Ελληνικής Τράπεζας), της Millennium Bank A.E., της Γενικής Τράπεζας A.E. και της Πανελληνίας Τράπεζας A.E., το οποίο κατά την ημερομηνία εξαγοράς τους από την Τράπεζα Πειραιώς ανέρχονταν για τον Όμιλο σε € 8,1 δις, έχει μειώσει τα δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών προ προβλέψεων και τις προβλέψεις για απομειώσεις δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών αντίστοιχα στους παραπάνω πίνακες, καθώς βάσει του Δ.Π.Χ.Α. 3 είχαν περιληφθεί στην προσαρμογή των δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών σε εύλογη αξία κατά τη διαδικασία επιμερισμού κόστους. Ωστόσο, για σκοπούς παρακολούθησης του πιστωτικού κινδύνου, σύμφωνα με το Δ.Π.Χ.Α. 7 (Σημείωση 5.2), η προαναφερόμενη προσαρμογή αποτελεί μέρος των προβλέψεων για απομειώσεις των δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών.

	Προβλέψεις για απομείωση δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών				Σύνολο προβλέψεων απομείωσης
	Στάδιο 1	Στάδιο 2	Στάδιο 3	POCI	
	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές 12μήνου	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθόλη τη διάρκεια του δανείου	Δάνεια απομειωμένης πιστωτικής αξίας - Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθόλη τη διάρκεια του δανείου	Δάνεια απομειωμένης πιστωτικής αξίας - Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθόλη τη διάρκεια του δανείου	
Υπόλοιπο 1/1/2018	115.478	720.341	9.353.823	1.091.198	11.280.839
Μεταφορά σε διακοπτόμενες δραστηριότητες	(2.191)	(2.713)	(79.156)	-	(84.059)
Μεταφορές μεταξύ των Σταδίων (καθαρές)	69.494	(196.545)	127.051	-	0
Αποτέλεσμα περιόδου λόγω μεταβολής στον πιστωτικό κίνδυνο	(62.651)	(111.351)	494.358	74.082	394.439
Διαγραφές	(196)	(1.662)	(1.076.808)	(5.061)	(1.083.727)
Διαγραφές τόκων σε σχέση με το ITG Approach A των δανείων του Σταδίου 3	-	-	(454.333)	(249.057)	(703.389)
Μεταβολή στην παρούσα αξία των ζημιών απομείωσης	271	-	336.259	217.476	554.006
Μεταφορές στο διακρατούμενο προς πώληση χαρτοφυλάκιο	(1)	-	(609.468)	(19.042)	(628.512)
Συναλλαγματικές διαφορές και λοιπές κινήσεις	(133.245)	(87.152)	(50.932)	208.976	(62.354)
Υπόλοιπο 30/9/2018	(13.041)	320.918	8.040.795	1.318.572	9.667.243

Σχετική αναφορά στο κονδύλι «Διαγραφές τόκων σε σχέση με το ITG Approach A των δανείων του Σταδίου 3» του παραπάνω πίνακα γίνεται στη Σημείωση 5.2.

13.2 Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών που επιμετρώνται υποχρεωτικά στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων

Το κονδύλι «Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών που επιμετρώνται υποχρεωτικά στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων» της Ενοποιημένης Ενδιάμεσης Κατάστασης Χρηματοοικονομικής Θέσης (30/9/2018: € 86,0 εκατ.) περιλαμβάνει δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών που δεν πληρούν τα κριτήρια για κατηγοριοποίηση είτε στο αποσβέσιμο κόστος είτε σε εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων. Το αντίστοιχο ποσό κατά την μετάβαση στο Δ.Π.Χ.Α. 9 την 1/1/2018 ήταν € 107,0 εκατ. (Σημείωση 3).

13.3 Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών διακρατούμενα προς πώληση

Εντός του 2^{ου} τριμήνου 2018, η Τράπεζα κατέληξε σε συμφωνία για την πώληση μη εξυπηρετούμενων και καταγγελλόμενων επιχειρηματικών πιστωτικών ανοιγμάτων (NPE), με εμπράγματα εξασφαλίσεις σε ακίνητα, συνολικού ύψους πιστωτικών απαιτήσεων περίπου € 1.951,5 εκατ. Ο επιχειρηματικός τομέας στον οποίο παρουσιάζεται το σχετικό χαρτοφυλάκιο δανείων κατά την 30/9/2018 είναι κυρίως ο PLU.

Επιπρόσθετα, η Τράπεζα κατέληξε σε συμφωνία για την πώληση και μεταβίβαση μη εξυπηρετούμενου χαρτοφυλακίου καταγγελλόμενων μη εξασφαλισμένων καταναλωτικών δανείων και οφειλών πιστωτικών καρτών συνολικής πιστωτικής απαίτησης περίπου € 2.219,7 εκατ. Ο επιχειρηματικός τομέας στον οποίο παρουσιάζεται το σχετικό χαρτοφυλάκιο δανείων κατά την 30/9/2018 είναι κυρίως ο PLU.

Η Τράπεζα στις 30/6/2018 μετέφερε τις δύο ανωτέρω περιμέτρους δανείων στο Διακρατούμενο προς πώληση χαρτοφυλάκιο με δεδομένο ότι πληρούνται όλες οι απαραίτητες προϋποθέσεις. Η λογιστική αξία μετά από προβλέψεις των δανείων που μεταφέρθηκαν στο Διακρατούμενο προς πώληση χαρτοφυλάκιο την 30/9/2018, τα οποία επιμετρώνται στο αποσβέσιμο κόστος, ανέρχεται σε € 462,5 εκατ. Επίσης, η εύλογη αξία των δανείων που μεταφέρθηκαν στο Διακρατούμενο προς πώληση χαρτοφυλάκιο την 30/9/2018, τα οποία επιμετρώνται υποχρεωτικά στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων ανέρχεται σε € 9,1 εκατ.

Επιπλέον, εντός του 3^{ου} τριμήνου 2018, η Τράπεζα κατέληξε σε συμφωνία για την πώληση μη εξυπηρετούμενων και καταγγελλόμενων επιχειρηματικών πιστωτικών ανοιγμάτων (NPE), με εμπράγματα εξασφαλίσεις σε ακίνητα, συνολικού ύψους πιστωτικών απαιτήσεων € 84,2 εκατ. Ο επιχειρηματικός τομέας στον οποίο παρουσιάζεται το σχετικό χαρτοφυλάκιο δανείων κατά την 30/9/2018 είναι ο PLU. Η Τράπεζα στις 30/9/2018 μετέφερε τη συγκεκριμένη περίμετρο δανείων στο Διακρατούμενο προς πώληση χαρτοφυλάκιο με δεδομένο ότι πληρούνται όλες οι απαραίτητες προϋποθέσεις. Η λογιστική αξία μετά από προβλέψεις των δανείων που μεταφέρθηκαν στο Διακρατούμενο προς πώληση χαρτοφυλάκιο την 30/9/2018, τα οποία επιμετρώνται στο αποσβέσιμο κόστος, ανέρχεται σε € 39,7 εκατ. Η συναλλαγή υπόκειται στους συνήθεις όρους και εγκρίσεις που απαιτούνται από τις αρμόδιες ελληνικές εποπτικές αρχές.

14 Επενδύσεις σε ενοποιούμενες εταιρείες

Οι επενδύσεις του Ομίλου σε ενοποιούμενες εταιρείες από συνεχιζόμενες και διακοπτόμενες δραστηριότητες είναι οι εξής:

14.1 Θυγατρικές εταιρείες (μέθοδος ολικής ενσωμάτωσης) από συνεχιζόμενες δραστηριότητες

α/α	Επωνυμία Εταιρείας	Αντικείμενο εργασιών	Χώρα	Φορολογικά ανέλεγκτες χρήσεις ⁽¹⁾	% συμμετοχής
1.	Πειραιώς Leasing Χρηματοδοτικές Μισθώσεις Α.Ε.	Χρηματοδοτικές μισθώσεις	Ελλάδα	2013-2017	100,00%
2.	Πειραιώς Χρηματοδοτικές Μισθώσεις Α.Ε.	Χρηματοδοτικές μισθώσεις	Ελλάδα	2013-2017	100,00%
3.	Γενική Χρηματοοικονομικών Υπηρεσιών & Συμβούλων Α.Ε.	Χρηματοοικονομικές υπηρεσίες	Ελλάδα	2012-2017	100,00%
4.	Πειραιώς Α.Ε.Π.Ε.Υ.	Χρηματιστηριακές εργασίες	Ελλάδα	2013-2017	100,00%
5.	Πειραιώς Factoring Α.Ε.	Πρακτόρευση απαιτήσεων	Ελλάδα	2013-2017	100,00%
6.	Piraeus Capital Management Α.Ε.	Διαχείριση αμοιβαίων κεφαλαίων επιχειρηματικών συμμετοχών	Ελλάδα	2013-2017	100,00%
7.	Piraeus Jeremie Technology Catalyst Management Α.Ε.	Διαχείριση αμοιβαίων κεφαλαίων επιχειρηματικών συμμετοχών	Ελλάδα	2013-2017	100,00%
8.	Ελληνικό Ταμείο Βιώσιμης Ανάπτυξης	Αμοιβαίο Κεφάλαιο Επιχειρηματικών Συμμετοχών κλειστού τύπου	Ελλάδα	-	65,00%
9.	ΕΤΒΑ Διαχείρισης Α.Κ.Ε.Σ. Α.Ε.	Διαχείριση αμοιβαίων κεφαλαίων επιχειρηματικών συμμετοχών	Ελλάδα	2014-2017	65,00%
10.	Πειραιώς Asset Management Α.Ε.Δ.Α.Κ.	Διαχείριση αμοιβαίων κεφαλαίων	Ελλάδα	2013-2017	100,00%
11.	Πειραιώς Μεσίτες Ασφαλ. & Αντασφαλ. Εργασιών Α.Ε.	Μεσιτεία ασφαλειών - αντασφαλειών	Ελλάδα	2013-2017	100,00%
12.	Πειραιώς Πρακτορειακή Ασφαλιστικών Εργασιών Α.Ε.	Πρακτόρευση ασφαλειών	Ελλάδα	2013-2017	100,00%
13.	Γενική Ενημέρωσης και Ρύθμισης Α.Ε.	Αξιολόγηση και είσπραξη εμπορικών απαιτήσεων	Ελλάδα	2013-2017	100,00%
14.	ΔΙ.ΒΙ.ΠΑ.ΚΑ. Α.Ε.	Φορέας διοίκησης και διαχείρισης βιομηχανικού πάρκου Καστοριάς	Ελλάδα	2013-2017	57,53%
15.	ΕΤΒΑ Αναπτυξιακή Α.Ε.	Πραγματοποίηση επενδύσεων και ανάπτυξη δράσεων, σύμφωνα με τις αρχές της Βιώσιμης Ανάπτυξης	Ελλάδα	2014-2017	65,00%
16.	ΕΤΒΑ ΒΙ.ΠΕ. Α.Ε.	Ανάπτυξη/ διαχείριση βιομηχανικών περιοχών	Ελλάδα	2013-2017	65,00%
17.	Πειραιώς Green Investments Α.Ε.	Εταιρεία συμμετοχών	Ελλάδα	2013-2017	100,00%
18.	Abies Ανώνυμη Εταιρεία Ακινήτων	Διαχείριση ακίνητης περιουσίας	Ελλάδα	2010-2017	61,65%
19.	ΑΧΑΪΑ Clauss Estate Α.Ε.	Διαχείριση ακίνητης περιουσίας	Ελλάδα	2013-2017	75,37%
20.	Euroterra Ανώνυμη Εταιρεία Ακινήτων	Διαχείριση ακίνητης περιουσίας	Ελλάδα	2010-2017	62,90%
21.	Kosmopolis Α' Α.Ε. Εκμ/σης εμπ. κέντρων - παροχής υπηρεσιών	Διαχείριση εμπορικού κέντρου	Ελλάδα	2013-2017	100,00%
22.	Linklife Food & Entertainment Hall Α.Ε.	Εκμετάλλευση χώρων εστίασης	Ελλάδα	2014-2017	100,00%
23.	ND Αναπτυξιακή Α.Ε.	Διαχείριση ακίνητης περιουσίας	Ελλάδα	2013-2017	100,00%

α/α	Επωνυμία Εταιρείας	Αντικείμενο εργασιών	Χώρα	Φορολογικά ανέλεγκτες χρήσεις ⁽¹⁾	% συμμετοχής
24.	New Up Dating Development Κτημ., Τουρ. & Αναπτ. Α.Ε.	Κτηματική, τουριστική & αναπτυξιακή εταιρεία	Ελλάδα	2013-2017	100,00%
25.	Picar Α.Ε.	Διαχείριση χώρων City Link	Ελλάδα	2013-2017	100,00%
26.	Property Horizon Α.Ε.	Διαχείριση ακίνητης περιουσίας	Ελλάδα	2013-2017	100,00%
27.	Rebikat Ανώνυμη Εταιρεία Ακινήτων	Διαχείριση ακίνητης περιουσίας	Ελλάδα	2010-2017	61,92%
28.	Γενική Εταιρεία Κατασκευών και Αναπτύξεων Α.Ε.	Διαχείριση ακίνητης περιουσίας & συμμετοχών	Ελλάδα	2013-2017	66,66%
29.	Εντροπία Κτηματική Α.Ε.	Εταιρεία εκμετάλλευσης ακινήτων	Ελλάδα	2013-2017	66,70%
30.	ΕΥΡΩΑΚ Α.Ε. Ακινήτων	Συμμετοχές Real Estate	Ελλάδα	2010-2017	53,60%
31.	Οικιστική Ανάπτυξη Κομοτηνής Α.Ε.	Διαχείριση ακίνητης περιουσίας	Ελλάδα	2013-2017	100,00%
32.	Πειραιώς Buildings Α.Ε.	Ανάπτυξη ακινήτου	Ελλάδα	2010-2017	100,00%
33.	Πειραιώς Development Α.Ε.	Διαχείριση ακίνητης περιουσίας	Ελλάδα	2013-2017	100,00%
34.	Πειραιώς Real Estate Α.Ε.	Τεχνική και κατασκευαστική εταιρεία	Ελλάδα	2013-2017	100,00%
35.	Πλειάδες Estate Α.Ε.	Διαχείριση ακίνητης περιουσίας	Ελλάδα	2013-2017	100,00%
36.	A.C.T. B.A.S. Α.Ε.	Παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών επί μισθοδοτικών και εργατικών θεμάτων	Ελλάδα	2011-2017	100,00%
37.	KPM Energy Εταιρεία Παραγωγής Ηλεκτρικής Ενέργειας Α.Ε.	Παραγωγή και εκμετάλλευση ηλεκτρικής ενέργειας μέσω ΑΠΕ	Ελλάδα	2013-2017	80,00%
38.	Mille Fin Α.Ε.	Εμπορία Οχημάτων	Ελλάδα	2013-2017	100,00%
39.	Multicollection Α.Ε.	Αξιολόγηση και είσπραξη εμπορικών απαιτήσεων	Ελλάδα	2009-2017	51,00%
40.	Πειραιώς Direct Solutions Α.Ε.	Εταιρεία παροχής χρηματοοικονομικών – τηλεπικοινωνιακών & μηχανογραφικών υπηρεσιών	Ελλάδα	2013-2017	100,00%
41.	Special Financial Solutions Α.Ε.Δ.Α.Δ.Π.	Παροχή συμβουλών, συμβουλευτικών, μελετητικών, οργανωτικών και επιμορφωτικών υπηρεσιών	Ελλάδα	2013-2017	100,00%
42.	Zibeno I Energy S.A.	Παραγωγή Ηλεκτρικής Ενέργειας μέσω ΑΠΕ και Συμβατικών Πηγών Ενέργειας	Ελλάδα	2015-2017	83,00%
43.	Κέντρο Βιώσιμης Επιχειρηματικότητας Εξέλιξη Α.Ε.	Συμβουλευτικές Υπηρεσίες - Ξενοδοχεία - Επαγγελματική Κατάρτιση & Εκπαίδευση	Ελλάδα	2013-2017	100,00%
44.	ΠΡΟΣΠΕΚΤ Ν.Ε.Π.Α.	Διαχείριση σκαφών αναψυχής	Ελλάδα	-	100,00%
45.	Άνεμος Ηπείρου Ανώνυμη Ενεργειακή Εταιρεία	Εκμετάλλευση αιολικού πάρκου στην Ελλάδα	Ελλάδα	2011-2017	100,00%
46.	Αιολική Μπελεχέρι ΑΕ	Παραγωγή, μεταφορά, διανομή και προμήθεια ηλεκτρικής ενέργειας στην ελληνική επικράτεια	Ελλάδα	2011-2017	100,00%
47.	Αιολικό Πάρκο Άρτας Αετοί Ε.Ε.	Παραγωγή και διάθεση ηλεκτρικής ενέργειας από αιολικά πάρκα	Ελλάδα	2011-2017	100,00%
48.	Αιολικό Πάρκο Ευρυτανίας 2 - Μορφοράχη Ε.Ε.	Παραγωγή και διάθεση ηλεκτρικής ενέργειας από αιολικά πάρκα	Ελλάδα	2011-2017	100,00%
49.	Αιολικό Πάρκο Ευρυτανίας 4 - Ουρανός Ε.Ε.	Παραγωγή και διάθεση ηλεκτρικής ενέργειας από αιολικά πάρκα	Ελλάδα	2011-2017	100,00%
50.	DMX Αιολική Μαρμαρίου -Αγκάθι Μ.Ε.Π.Ε.	Η μελέτη, κατασκευή και λειτουργία εγκαταστάσεων σταθμών παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας	Ελλάδα	2011-2017	100,00%

α/α	Επωνυμία Εταιρείας	Αντικείμενο εργασιών	Χώρα	Φορολογικά ανέλεγκτες χρήσεις ⁽¹⁾	% συμμετοχής
51.	DMX Αιολική Μαρμαρίου -Ρίγανη Μ.Ε.Π.Ε.	Η μελέτη, κατασκευή και λειτουργία εγκαταστάσεων σταθμών παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας	Ελλάδα	2011-2017	100,00%
52.	Αιολικό Πάρκο Josharton - Ροδόπη 2 Ε.Ε.	Η παραγωγή και διάθεση ηλεκτρικής ενέργειας από αιολικά πάρκα	Ελλάδα	2011-2017	100,00%
53.	Θριάσιο Εμπορευματικό Κέντρο Α.Ε.	Εμπορευματικό Κέντρο	Ελλάδα	-	52,00%
54.	Tirana Leasing Sh.A.	Χρηματοδοτικές μισθώσεις	Αλβανία	2016-2017	100,00%
55.	Cielo Concultancy Sh.P.K.	Εταιρεία συμμετοχών και επενδύσεων	Αλβανία	2014-2017	99,09%
56.	Edificio Enterprise Sh.P.K.	Εταιρεία συμμετοχών και επενδύσεων	Αλβανία	2014-2017	99,09%
57.	Tierra Projects Sh.P.K.	Εταιρεία συμμετοχών και επενδύσεων	Αλβανία	2014-2017	99,09%
58.	Piraeus Real Estate Tirana Sh.P.K.	Εταιρεία διαχείρισης ακινήτων	Αλβανία	2014-2017	100,00%
59.	Piraeus Insurance Brokerage EOOD	Μεσιτεία ασφαλειών	Βουλγαρία	2007-2017	99,98%
60.	Beta Asset Management EOOD	Ενοίκιαση και διαχείριση ακινήτων	Βουλγαρία	2013-2017	99,98%
61.	Bulfina E.A.D.	Διαχείριση ακίνητης περιουσίας	Βουλγαρία	2008-2017	100,00%
62.	Bulfinace E.A.D.	Διαχείριση ακίνητης περιουσίας	Βουλγαρία	2008-2017	100,00%
63.	Delta Asset Management EOOD	Εταιρεία Διαχείρισης Ακινήτων	Βουλγαρία	2015-2017	99,98%
64.	Gama Asset Management EOOD	Εταιρεία Διαχείρισης Ακινήτων	Βουλγαρία	2015-2017	99,98%
65.	Piraeus Real Estate Bulgaria EOOD	Τεχνική & κατασκευαστική εταιρεία	Βουλγαρία	2007-2017	100,00%
66.	Varna Asset Management EOOD	Εταιρεία διαχείρισης ακινήτων	Βουλγαρία	2014-2017	99,98%
67.	Asset Management Bulgaria EOOD	Ταξιδιωτικές υπηρεσίες, ενοικιάσεις και διαχείριση ακίνητης περιουσίας	Βουλγαρία	2012-2017	99,98%
68.	Besticar Bulgaria EOOD	Διαχείριση απαιτήσεων	Βουλγαρία	2012-2017	99,98%
69.	Besticar EOOD	Διαχείριση προβληματικών απαιτήσεων	Βουλγαρία	2012-2017	99,98%
70.	Emerald Investments EOOD	Διαχείριση ακίνητης περιουσίας	Βουλγαρία	2017	99,98%
71.	Yota Assets Ltd	Διαχείριση ακίνητης περιουσίας	Βουλγαρία	-	99,98%
72.	Piraeus Equity Investment Management Ltd	Διαχείριση κεφαλαίων	Κύπρος	2012-2017	100,00%
73.	Arigeo Energy Holdings Ltd	Εταιρεία συμμετοχών σε ΑΠΕ	Κύπρος	2012-2017	100,00%
74.	Euroinvestment & Finance Public Ltd	Χρηματοεπενδυτικές, κτηματικές εργασίες	Κύπρος	2008-2017	90,85%
75.	Piraeus Clean Energy Holdings Ltd	Εταιρεία Συμμετοχών	Κύπρος	2012-2017	100,00%
76.	Piraeus Equity Partners Ltd	Εταιρεία Συμμετοχών	Κύπρος	2012-2017	100,00%
77.	Piraeus Renewable Investments Limited	Εταιρεία Συμμετοχών	Κύπρος	2016-2017	100,00%
78.	PRI WIND I Limited	Εταιρεία Συμμετοχών	Κύπρος	2016-2017	100,00%
79.	PRI WIND II Limited	Εταιρεία Συμμετοχών	Κύπρος	2016-2017	100,00%

α/α	Επωνυμία Εταιρείας	Αντικείμενο εργασιών	Χώρα	Φορολογικά ανέλεγκτες χρήσεις ⁽¹⁾	% συμμετοχής
80.	PRI WIND III Limited	Εταιρεία Συμμετοχών	Κύπρος	2016-2017	100,00%
81.	R.E. Anodus Two Ltd	Εταιρεία συμμετοχών και επενδύσεων	Κύπρος	2013-2017	99,09%
82.	Tellurion Ltd	Εταιρεία Συμμετοχών	Κύπρος	2013-2017	100,00%
83.	Tellurion Two Ltd	Εταιρεία Συμμετοχών	Κύπρος	2013-2017	99,09%
84.	Trieris Two Real Estate Ltd	Εταιρεία συμμετοχών, επενδύσεων και διαχείρισης χαρτοφυλακίου ακινήτων	Κύπρος	2010-2017	100,00%
85.	Zibeno Investments Ltd	Εταιρεία συμμετοχών	Κύπρος	2012-2017	83,00%
86.	O.F. Investments Ltd	Εταιρεία επενδύσεων	Κύπρος	2012-2017	100,00%
87.	R.E. Anodus Ltd	Εταιρεία συμβουλευτικών υπηρεσιών για real estate και συμμετοχών	Κύπρος	2009-2017	100,00%
88.	Ακίνητα Λάκκος Μικέλλη Ltd	Εταιρεία εκμετάλλευσης ακινήτων	Κύπρος	2009-2017	50,66%
89.	Φιλοκτηματική Δημόσια Ltd	Ανάπτυξη γης και κτηματικής περιουσίας	Κύπρος	2015-2017	53,29%
90.	Piraeus Clean Energy GP Ltd	Γενικός εταίρος της Piraeus Clean Energy LP	Κύπρος	2012-2017	100,00%
91.	Piraeus Equity Advisors Ltd	Συμβουλευτική εταιρεία επενδύσεων	Κύπρος	2012-2017	100,00%
92.	Sunholdings Properties Company Ltd	Ανάπτυξη γης και κτηματικής περιουσίας	Κύπρος	2008-2017	26,65%
93.	Φιλοκτηματική Εργοληπτική Ltd	Τεχνική & κατασκευαστική εταιρεία	Κύπρος	2015-2017	53,29%
94.	WH South Wind Hellas Ltd	Επενδύσεις σε θυγατρικές εταιρείες που δραστηριοποιούνται στον τομέα της παραγωγής, μεταφοράς, διανομής και προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας	Κύπρος	2016-2017	100,00%
95.	Emadiero Solar Energy & Investments Ltd	Κατοχή άδειας παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας αιολικού πάρκου	Κύπρος	2016-2017	100,00%
96.	Josharton Ltd	Επενδύσεις σε θυγατρικές εταιρείες που δραστηριοποιούνται στον τομέα της παραγωγής, μεταφοράς, διανομής και προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας	Κύπρος	2016-2017	100,00%
97.	JSC Piraeus Bank ICB	Τραπεζικές υπηρεσίες	Ουκρανία	2015-2017	99,99%
98.	Akinita Ukraine LLC	Εταιρεία διαχείρισης ακινήτων	Ουκρανία	2014-2017	100,00%
99.	Sinitem LLC	Αγοραπωλησίες ακινήτων	Ουκρανία	2013-2017	99,94%
100.	Solum Enterprise LLC	Διαχείριση ακίνητης περιουσίας	Ουκρανία	2012-2017	99,94%
101.	Solum Limited Liability Company	Διαχείριση ακίνητης περιουσίας	Ουκρανία	2017	99,94%
102.	Piraeus Leasing Romania S.A.	Παροχή ελεγκτικών και εισπρακτικών υπηρεσιών για δάνεια της εταιρείας	Ρουμανία	2003-2017	100,00%
103.	Alecsandri Estates SRL	Εταιρεία Διαχείρισης Ακινήτων	Ρουμανία	2009-2017	74,32%
104.	Daphne Real Estate Consultancy SRL	Εταιρεία διαχείρισης ακινήτων	Ρουμανία	2014-2017	99,09%
105.	Priam Business Consultancy SRL	Ανάπτυξη real estate	Ρουμανία	2014-2017	99,18%
106.	Proiect Season Residence SRL	Ανάπτυξη ακίνητης περιουσίας	Ρουμανία	2012-2017	100,00%
107.	R.E. Anodus SRL	Ανάπτυξη real estate	Ρουμανία	2013-2017	99,09%
108.	Rhesus Development Projects SRL	Εταιρεία διαχείρισης ακινήτων	Ρουμανία	2014-2017	99,09%

α/α	Επωνυμία Εταιρείας	Αντικείμενο εργασιών	Χώρα	Φορολογικά ανέλεγκτες χρήσεις ⁽¹⁾	% συμμετοχής
109.	Piraeus Real Estate Consultants SRL	Τεχνική & κατασκευαστική εταιρεία	Ρουμανία	2015-2017	100,00%
110.	Piraeus Rent Doo Beograd	Λειτουργικές μισθώσεις	Σερβία	2007-2017	100,00%
111.	Piraeus Real Estate Egypt LLC	Διαχείριση ακίνητης περιουσίας	Αίγυπτος	2011-2017	100,00%
112.	Piraeus FI Holding Ltd	Εταιρεία συμμετοχών	Βρετανικές Παρθένες Νήσοι	-	100,00%
113.	Trieris Real Estate Management Ltd	Διαχείριση της Trieris Real Estate Ltd	Βρετανικές Παρθένες Νήσοι	-	100,00%
114.	Piraeus Master GP Holding Ltd	Επενδυτική συμβουλευτική	Βρετανικές Παρθένες Νήσοι	-	100,00%
115.	Marathon 1 Greenvale Rd LLC	Εταιρεία διαχείρισης ακινήτων	Η.Π.Α.	2012-2017	99,95%
116.	Piraeus Group Capital Ltd	Έκδοση πιστωτικών τίτλων	Ηνωμένο Βασίλειο	-	100,00%
117.	Piraeus Group Finance PLC	Έκδοση πιστωτικών τίτλων	Ηνωμένο Βασίλειο	-	100,00%
118.	Axia Finance III PLC	Εταιρεία ειδικού σκοπού για τιτλοποίηση επιχειρηματικών δανείων	Ηνωμένο Βασίλειο	-	-
119.	Axia Finance PLC	Εταιρεία ειδικού σκοπού για τιτλοποίηση επιχειρηματικών δανείων	Ηνωμένο Βασίλειο	-	-
120.	Axia III APC LIMITED	Εταιρεία ειδικού σκοπού για τιτλοποίηση επιχειρηματικών δανείων	Ηνωμένο Βασίλειο	-	-
121.	Estia Mortgage Finance PLC	Εταιρεία ειδικού σκοπού για τιτλοποίηση στεγαστικών δανείων	Ηνωμένο Βασίλειο	-	-
122.	Estia Mortgage Finance II PLC	Εταιρεία ειδικού σκοπού για τιτλοποίηση στεγαστικών δανείων	Ηνωμένο Βασίλειο	-	-
123.	Kion Mortgage Finance PLC	Εταιρεία ειδικού σκοπού για τιτλοποίηση στεγαστικών δανείων	Ηνωμένο Βασίλειο	-	-
124.	Praxis I Finance PLC	Εταιρεία ειδικού σκοπού για τιτλοποίηση καταναλωτικών δανείων	Ηνωμένο Βασίλειο	-	-
125.	Praxis II APC LIMITED	Εταιρεία ειδικού σκοπού για τιτλοποίηση καταναλωτικών δανείων	Ηνωμένο Βασίλειο	-	-
126.	Praxis II Finance PLC	Εταιρεία ειδικού σκοπού για τιτλοποίηση καταναλωτικών δανείων	Ηνωμένο Βασίλειο	-	-
127.	Capital Investments & Finance S.A.	Εταιρεία επενδύσεων	Λιβερία	-	100,00%
128.	Piraeus Asset Management Europe S.A.	Διαχείριση αμοιβαίων κεφαλαίων	Λουξεμβούργο	-	100,00%
129.	Vitria Investments S.A.	Εταιρεία επενδύσεων	Παναμάς	-	100,00%

Σημείωση ⁽¹⁾: Μετά την κοινοποίηση της εγκυκλίου ΠΟΛ.1034/2016 και την κατάργηση της 18μηνιας προθεσμίας προκειμένου να καταστούν οι χρήσεις 2011, 2012 & 2013 οριστικά ελεγμένες φορολογικά, ενδέχεται να προκύψει φορολογικός έλεγχος σε κάποιες εταιρείες από τις ανωτέρω, εάν εμπίπτουν στα κριτήρια επιλογής ελέγχου της Φορολογικής Διοίκησης, όπως αυτά ορίζονται στο άρθρο 80 του Ν. 3842/2010.

Οι εταιρείες με αρίθμηση 118 έως 126 αποτελούν οχήματα ειδικού σκοπού για τιτλοποίηση δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών και έκδοση πιστωτικών τίτλων. Η εταιρεία με αρίθμηση 92, η οποία στον παραπάνω πίνακα εμφανίζεται με ποσοστό μικρότερο του 50,00%, αποτελεί θυγατρική του Ομίλου λόγω πλειοψηφίας στο Διοικητικό Συμβούλιο της εταιρείας.

Επίσης, κατά την 30/9/2018 σε καθεστώς εκκαθάρισης ήταν οι εταιρείες με αρίθμηση 17, 32, 38-39, 54, 56-57, 72, 112, 114, 127 και 129.

Οι θυγατρικές εταιρείες, οι οποίες δεν συμπεριλαμβάνονται στην ενοποίηση είναι οι ακόλουθες: α) «ΕΛΣΥΠ Α.Ε.», β) «Το Μουσείο Ε.Π.Ε», γ) «Πολιτιστικό Ίδρυμα Ομίλου Πειραιώς», δ) «Procas Holding Ltd», ε) «Torborg Maritime Inc.», στ) «Isham Marine Corp.», ζ) «Axia III Holdings Ltd», η) «Praxis II Holdings Ltd» και θ) «Kion Holdings Ltd». Η ενοποίηση όλων των ανωτέρω εταιρειών δεν θα είχε σημαντική επίπτωση στην Ενοποιημένη Ενδιάμεση Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Θέσης και στην Ενοποιημένη Ενδιάμεση Κατάσταση Αποτελεσμάτων, βάσει της τελευταίας διαθέσιμης χρηματοοικονομικής πληροφόρησης.

14.2 Θυγατρικές εταιρείες που περιλαμβάνονται στις διακοπτόμενες δραστηριότητες

Παρατίθενται στοιχεία για τη θυγατρικές εταιρείες ΗΜΙΘΕΑ Α.Ε, Tirana Bank I.B.C. S.A. και Piraeus Bank Bulgaria A.D. που περιλαμβάνονται στις διακοπτόμενες δραστηριότητες. Σχετική αναφορά για τη διαδικασία πώλησης, που βρίσκεται σε εξέλιξη, των παραπάνω εταιρειών γίνεται στη Σημείωση 9.

α/α	Επωνυμία Εταιρείας	Αντικείμενο εργασιών	Χώρα	Φορολογικά ανέλεγκτες χρήσεις ⁽¹⁾	% συμμετοχής
1.	ΗΜΙΘΕΑ Α.Ε.	Οργάνωση, εκμετάλλευση και διοίκηση νοσηλευτικών μονάδων	Ελλάδα	2013-2017	100,00%
2.	Tirana Bank I.B.C. S.A.	Τραπεζικές υπηρεσίες	Αλβανία	2014-2017	98,83%
3.	Piraeus Bank Bulgaria A.D.	Τραπεζικές υπηρεσίες	Βουλγαρία	2010-2017	99,98%

Σημείωση ⁽¹⁾: Μετά την κοινοποίηση της εγκυκλίου ΠΟΛ.1034/2016 και την κατάργηση της 18μηνης προθεσμίας προκειμένου να καταστούν οι χρήσεις 2011, 2012 και 2013 οριστικά ελεγμένες φορολογικά, ενδέχεται να προκύψει φορολογικός έλεγχος σε κάποιες εταιρείες από τις ανωτέρω, εάν εμπίπτουν στα κριτήρια επιλογής ελέγχου της Φορολογικής Διοίκησης, όπως αυτά ορίζονται στο άρθρο 80 του Ν. 3842/2010.

Εκτός από τις θυγατρικές εταιρείες που παρουσιάζονται στον παραπάνω πίνακα, δεν υπάρχουν άλλες εταιρείες που πληρούν τις προϋποθέσεις κατάταξης ως διακοπτόμενες δραστηριότητες με βάση το Δ.Π.Χ.Α. 5.

14.3 Συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες (μέθοδος ενσωμάτωσης καθαρής θέσης) από συνεχιζόμενες δραστηριότητες

14.3.1 Συγγενείς εταιρείες

Αναφορικά με το κονδύλι “Επενδύσεις σε συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες” της Ενοποιημένης Ενδιάμεσης Κατάστασης Χρηματοοικονομικής Θέσης ακολουθούν οι συγγενείς εταιρείες που ενοποιούνται στον Όμιλο με τη μέθοδο ενσωμάτωσης καθαρής θέσης:

α/α	Επωνυμία Εταιρείας	Αντικείμενο εργασιών	Χώρα	Φορολογικά ανέλεγκτες χρήσεις ⁽¹⁾	% συμμετοχής
1.	Piraeus - TANEO Capital Fund A.K.E.Σ.	Αμοιβαίο Κεφάλαιο Επιχειρηματικών Συμμετοχών κλειστού τύπου	Ελλάδα	-	50,01%
2.	PJ Tech Catalyst Fund	Αμοιβαίο Κεφάλαιο Επιχειρηματικών Συμμετοχών κλειστού τύπου	Ελλάδα	-	30,00%
3.	APE Commercial Property Κτημ. Τουρ. & Αναπτ. Α.Ε.	Εταιρεία συμμετοχών	Ελλάδα	2013-2017	27,80%

α/α	Επωνυμία Εταιρείας	Αντικείμενο εργασιών	Χώρα	Φορολογικά ανέλεγκτες χρήσεις ⁽¹⁾	% συμμετοχής
4.	Marfin Investment Group A.E. Συμμετοχών	Εταιρεία συμμετοχών	Ελλάδα	2013-2017	31,63%
5.	Όμιλον Κύκλος Ένα Συμμετοχική Α.Ε. (πρώην Sciens Διεθνής Α.Ε. Επενδύσεων και Συμμετοχών)	Εταιρεία συμμετοχών	Ελλάδα	2013-2017	28,10%
6.	ΑΡΕ Fixed Assets Κτημ. Τουρ. & Αναπτ. Α.Ε.	Κτηματική, τουριστική και αναπτυξιακή εταιρεία	Ελλάδα	2013-2017	27,80%
7.	ΑΡΕ Επενδυτικής Περιουσίας Α.Ε.	Κτηματική, τουριστική και αναπτυξιακή εταιρεία	Ελλάδα	2013-2017	28,92%
8.	Όργανος Α.Ε.	Διαχείριση και Εκμ/ση Ακινήτων/ Παραγωγή Ηλεκτρικής Ενέργειας από Υδροηλεκτρικούς Σταθμούς	Ελλάδα	2014-2017	32,27%
9.	Πύρριχος Α.Ε.	Διαχείριση ακίνητης περιουσίας	Ελλάδα	2012-2017	50,77%
10.	Exodus Α.Ε.	Εφαρμογές πληροφορικής	Ελλάδα	2013-2017	49,90%
11.	Αναπτυξιακή Εταιρεία Έβρου Α.Ε.	Διαχείριση κοινοτικών προγραμμάτων	Ελλάδα	2010-2017	30,00%
12.	Γαία Επιχειρείν Α.Ε.	Υπηρεσίες Λογισμικού	Ελλάδα	2015-2017	26,00%
13.	Εταιρεία Διαχείρισης & Ανάπτυξης ΕΤΕΠ Κρήτης Α.Ε.	Διαχείριση τεχνολογικού πάρκου	Ελλάδα	2013-2017	30,45%
14.	Ιχθυοτροφεία Σελόντα ΑΕΓΕ	Εμπορία και εκμετάλλευση ιχθύων - εκμετάλλευση ιχθυοτροφείων	Ελλάδα	2012-2017	32,92%
15.	Νηρέυς Ιχθυοκαλλιέργειες Α.Ε.	Εμπορία και εκμετάλλευση ιχθύων - εκμετάλλευση ιχθυοτροφείων	Ελλάδα	2013-2017	32,23%
16.	Τειρεσίας Α.Ε.	Διατραπεζική εταιρεία ανάπτυξης, λειτουργίας και διαχείρισης πληροφοριακών συστημάτων	Ελλάδα	2010,2013-2017	23,53%
17.	Trastor Α.Ε.Ε.Α.Π.	Εταιρεία επενδύσεων ακίνητης περιουσίας	Ελλάδα	2013-2017	39,39%
18.	Unisoft Α.Ε.	Σχεδίαση, κατασκευή και πώληση προγραμμάτων ηλεκτρονικών υπολογιστών	Ελλάδα	2013-2017	23,07%
19.	Πειραιώς Direct Services Α.Ε.	Εταιρεία παροχής υπηρεσιών υποστήριξης & ηλεκτρονικού εμπορίου, πώληση καρτών χρόνου ομιλίας	Ελλάδα	2013-2017	49,90%
20.	Trieris Real Estate Ltd	Διαχείριση ακίνητης περιουσίας	Βρετανικές Παρθένες Νήσοι	-	32,37%
21.	Exus Software Ltd	Εταιρεία Εμπορίας Προϊόντων Πληροφορικής	Ηνωμένο Βασίλειο	2017	49,90%

Σημείωση ⁽¹⁾: Μετά την κοινοποίηση της εγκυκλίου ΠΟΛ.1034/2016 και την κατάργηση της 18μηνιας προθεσμίας προκειμένου να καταστούν οι χρήσεις 2011, 2012 & 2013 οριστικά ελεγχόμενες φορολογικά, ενδέχεται να προκύψει φορολογικός έλεγχος σε κάποιες εταιρείες από τις ανωτέρω, εάν εμπόπουν στα κριτήρια επιλογής ελέγχου της Φορολογικής Διοίκησης, όπως αυτά ορίζονται στο άρθρο 80 του Ν. 3842/2010.

Οι ανωτέρω εταιρείες αξιολογήθηκαν στο πλαίσιο του Δ.Π.Χ.Α. 10 από τον Όμιλο. Από την αξιολόγηση δεν προέκυψε δυνατότητα άσκησης ελέγχου στις εν λόγω εταιρείες από τον Όμιλο και ως εκ τούτου δεν αποτελούν θυγατρικές εταιρείες του Ομίλου. Βάσει των διατάξεων του Δ.Λ.Π. 28, πληρούνται τα κριτήρια κατηγοριοποίησης των εν λόγω εταιρειών στο χαρτοφυλάκιο συγγενών εταιρειών.

Με βάση τις διατάξεις του Δ.Π.Χ.Α. 12, για τις εταιρείες όπου ο Όμιλος κατέχει το 50% και άνω των δικαιωμάτων ψήφου εταιρειών αλλά δεν ασκεί έλεγχο, σημειώνονται τα ακόλουθα:

- Η εταιρεία με αριθμηση 1 συμπεριλαμβάνεται στο χαρτοφυλάκιο των συγγενών εταιρειών, διότι ο Όμιλος ασκεί ουσιώδη επιρροή αλλά όχι έλεγχο στην επενδυτική επιτροπή του Α.Κ.Ε.Σ, η οποία λαμβάνει τις επενδυτικές αποφάσεις.
- Η εταιρεία με αριθμηση 9 συμπεριλαμβάνεται στο χαρτοφυλάκιο των συγγενών εταιρειών καθότι ο Όμιλος ασκεί ουσιώδη επιρροή και όχι έλεγχο.

Εξαιρέθηκε από την ενοποίηση με τη μέθοδο της καθαρής θέσης η συγγενής εταιρεία «Ευρυτανία Α.Ε. Εταιρεία Αγροτικής Ανάπτυξης», η οποία βρίσκεται σε καθεστώς αδράνειας. Η ενοποίηση της εταιρείας αυτής δεν θα είχε σημαντική επίπτωση στην Ενοποιημένη Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Θέσης και στην Ενοποιημένη Κατάσταση Αποτελεσμάτων, βάσει της τελευταίας διαθέσιμης χρηματοοικονομικής πληροφόρησης. Επίσης, τα οικονομικά στοιχεία της συγγενούς εταιρείας NGP Plastic A.E.B.E. δεν είναι διαθέσιμα λόγω αδυναμίας της εν λόγω εταιρείας να τα παράγει.

Οι μεταβολές στο χαρτοφυλάκιο των ενοποιούμενων εταιρειών αναφέρονται στη Σημείωση 24.

Εντός της περιόδου 1/1 - 30/9/2018, ο Όμιλος αναγνώρισε ζημία από απομείωση της αξίας συγγενών εταιρειών ύψους € 49,8 εκατ. Οι ανωτέρω απομειώσεις εμφανίζονται στο κονδύλι «Απομείωση αξίας συμμετοχών» της Ενοποιημένης Ενδιάμεσης Κατάστασης Αποτελεσμάτων.

14.3.2 Κοινοπραξίες

Αναφορικά με το κονδύλι “Επενδύσεις σε συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες” της Ενοποιημένης Ενδιάμεσης Κατάστασης Χρηματοοικονομικής Θέσης ακολουθούν οι κοινοπραξίες που ενοποιούνται στον Όμιλο:

α/α	Επωνυμία Εταιρείας	Αντικείμενο εργασιών	Χώρα	Φορολογικά ανέλεγκτες χρήσεις ⁽¹⁾	% συμμετοχής
1.	Α.Ε.Π. ΕΛΑΙΩΝΑ Α.Ε.	Εκμετάλλευση ακινήτων	Ελλάδα	2012-2017	50,00%

Σημείωση ⁽¹⁾: Μετά την κοινοποίηση της εγκυκλίου ΠΟΛ.1034/2016 και την κατάργηση της 18μηνιας προθεσμίας προκειμένου να καταστούν οι χρήσεις 2011, 2012 & 2013 οριστικά ελεγχμένες φορολογικά, ενδέχεται να προκύψει φορολογικός έλεγχος, εάν εμπόπουν στα κριτήρια επιλογής ελέγχου της Φορολογικής Διοίκησης, όπως αυτά ορίζονται στο άρθρο 80 του Ν. 3842/2010.

15 Υποχρεώσεις προς πιστωτικά ιδρύματα

Στις Υποχρεώσεις προς πιστωτικά ιδρύματα της 30/9/2018, περιλαμβάνονται οι πράξεις αναχρηματοδότησης έναντι ενεχύρων από το ευρωσύστημα ύψους € 2.000,0 εκατ. (31/12/2017: € 9.730,8 εκατ.). Η μείωση της αντλούμενης ρευστότητας από το ευρωσύστημα οφείλεται κυρίως: α) στην μείωση του δανεισμού μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης (TLTRO), β) στην εξάλειψη του δανεισμού από τον μηχανισμό παροχής έκτακτης ενίσχυσης σε ρευστότητα (ELA), γ) στην αύξηση των καταθέσεων, δ) στην περαιτέρω απομόχλευση του δανειακού χαρτοφυλακίου και ε) στην αύξηση των συναλλαγών repos.

16 Υποχρεώσεις προς πελάτες

	30 Σεπτεμβρίου 2018	31 Δεκεμβρίου 2017
Επιχειρήσεις		
Τρεχούμενοι λογαριασμοί και καταθέσεις όψεως	7.469.759	8.043.856
Καταθέσεις προθεσμίας	3.378.738	2.065.033
Δεσμευμένες καταθέσεις, καταθέσεις για εγγύηση και λοιπές καταθέσεις	248.972	269.969
Σύνολο (Α)	11.097.469	10.378.859
Ιδιώτες		
Τρεχούμενοι λογαριασμοί και καταθέσεις όψεως	3.384.000	3.220.867
Ταμιευτήριο	14.496.202	15.134.031
Καταθέσεις προθεσμίας	13.766.868	13.834.560
Δεσμευμένες καταθέσεις, καταθέσεις για εγγύηση και λοιπές καταθέσεις	34.628	43.501
Σύνολο (Β)	31.681.698	32.232.959
Επιταγές και εμβάσματα (Γ)	107.216	103.435
Σύνολο Υποχρεώσεων προς πελάτες (Α)+(Β)+(Γ)	42.886.383	42.715.252

17 Υποχρεώσεις αποτιμώμενες στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών

Στις υποχρεώσεις αποτιμώμενες στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών περιλαμβάνονται θέσεις από βραχυπρόθεσμες αγοραπωλησίες τίτλων μέσα στα πλαίσια της δραστηριότητας της Τράπεζας ως Βασικός Διαπραγματευτής των Ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου. Συνολικά οι θέσεις της Τράπεζας ανά τίτλο και εκδότη είναι θετικές, οι δε προαναφερόμενες θέσεις αναμένονται να εμφανίζουν αυξομειώσεις ανάλογα με τις συνθήκες της αγοράς.

18 Πιστωτικοί τίτλοι σε κυκλοφορία

18.1 Υποχρέωση από τιτλοποίηση στεγαστικών δανείων

	30 Σεπτεμβρίου 2018	31 Δεκεμβρίου 2017
Έκδοση € 750 εκατ. κυμαινόμενου επιτοκίου λήξης 2040	10.361	11.317
Έκδοση € 1.250 εκατ. κυμαινόμενου επιτοκίου λήξης 2054	34.370	37.069
Έκδοση € 600 εκατ. κυμαινόμενου επιτοκίου λήξης 2051	14.023	16.103
Σύνολο πιστωτικών τίτλων σε κυκλοφορία	58.754	64.489

Από τις παραπάνω εκδόσεις τιτλοποιήσεων στεγαστικών δανείων, ο Όμιλος την 30/9/2018 ιδιοκατέχει τίτλους ονομαστικής αξίας € 83,4 εκατ. (31/12/2017: € 91,7 εκατ.) από την έκδοση των € 750,0 εκατ., € 538,7 εκατ. (31/12/2017: € 568,4 εκατ.) από την έκδοση των € 1.250,0 εκατ. και € 26,4 εκατ. (31/12/2017: € 29,0 εκατ.) από την έκδοση των € 600,0 εκατ.

Ο Όμιλος εντός της περιόδου 1/1/2018 - 30/9/2018, προέβη σε επαναγορά ομολόγων από τιτλοποιήσεις δανείων συνολικού ποσού, μετά αποσβέσεων, € 2,7 εκατ.

18.2 Καλυμμένες Ομολογίες

	30 Σεπτεμβρίου 2018	31 Δεκεμβρίου 2017
Έκδοση € 500 εκατ. κυμαινόμενου επιτοκίου λήξης 2022	471.048	370.788
Σύνολο καλυμμένων ομολογιών	471.048	370.788

Από την παραπάνω έκδοση Καλυμμένων Ομολογιών, συνολικού ύψους € 500,0 εκατ., λήξης Οκτωβρίου 2022, που εκδόθηκε τον Οκτώβριο του 2017 και διατέθηκε σε διεθνείς επενδυτές μέσω ιδιωτικής τοποθέτησης, ο Όμιλος την 30/9/2018 ιδιοκατέχει τίτλους ονομαστικής αξίας € 30,0 εκατ. (31/12/2017: € 130,0 εκατ.).

18.3 Ιδιοκατεχόμενες εκδόσεις

Εκτός από τους πιστωτικούς τίτλους που αναφέρονται στους παραπάνω πίνακες, σημειώνεται ότι κατά την 30/9/2018, υφίστανται υποχρεώσεις από τιτλοποιήσεις δανείων, οι οποίες όμως διακρατούνται από τον Όμιλο. Οι εκδόσεις αυτές είναι η πρώτη και τρίτη έκδοση ομολόγων από τιτλοποίηση επιχειρηματικών δανείων ύψους € 1.750,0 εκατ. και € 2.352,2 εκατ. αντίστοιχα, καθώς και η πρώτη και δεύτερη έκδοση ομολόγων από τιτλοποίηση καταναλωτικών δανείων ύψους € 725,0 εκατ. και € 558,0 εκατ. αντίστοιχα.

Στις 20/7/2017, η Τράπεζα προέβη στην μερική ακύρωση της τιτλοποίησης επιχειρηματικών δανείων ύψους € 1.750,0 εκατ., διαμορφώνοντας το τρέχον υπόλοιπό της στα € 250,0 εκατ. και στις 27/11/2017, προχώρησε στην μερική ακύρωση της τιτλοποίησης επιχειρηματικών δανείων ύψους € 2.352,2 εκατ., διαμορφώνοντας το τρέχον υπόλοιπο της σε € 235,2 εκατ.

Με ημερομηνία 30/9/2018 καλυμμένες ομολογίες συνολικού ύψους € 4.030,0 εκατ. για την Τράπεζα (31/12/2017: € 2.130,0 εκατ.) έκδοσης Τράπεζας Πειραιώς, διακρατούνται στο σύνολό τους από τον Όμιλο. Πρόκειται για την Σειρά Καλυμμένων Ομολογιών ονομαστικής αξίας € 1.000,0 εκατ., λήξης Νοεμβρίου 2019 (Σειρά 3, αρχικής λήξης Φεβρουαρίου 2018) και την Σειρά Καλυμμένων Ομολογιών ονομαστικής αξίας € 1.000,0 εκατ., λήξης Μαΐου 2019 (Σειρά 5), την Σειρά Καλυμμένων Ομολογιών ονομαστικής αξίας € 1.000,0 εκατ., λήξης Ιουλίου 2019 (Σειρά 6) και την Σειρά Καλυμμένων Ομολογιών ονομαστικής αξίας € 1.000,0 εκατ., λήξης Φεβρουαρίου 2020 (Σειρά 7), που είναι πλήρως ιδιοκατεχόμενες. Επιπλέον, ο Όμιλος ιδιοκατέχει τίτλους ονομαστικής αξίας € 30,0 εκατ. απο την Σειρά Καλυμμένων Ομολογιών ονομαστικής αξίας € 500,0 εκατ., λήξης Οκτωβρίου 2022 (Σειρά 4).

18.4 EMTN Μεσομακροπρόθεσμοι τίτλοι

Οι τίτλοι του προγράμματος EMTN εκδίδονται είτε απευθείας απο την Τράπεζα είτε μέσω της θυγατρικής Piraeus Group Finance PLC και φέρουν την εγγύηση της Τράπεζας.

Η Τράπεζα δεν προέβη σε καμία έκδοση ομολόγου μέσω του προγράμματος EMTN εντός της περιόδου 1/1/2018 - 30/9/2018.

19 Λοιπές προβλέψεις

Η αύξηση στη γραμμή «Λοιπές προβλέψεις» από € 53,0 εκατ. την 31/12/2017, σε € 184,0 εκατ. την 30/9/2018, οφείλεται κυρίως στο σχηματισμό πρόβλεψης για αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές επί δανειακών δεσμεύσεων, που αναγνωρίστηκε σύμφωνα με το Δ.Π.Χ.Α. 9, ποσού € 132,3 εκατ. (Σημείωση 20.3).

20 Ενδεχόμενες υποχρεώσεις, εξασφαλίσεις, μεταφορές χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και δεσμεύσεις

20.1 Νομικά θέματα

Υπάρχουν ορισμένες εκκρεμείς απαιτήσεις και δικαστικές αγωγές κατά του Ομίλου στα πλαίσια της συνήθους επιχειρηματικής δραστηριότητας. Για τις περιπτώσεις για τις οποίες δεν έχει αναγνωριστεί πρόβλεψη, η Διοίκηση επί του παρόντος δεν είναι σε θέση να εκτιμήσει την πιθανή ζημία καθώς:

- α) οι αγωγές είτε βρίσκονται σε αρχικό στάδιο είτε μπορεί να διαρκέσουν αρκετά χρόνια χωρίς κάποια βεβαιότητα σχετικά με την πιθανότητα της τελικής έκβασης,
- β) υπάρχουν σημαντικά νομικά ζητήματα σε εκκρεμότητα που πρέπει να επιλυθούν τα οποία θα επέφεραν σημαντική μεταβολή στην αξιολόγηση.

Ωστόσο, με βάση την κρίση της Διοίκησης και τη γνωμοδότηση των Νομικών Υπηρεσιών του Ομίλου, η οριστική διευθέτηση των εν λόγω υποθέσεων δεν αναμένεται να έχει σημαντική επίπτωση στην Ενοποιημένη Ενδιάμεση Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Θέσης, στην Ενοποιημένη Ενδιάμεση Κατάσταση Αποτελεσμάτων και στην Ενοποιημένη Ενδιάμεση Κατάσταση Ταμειακών Ροών. Το ποσό των προβλέψεων που έχει υπολογίσει η Διοίκηση κατά την 30/9/2018 για επίδικες απαιτήσεις ανέρχεται σε € 34,4 εκατ. (31/12/2017: € 32,1 εκατ.). Επιπρόσθετα, η Διοίκηση εκτιμά ότι υπάρχει ενδεχόμενη υποχρέωση που προκύπτει από συγκεκριμένες εκκρεμείς νομικές υποθέσεις, η ύπαρξη της οποίας θα επιβεβαιωθεί μόνο από την επέλευση (ή μη) ενός ή περισσότερων αβέβαιων μελλοντικών γεγονότων, που δεν είναι υπό τον πλήρη έλεγχο της Διοίκησης. Αυτή η ενδεχόμενη υποχρέωση ανέρχεται σε € 140,0 εκατ. στις 30 Σεπτεμβρίου 2018 για τον Όμιλο.

20.2 Εκκρεμείς φορολογικοί έλεγχοι

Η Τράπεζα έχει ελεγχθεί από τις φορολογικές αρχές μέχρι και τη χρήση του 2010.

Για τις χρήσεις 2011 - 2016, απαιτήθηκαν φορολογικοί έλεγχοι για την Τράπεζα, και όλες τις Ελληνικές Ανώνυμες Εταιρείες. Οι εν λόγω φορολογικοί έλεγχοι διενεργήθηκαν από τους ορκωτούς ελεγκτές κατά το Ν.2190/1920 σύμφωνα με το άρθρο 82 του Ν.2238/1994 και το άρθρο 65Α του Ν.4174/2013, όπως ίσχυαν.

Από τη χρήση 2016 και μετά η έκδοση του Φορολογικού Πιστοποιητικού Ελέγχου έγινε προαιρετική, ωστόσο, η Διοίκηση επέλεξε για την Τράπεζα και τις ελληνικές θυγατρικές εταιρείες του Ομίλου να συνεχίσουν τη λήψη του Φορολογικού Πιστοποιητικού από τους σχετικούς ορκωτούς ελεγκτές. Η φορολογική αρχή διατηρεί το δικαίωμα να προχωρήσει σε φορολογικό έλεγχο εντός του θεσπισθέντος πλαισίου, όπως αυτό ορίζεται στο άρθρο 36 του Ν.4174/2013.

Για τις χρήσεις 2011 και 2012, σύμφωνα με το άρθρο 82 παρ. 5 του Ν.2238/1994, έχει ολοκληρωθεί ο φορολογικός έλεγχος της Τράπεζας και έχει εκδοθεί το Φορολογικό Πιστοποιητικό Ελέγχου από την εταιρεία PricewaterhouseCoopers A.E. χωρίς επιφύλαξη και ευρήματα.

Ο φορολογικός έλεγχος για την χρήση 2013 έχει ολοκληρωθεί από την PricewaterhouseCoopers A.E και το σχετικό Φορολογικό Πιστοποιητικό Ελέγχου, έχει εκδοθεί και υποβληθεί στο Υπουργείο Οικονομικών, διατυπώνεται δε, θέμα έμφασης, αναφορικά με τις διατάξεις που εφαρμόστηκαν για την φορολογική αντιμετώπιση των αποκτηθέντων στοιχείων ενεργητικού και παθητικού ελληνικών υποκαταστημάτων πιστωτικών ιδρυμάτων με έδρα σε άλλο κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με βάση τις οποίες στοιχειοθετείται η απαλλαγή από φορολογικές επιβαρύνσεις.

Για τις χρήσεις 2014, 2015 και 2016, έχει ολοκληρωθεί ο φορολογικός έλεγχος της Τράπεζας από την PricewaterhouseCoopers A.E. και έχει εκδοθεί το Φορολογικό Πιστοποιητικό Ελέγχου χωρίς να διατυπώνεται επιφύλαξη και ευρήματα. Για τη χρήση 2017 ο φορολογικός έλεγχος έχει ολοκληρωθεί από την Deloitte A.E., ορκωτό ελεγκτή της Τράπεζας, και έχει εκδοθεί το Φορολογικό Πιστοποιητικό Ελέγχου χωρίς να διατυπώνεται επιφύλαξη και ευρήματα.

Όσον αφορά στις ημεδαπές θυγατρικές, συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες του Ομίλου της Τράπεζας που υποχρεούνται σε έλεγχο από ορκωτό ελεγκτή, με βάση τις ισχύουσες νομοθετικές διατάξεις, ο φορολογικός έλεγχος των εταιρειών αυτών για τη χρήση 2017 έχει ολοκληρωθεί και έχει εκδοθεί το σχετικό Φορολογικό Πιστοποιητικό Ελέγχου.

Οι ανέλεγκτες χρήσεις των θυγατρικών, συγγενών εταιρειών και κοινοπραξιών του Ομίλου παρατίθενται στη Σημείωση 14 της Ενοποιημένης Ενδιάμεσης Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης και ως εκ τούτου, οι φορολογικές τους υποχρεώσεις για τις χρήσεις αυτές δεν έχουν καταστεί οριστικές.

Οι Φορολογικές Αρχές δεν έχουν ελέγξει όλες τις χρήσεις των θυγατρικών εταιρειών και συνεπώς οι φορολογικές τους υποχρεώσεις για τις χρήσεις αυτές δεν μπορούν να θεωρηθούν οριστικές. Πρόσθετοι φόροι και προσαυξήσεις μπορούν να επιβληθούν ως αποτέλεσμα των εν λόγω φορολογικών ελέγχων που διενεργούνται από τις Φορολογικές Αρχές αν και δεν αναμένεται να έχει ουσιώδη επίπτωση στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις.

20.3 Πιστωτικές δεσμεύσεις

Ο Όμιλος, στο πλαίσιο των συνήθων χρηματοδοτικών δραστηριοτήτων του, συνάπτει συμβατικές Πιστωτικές δεσμεύσεις με τους πελάτες του προκειμένου να εξυπηρετήσει τις χρηματοδοτικές τους ανάγκες ή υποχρεώσεις. Οι συμβατικές δεσμεύσεις, λόγω της φύσης τους, αντιμετωπίζονται ως στοιχεία εκτός ισολογισμού. Οι Πιστωτικές δεσμεύσεις αφορούν Εγγυητικές επιστολές, Ενέγγυες πιστώσεις και Εγκεκριμένες αλλά μη εκταμειωθείσες πιστωτικές διευκολύνσεις. Γενικά οι Εγγυητικές επιστολές και Ενέγγυες πιστώσεις διασφαλίζουν την πληρωμή από την Τράπεζα σε τρίτο μέρος για εμπορικές συναλλαγές ενός πελάτη ή εγγυώνται την καλή εκτέλεση μιας συμφωνίας ενός πελάτη σε τρίτο εμπλεκόμενο. Οι Πιστωτικές δεσμεύσεις από εγκεκριμένες μη εκταμειωμένες δανειακές συμβάσεις είναι συμφωνίες χορηγήσεων που προϋποθέτουν τη μη αθέτηση των αναγραφόμενων όρων της συμφωνίας από τον πελάτη. Ο Όμιλος αναγνωρίζοντας τον εγγενή πιστωτικό κίνδυνο αυτών των Πιστωτικών δεσμεύσεων, εφαρμόζει την ίδια Πιστοδοτική Πολιτική, τις ίδιες εγκριτικές διαδικασίες και ελέγχους όπως αυτά εφαρμόζονται στα Δάνεια και τις απαιτήσεις κατά πελατών που αναγράφονται στην Ενοποιημένη Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Θέσης.

Κατά την 30/9/2018 ο Όμιλος έχει αναλάβει τις ακόλουθες πιστωτικές δεσμεύσεις:

	30 Σεπτεμβρίου 2018	31 Δεκεμβρίου 2017
Εγγυητικές επιστολές	2.682.105	2.770.387
Ενέγγυες πιστώσεις	32.151	37.021
Μη ανακλητά αχρησιμοποίητα πιστωτικά όρια	524.909	499.557
	3.239.164	3.306.965

Τα μη ανακλητά αχρησιμοποίητα πιστωτικά όρια της 30/9/2018 περιλαμβάνουν κονδύλια, τα οποία δεν δύνανται να ανακληθούν εάν δεν λάβουν χώρα συγκεκριμένες συνθήκες σε οποιαδήποτε χρονική στιγμή και χωρίς προειδοποίηση ή για τα οποία δεν επιτρέπεται η αυτόματη ακύρωσή τους λόγω χειροτέρευσης της πιστοληπτικής ικανότητας του οφειλέτη. Αυτά τα όρια χρησιμοποιούνται στον υπολογισμό του Σταθμισμένου Ενεργητικού (RWA) για σκοπούς κεφαλαιακής επάρκειας υπό τους εν ισχύ κεφαλαιακούς κανόνες.

Με την υιοθέτηση του ΔΠΧΑ 9, η Διοίκηση προχώρησε στον υπολογισμό των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών (ECL) για το σύνολο των προαναφερθέντων χρηματοδοτικών ανοιγμάτων. Η πρόβλεψη που σχηματίστηκε για τις δανειακές δεσμεύσεις με βάση το Δ.Π.Χ.Α. 9 κατά την 30/9/2018 ανέρχεται σε € 132,3 εκατ. και περιλαμβάνεται στη γραμμή «Λοιπές προβλέψεις» της Ενοποιημένης Ενδιάμεσης Κατάστασης Χρηματοοικονομικής Θέσης (1/1/2018: € 153,7 εκατ.) και περιλαμβάνεται στη Σημείωση 3.8.

20.4 Στοιχεία ενεργητικού σε ενέχυρο

	30 Σεπτεμβρίου 2018	31 Δεκεμβρίου 2017
Ταμείο και διαθέσιμα στην Κεντρική Τράπεζα	-	828
Απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων	572.659	734.542
Χρηματοοικονομικά μέσα αποτιμώμενα σε εύλογες αξίες μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών	15.194	1.473.151
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών	1.580.868	27.219.771
Χρεόγραφα επενδυτικού χαρτοφυλακίου	-	1.465.500
Χρηματοοικονομικά μέσα που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων	91.108	-
Λοιπά στοιχεία Ενεργητικού	29.200	21.900
	2.289.029	30.915.692

Τα ανωτέρω στοιχεία σε ενέχυρο χρησιμοποιούνται για άντληση ρευστότητας από το Ευρωσύστημα ή μέσω διαπραπειακών συμφωνιών επαναγοράς τίτλων. Στο πλαίσιο διαπραπειακών συναλλαγών επαναγοράς χρεογράφων (repo) χρησιμοποιούνται για άντληση ρευστότητας τίτλοι συνολικής ονομαστικής αξίας € 2.576,3 εκατ. (31/12/2017: € 2.139,3 εκατ.), εκ των οποίων ονομαστική αξία € 1.021,7 εκατ. (31/12/2017: € 67,9 εκατ.) αφορά τίτλους εκδοθέντες από το Ελληνικό Δημόσιο και ονομαστική αξία € 1.326.6 εκατ. (31/12/2017 € 2.071,4 εκατ.) αφορά διακρατούμενους πιστωτικούς τίτλους.

Επιπλέον των ανωτέρω στοιχείων σε ενέχυρο, κατά την 30/9/2018 ο Όμιλος έχει δεσμεύσει περιουσιακά στοιχεία ποσού € 168,4 εκατ. που περιλαμβάνονται στις «Απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων», στο πλαίσιο εγγύησης έναντι κινδύνου αθέτησης πληρωμής από το Ελληνικό Δημόσιο.

Σημειώνεται επίσης ότι τα «Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών», που εμφανίζονται στον παραπάνω πίνακα, αφορούν σε δάνεια τα οποία έχουν ενεχυριαστεί στο πλαίσιο χρηματοδότησης από την Ε.Κ.Τ.

Τα υπόλοιπα του 2017 έχουν αναμορφωθεί για σκοπούς συγκρισιμότητας με το 2018.

20.5 Υποχρεώσεις λειτουργικών μισθώσεων

Οι υποχρεώσεις του Ομίλου από μελλοντικές ελάχιστες καταβολές μισθωμάτων βάσει μη ακυρώσιμων λειτουργικών μισθώσεων αναλύονται ως εξής:

	30 Σεπτεμβρίου 2018	31 Δεκεμβρίου 2017
Έως 1 έτος	32.886	38.453
Από 1 έως 5 έτη	87.790	113.380
Άνω των 5 ετών	43.754	70.262
	164.430	222.095

Τα υπόλοιπα του 2017 έχουν αναμορφωθεί για σκοπούς συγκρισιμότητας με το 2018.

21 Μετοχικό κεφάλαιο και υπό αίρεση μετατρέψιμες ομολογίες

	Μετοχικό Κεφάλαιο	Υπέρ το Άρτιο	Υπό αίρεση μετατρέψιμες ομολογίες	Ίδιες μετοχές	Σύνολο
Υπόλοιπο έναρξης 1 Ιανουαρίου 2017	2.619.955	13.074.688	2.040.000	(842)	17.733.801
Αγορές / πωλήσεις ιδίων μετοχών	-	-	-	463	463
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2017	2.619.955	13.074.688	2.040.000	(379)	17.734.264
Υπόλοιπο έναρξης 1 Ιανουαρίου 2018	2.619.955	13.074.688	2.040.000	(379)	17.734.264
Αγορές / πωλήσεις ιδίων μετοχών	-	-	-	319	319
Υπόλοιπο 30 Σεπτεμβρίου 2018	2.619.955	13.074.688	2.040.000	(59)	17.734.584

Στον παρακάτω πίνακα παρατίθεται η ανάλυση της μεταβολής του αριθμού των μετοχών της Τράπεζας:

	Αριθμός μετοχών		
	Εκδοθείσες μετοχές	Ίδιες μετοχές	Καθαρός αριθμός μετοχών
Υπόλοιπο έναρξης 1 Ιανουαρίου 2017	8.733.183.280	(4.084.853)	8.729.098.427
Προσαρμογή (μείωση) αριθμού κοινών μετοχών λόγω reverse split (αναλογία 20 προς 1)	(8.296.524.116)	3.880.610	(8.292.643.506)
Προσαρμοσμένο υπόλοιπο έναρξης 1 Ιανουαρίου 2017	436.659.164	(204.243)	436.454.921
Αγορές ιδίων μετοχών	-	(4.376.552)	(4.376.552)
Πώληση ιδίων μετοχών	-	4.389.126	4.389.126
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2017	436.659.164	(191.669)	436.467.495
Υπόλοιπο έναρξης 1 Ιανουαρίου 2018	436.659.164	(191.669)	436.467.495
Αγορές ιδίων μετοχών	-	(3.724.812)	(3.724.812)
Πώληση ιδίων μετοχών	-	3.888.731	3.888.731
Υπόλοιπο 30 Σεπτεμβρίου 2018	436.659.164	(27.750)	436.631.414

Το μετοχικό κεφάλαιο της Τράπεζας κατά την 30/9/2018 και την 31/12/2017, ανέρχεται σε € 2.619.955.984, διαιρούμενο σε 436.659.164 κοινές ονομαστικές μετοχές ονομαστικής αξίας € 6,00 η κάθε μία.

Επιπρόσθετα, οι υπό αίρεση μετατρέψιμες ομολογίες της Τράπεζας, που εκδόθηκαν στο πλαίσιο της αύξησης του μετοχικού κεφαλαίου που ολοκληρώθηκε το Δεκέμβριο του 2015, και καλύφθηκαν αποκλειστικά από το ΤΧΣ με ομόλογα εκδόσεως ESM, κατά την 30/9/2018 και την 31/12/2017, αντιστοιχούν στο ποσό των € 2.040,0 εκατ.

Οι βασικότεροι όροι των υπό αίρεση μετατρέψιμων ομολογιών συνοψίζονται ως ακολούθως:

- Σε περίπτωση που ο δείκτης CET 1 της Τράπεζας υπολογισμένος σε ατομική ή ενοποιημένη βάση είναι κατώτερος από 7,0%, οι υπό αίρεση μετατρέψιμες ομολογίες θα μετατρέπονται υποχρεωτικά σε κοινές μετοχές, ο δε αριθμός των κοινών μετοχών που εκδίδονται ανά κάτοχο θα καθορίζεται διαιρώντας το 116,0% της ονομαστικής αξίας των ανεξόφλητων υπό αίρεση μετατρέψιμων ομολογιών που έχει στην κατοχή του δια την τιμή μετατροπής.
- Οι υπό αίρεση μετατρέψιμες ομολογίες αποφέρουν τόκο, καταβλητέο ετησίως δεδουλευμένο με ετήσιο επιτόκιο 8%. Οι καταβολές τόκου (είτε συνολικά είτε εν μέρει) εναπόκεινται αποκλειστικά στη διακριτική ευχέρεια του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας. Τυχόν ακυρωθέντες τόκοι δεν συσσωρεύονται ούτε είναι πληρωτέοι και απαιτητοί στο μέλλον. Σύμφωνα με τους όρους του Προγράμματος, η μη καταβολή τόκου δε συνιστά γεγονός αθέτησης υποχρέωσης. Στην περίπτωση όπου η Τράπεζα δεν καταβάλλει εξ' ολοκλήρου οποιοδήποτε καταβλητέο τόκο στη σχετική ημερομηνία καταβολής, τότε δεν καταβάλλονται μερίσματα επί των κοινών μετοχών έως την επόμενη πληρωμή τόκου από την Τράπεζα κατά την οικεία ημερομηνία καταβολής.
- Οι υπό αίρεση μετατρέψιμες ομολογίες μετατρέπονται υποχρεωτικά σε κοινές μετοχές, εάν δεν καταβληθούν από την Τράπεζα συνολικά ή μερικά οι καταβλητέοι τόκοι σε δύο ημερομηνίες καταβολής τόκου (όχι απαραίτητα συνεχόμενες), εξαιρουμένου προς το σκοπό αυτό κάθε τόκου που καταβάλλεται με την έκδοση κοινών μετοχών αντί καταβολής σε μετρητά.
- Οι υπό αίρεση μετατρέψιμες ομολογίες δεν έχουν ορισμένη ημερομηνία αποπληρωμής.

Την 30/9/2018, οι υπό αίρεση μετατρέψιμες ομολογίες συνιστούν μέρος των Ιδίων Κεφαλαίων της Τράπεζας καθώς πληρούνται όλα τα κριτήρια των σχετικών διατάξεων του Δ.Λ.Π. 32.

Η 2^η Ιανουαρίου 2018, ήταν η τελευταία ημέρα για την άσκηση των Παραστατικών Τίτλων Δικαιωμάτων Κτήσης Μετοχών (Warrants) της Τράπεζας Πειραιώς. Μετά το διακανονισμό των εντολών άσκησης Warrants, περιλαμβανομένων των κλασματικών μετοχών, ασκήθηκαν 7.136 Warrants επί μετοχών έκδοσης της Τράπεζας και κατοχής του ΤΧΣ, από την οποία προέκυψαν 15 κοινές μετοχές, που αντιστοιχούν στο 0,0000034% του συνολικού μετοχικού κεφαλαίου της Τράπεζας, και ανάλογη αύξηση των εν κυκλοφορία μετοχών (free float). Τα Warrants που δεν ασκήθηκαν μέχρι την ημερομηνία αυτή, τα οποία ανέρχονταν σε 843.629.886 έληξαν αυτοδικαίως και ακυρώθηκαν από το ΤΧΣ μετά την ημερομηνία εκκαθάρισης των εντολών άσκησης στις 5 Ιανουαρίου 2018.

Σημειώνεται ότι στο πλαίσιο του Ενιαίου Εποπτικού Μηχανισμού (Single Supervisory Mechanism - SSM) και σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1024/2013, τα πιστωτικά ιδρύματα υπάγονται στις διατάξεις της Σύστασης της ΕΚΤ (ΕΚΤ/2017/44) σχετικά με τις πολιτικές διανομής μερισμάτων το 2018 για την οικονομική χρήση 2017, καθώς και στις αντίστοιχες διατάξεις της υπ' αριθμ.132/6.2.2018 Πράξης της Εκτελεστικής Επιτροπής της Τράπεζας της Ελλάδος, αναφορικά με την καταβολή μερισμάτων κατά το έτος 2018 για την οικονομική χρήση του έτους 2017, στο πλαίσιο του στόχου για την ενίσχυση της ασφάλειας και της ευρωστίας του ευρωπαϊκού τραπεζικού συστήματος, καθώς και στις σχετικές διατάξεις του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 575/2013 και της Οδηγίας 2013/36/ΕΕ, που ενσωματώθηκε στην ελληνική νομοθεσία με το Ν.4261/2014.

Επιπλέον περιορισμοί, αναφορικά με τη διανομή μερισμάτων, προβλέπονται στις ισχύουσες διατάξεις του Ν.3864/2010 για τις Τράπεζες που συμμετέχουν στα προγράμματα κεφαλαιακής ενίσχυσης και στην Πράξη Υπουργικού Συμβουλίου υπ' αριθ.36/2015.

Επίσης σύμφωνα με σχετική απόφαση της ΕΚΤ (ECB/SSM SREP) για τη θέσπιση απαιτήσεων προληπτικής εποπτείας με ημερομηνία 8/12/2017, η Τράπεζα απαιτείται να λάβει προηγουμένως την έγκριση της ΕΚΤ πριν προβεί σε οποιαδήποτε διανομή μερισμάτων ή σε οποιαδήποτε αποπληρωμή μετατρέψιμων τίτλων που αποκτήθηκαν βάσει του Ν.3864/2010 και σε οποιαδήποτε πληρωμή στους κατόχους αυτών, σε μετρητά ή μέσω έκδοσης κοινών μετοχών. Οι περιορισμοί αυτοί δεν εφαρμόζονται όπου η μη πληρωμή θα συνιστούσε περίπτωση αθέτησης υποχρέωσης.

Με βάση τα ανωτέρω, η Ετήσια Τακτική Γενική Συνέλευση των Μετόχων που πραγματοποιήθηκε την 29^η Ιουνίου 2018, αποφάσισε τη μη διανομή μερισμάτων για τη χρήση του 2017, παρότι για τη χρήση του 2017 υφίστανται κέρδη.

Τέλος, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 16Γ του Ν. 3864/2010, κατά το χρονικό διάστημα συμμετοχής του ΤΧΣ στο μετοχικό κεφάλαιο της Τράπεζας, δεν επιτρέπεται η αγορά ιδίων μετοχών από την Τράπεζα χωρίς έγκριση του ΤΧΣ. Οι αγορές και οι πωλήσεις ιδίων μετοχών εντός της χρήσης 2017 και της περιόδου 1/1-30/9/2018, καθώς και οι κατεχόμενες ίδιες μετοχές κατά την 30/9/2018 και την 31/12/2017 σχετίζονται με συναλλαγές οι οποίες διενεργούνται από τη θυγατρική εταιρία Πειραιώς Α.Ε.Π.Ε.Υ. στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων της, που απορρέουν από την ιδιότητά της ως ειδικού διαπραγματευτή.

22 Λοιπά αποθεματικά και αποτελέσματα εις νέον

	30 Σεπτεμβρίου 2018	31 Δεκεμβρίου 2017
Τακτικό αποθεματικό	108.220	111.592
Έκτακτο αποθεματικό	1.883	13.883
Αποθεματικό διαθέσιμου προς πώληση χαρτοφυλακίου	-	79.467
Αποθεματικό χρημ/κών μέσων στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων	92.375	-
Αποθεματικό συναλλαγματικών διαφορών	(61.794)	(208.272)
Λοιπά αποθεματικά	40.383	41.624
Αποθεματικό από αναλογιστικά κέρδη/ (ζημίες)	(27.535)	(27.271)
Λοιπά αποθεματικά	153.531	11.022
Αποτελέσματα εις νέον	(10.608.537)	(8.326.871)

Κίνηση λοιπών αποθεματικών	30 Σεπτεμβρίου 2018	31 Δεκεμβρίου 2017
Υπόλοιπο έναρξης	11.022	(65.845)
Επίπτωση του ΔΠΧΑ 9 στα Αποθεματικά	39.680	-
Μεταβολή αποθεματικού διαθέσιμου προς πώληση χαρτοφυλακίου	-	87.344
Μεταβολή αποθεματικού χρημ/κών μέσων στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων	(26.772)	-
Μεταφορά μεταξύ λοιπών αποθεματικών και αποτελεσμάτων εις νέον	(10.903)	(4.113)
Εξαγορές, πωλήσεις, εκκαθαρίσεις και μεταβολές ποσοστών	(5.711)	-
Μεταβολή αποθεματικού από αναλογιστικά κέρδη/(ζημίες)	(264)	(2.465)
Διαφορές από συναλλαγματικές μετατροπές και λοιπές προσαρμογές	146.478	(3.899)
Υπόλοιπο λήξης	153.531	11.022

Το κονδύλι “Διαφορές από συναλλαγματικές μετατροπές και λοιπές προσαρμογές” περιλαμβάνει τη μεταφορά ζημιάς ποσού € 139,1 εκατ. στην Ενοποιημένη Ενδιάμεση Κατάσταση Αποτελεσμάτων. Σχετική αναφορά γίνεται και στη Σημείωση 9.

Κίνηση αποθεματικού διαθέσιμου προς πώληση χαρτοφυλακίου	30 Σεπτεμβρίου 2018	31 Δεκεμβρίου 2017
Υπόλοιπο έναρξης	-	(7.877)
Κέρδη/(ζημίες) από την αποτίμηση ομολόγων και ΕΓΕΔ	-	157.396
Κέρδη/(ζημίες) από την αποτίμηση μετοχών και αμοιβαίων κεφαλαίων	-	(4.460)
Ανακύκλωση στα αποτελέσματα από απομείωση μετοχών και αμοιβαίων κεφαλαίων	-	2.060
Ανακύκλωση της αποτίμησης των πωληθέντων χρεογράφων	-	(32.798)
Αναβαλλόμενοι φόροι	-	(35.214)
Διαφορές από συναλλαγματικές μετατροπές και λοιπές προσαρμογές	-	360
Υπόλοιπο λήξης	0	79.467

Κίνηση αποθεματικού χρηματοοικονομικών μέσων που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων	30 Σεπτεμβρίου 2018	31 Δεκεμβρίου 2017
Υπόλοιπο 31/12/2017	-	-
Αναταξινόμηση/ Νέα επιμέτρηση λόγω 1ης εφαρμογής του Δ.Π.Χ.Α. 9	92.036	-
Αναγνώριση αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών βάσει Δ.Π.Χ.Α. 9	27.111	-
Υπόλοιπο έναρξης 1/1/2018	119.147	0
Κέρδη/(ζημίες) από την αποτίμηση ομολόγων	(23.762)	-
Κέρδη/(ζημίες) από την αποτίμηση μετοχών	7.224	-
Απομειώσεις / (αναστροφές) απομειώσεων ομολόγων	(6.092)	-
Ανακύκλωση της αποτίμησης των πωληθέντων χρεογράφων	(11.063)	-
Αναβαλλόμενοι φόροι	7.002	-
Διαφορές από συναλλαγματικές μετατροπές και λοιπές προσαρμογές	(80)	-
Υπόλοιπο λήξης	92.375	0

Κίνηση αποτελεσμάτων εις νέον	30 Σεπτεμβρίου 2018	31 Δεκεμβρίου 2017
Υπόλοιπο έναρξης	(8.326.871)	(8.004.333)
Επίπτωση του ΔΠΧΑ 9 στα Αποτελέσματα εις νέον	(1.981.352)	-
Κέρδη/(ζημίες) μετά φόρων αναλογούντα στους μετόχους της Τράπεζας	(298.911)	(200.395)
Κέρδη/(ζημίες) από πωλήσεις ιδίων μετοχών	(509)	(83)
Καταβολή στους κατόχους των υπό αίρεση μετατρέψιμων ομολογιών (μετά φόρων)	-	(117.481)
Ανακύκλωση στα αποτελέσματα του σωρευμένου αποθεματικού χρηματοοικονομικών μέσων στην εύλογη αξία μέσω λοιπών συνολικών εσόδων	99	-
Μεταφορά μεταξύ λοιπών αποθεματικών και αποτελεσμάτων εις νέον	10.903	4.113
Εξαγορές, πωλήσεις και μεταβολές ποσοστών	(11.895)	(8.691)
Υπόλοιπο λήξης	(10.608.537)	(8.326.871)

23 Συναλλαγές με συνδεδεμένα μέρη

Παρακάτω παρουσιάζονται οι συναλλαγές του Ομίλου με τα συνδεδεμένα μέρη στην περίοδο 1/1 - 30/9/2018 καθώς και στην αντίστοιχη περίοδο 1/1 - 30/9/2017 και τα υπόλοιπα την 30^η Σεπτεμβρίου 2018 και την 31^η Δεκεμβρίου 2017.

Ως συνδεδεμένα μέρη νοούνται:

- τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου και της Εκτελεστικής Επιτροπής του Ομίλου, ο Επικεφαλής του Εσωτερικού Ελέγχου του Ομίλου, η Επικεφαλής της Κανονιστικής Συμμόρφωσης του Ομίλου, καθώς και οι Διευθύνοντες Σύμβουλοι των σημαντικών θυγατρικών του Ομίλου, συλλογικά οι κατέχοντες Καίριες Διοικητικές Θέσεις,
- τα οικογενειακά μέλη των μελών Δ.Σ. και Διοίκησης,
- οι εταιρείες οι οποίες συναλλάσσονται με την Τράπεζα Πειραιώς, εφόσον η συνολική συμμετοχή σε αυτές (μελών Δ.Σ. και Διοίκησης καθώς και των οικογενειακών μελών τους) υπερβαίνει αθροιστικά το 20%,
- οι θυγατρικές εταιρείες της Τράπεζας,
- οι συγγενείς εταιρείες της Τράπεζας,
- οι κοινοπραξίες της Τράπεζας και
- το ΤΧΣ, που οι κοινές μετοχές που κατέχει στο μετοχικό κεφάλαιο της Τράπεζας παρέχουν τα ειδικά δικαιώματα του άρθρου 10 του Ν. 3864/2010, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.

Οι συναλλαγές με τα προαναφερόμενα συνδεδεμένα μέρη διέπονται από τους συνήθεις όρους και συνθήκες αγοράς. Οι χορηγήσεις και οι εγγυητικές επιστολές προς συνδεδεμένα μέρη συνιστούν ελάχιστο ποσοστό επί του συνόλου των χορηγήσεων και εγγυητικών επιστολών αντίστοιχα του Ομίλου και έχουν δοθεί μέσα στο πλαίσιο των εγκεκριμένων χρηματοδοτικών πολιτικών και διαδικασιών του Ομίλου, με επαρκείς εξασφαλίσεις και καλύμματα, και ο κίνδυνος αποπληρωμής τους κυμαίνεται στο σύνηθες πλαίσιο των συνθηκών της αγοράς.

Οι συναλλαγές με τα μέλη Δ.Σ. και Διοίκησης, καθώς και με τα λοιπά συνδεδεμένα μέρη, τα οποία περιλαμβάνουν τα συνδεδεμένα μέρη που αναφέρονται στα ως άνω σημεία (β) και (γ), αναλύονται στον κάτωθι πίνακα. Σημειώνεται ότι πέραν της καταβολής των τόκων των υπό αίρεση ομολογιών ύψους € 165,5 εκατ. για τον Όμιλο το Δεκέμβριο του 2017, δεν υπήρχαν σημαντικές συναλλαγές με το ΤΧΣ κατά την περίοδο 1/1 – 30/9/2018 και τη χρήση 2017.

	30/9/2018		31/12/2017	
	Μέλη ΔΣ και Διοίκησης	Λοιπά συνδεδεμένα μέρη	Μέλη ΔΣ και Διοίκησης	Λοιπά συνδεδεμένα μέρη
Υπόλοιπο δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών	5.206	1.546	8.892	1.887
Υπόλοιπο καταθέσεων	1.158	763	1.088	1.116
Εγγυητικές επιστολές και ενέγγυες πιστώσεις	-	-	-	-

	1/1-30/9/2018		1/1-30/9/2017	
	Μέλη ΔΣ και Διοίκησης	Λοιπά συνδεδεμένα μέρη	Μέλη ΔΣ και Διοίκησης	Λοιπά συνδεδεμένα μέρη
Έσοδα	45	61	87	218
Έξοδα	1	-	2	204

Παροχές μελών Δ.Σ. και Διοίκησης	1/1-30/9/2018	1/1-30/9/2017
Βραχυπρόθεσμες παροχές	3.376	4.993
Παροχές μετά την έξοδο από την υπηρεσία	243	(246)

Οι βραχυπρόθεσμες παροχές των μελών Δ.Σ. και Διοίκησης περιλαμβάνουν τους μισθούς, τις αμοιβές, τις εργοδοτικές εισφορές και τις λοιπές επιβαρύνσεις. Το κονδύλι «Παροχές μετά την έξοδο από την υπηρεσία» περιλαμβάνει το κόστος προγραμμάτων για παροχές μετά την έξοδο από την υπηρεσία.

Το σύνολο των σχηματισμένων προβλέψεων για προγράμματα παροχών σε μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου και της Διοίκησης διαμορφώθηκε σε € 3,7 εκατ. την 30/9/2018, από € 5,3 εκατ. την 31/12/2017. Το σύνολο των εν λόγω προβλέψεων συμπεριλαμβάνεται στις υποχρεώσεις για παροχές μετά τη συνταξιοδότηση.

23.1 Συγγενείς

Οι συναλλαγές με τις συγγενείς εταιρείες αναλύονται ως εξής:

	30 Σεπτεμβρίου 2018	31 Δεκεμβρίου 2017
Υπόλοιπο δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών	1.213.917	1.260.734
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα - απαιτήσεις	3.406	5.477
Λοιπές απαιτήσεις	4.390	2.316
Καταθέσεις	83.301	61.754
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα - υποχρεώσεις	-	24.941
Λοιπές υποχρεώσεις	2.637	1.460

Το σύνολο των σχηματισμένων προβλέψεων επί δανείων σε συγγενείς εταιρείες διαμορφώθηκε στις 30/9/2018 σε € 75,1 εκατ. από € 92,7 εκατ. την 31/12/2017.

	1/1-30/9/2018	1/1-30/9/2017
Συνολικά έξοδα και κεφαλαιουχικές δαπάνες	(13.339)	(10.077)
Συνολικά έσοδα	39.464	61.223

Οι εγγυητικές επιστολές και οι ενέγγυες πιστώσεις προς τις συγγενείς εταιρείες του Ομίλου κατά την 30/9/2018 ανέρχονται σε € 9,1 εκατ. (31/12/2017: € 7,7 εκατ. αντίστοιχα). Οι υποχρεώσεις από λειτουργικές μισθώσεις ακινήτων συγγενών εταιρειών του Ομίλου κατά την 30/9/2018 ανέρχονται σε € 7,9 εκατ. (31/12/2017: € 9,4 εκατ.).

23.2 Κοινοπραξίες

Οι συναλλαγές με τις κοινοπραξίες αναλύονται ως εξής:

	30 Σεπτεμβρίου 2018	31 Δεκεμβρίου 2017
Υπόλοιπο δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών	52.447	51.818

Το σύνολο των σχηματισμένων προβλέψεων επί δανείων σε κοινοπραξίες διαμορφώθηκε την 30/9/2018 σε € 41,5 εκατ. από € 8,3 εκατ. την 31/12/2017.

	1/1-30/9/2018	1/1-30/9/2017
Συνολικά έσοδα	629	578

24 Μεταβολές στο χαρτοφυλάκιο των ενοποιούμενων εταιρειών

Ακολουθεί η ανάλυση των μεταβολών στο χαρτοφυλάκιο ενοποιούμενων εταιρειών κατά την περίοδο 1/1 - 30/9/2018:

24.1 Απόκτηση ελέγχου ή ουσιώδους επιρροής:

Την 8/6/2018, η κατά 99,98% θυγατρική εταιρεία της Τράπεζας Πειραιώς, Piraeus Bank Bulgaria A.D., απέκτησε το 100,00% της εταιρείας Emerald Investments EOOD, έναντι ποσού € 8,1 εκατ. Κατόπιν τούτου, η εταιρεία έχει καταστεί θυγατρική εταιρεία του Ομίλου.

24.2 Ιδρύσεις εταιρειών:

Την 8/8/2018, η κατά 99,98% θυγατρική εταιρεία της Τράπεζας Πειραιώς, Piraeus Bank Bulgaria A.D., ίδρυσε την κατά 100,00% θυγατρική της εταιρεία, Yota Asset Ltd, καταβάλλοντας το ποσό των € 2,7 εκατ. Κατόπιν τούτου, η εταιρεία έχει καταστεί θυγατρική εταιρεία του Ομίλου.

Την 31/8/2018, η κατά 65,00% θυγατρική εταιρεία της Τράπεζας Πειραιώς, ETBA ΒΙ.ΠΕ. Α.Ε., ίδρυσε την κατά 80,00% θυγατρική της εταιρεία, Θριάσιο Εμπορευματικό Κέντρο Α.Ε., καταβάλλοντας το ποσό των € 800,0 χιλ. Κατόπιν τούτου, η εταιρεία έχει καταστεί θυγατρική εταιρεία του Ομίλου.

24.3 Συμμετοχή σε αυξήσεις/μειώσεις μετοχικού κεφαλαίου – Μεταβολές ποσοστών συμμετοχής:

Την 3/4/2018, η Τράπεζα Πειραιώς πώλησε το 50,10% του μετοχικού κεφαλαίου της κατά 100,00% θυγατρικής της εταιρείας, Πειραιώς Direct Services Α.Ε., έναντι τιμήματος € 866,0 χιλ. Κατόπιν τούτου, η εταιρεία μεταφέρθηκε στο χαρτοφυλάκιο των συγγενών εταιρειών.

Την 4/5/2018, η κατά 100,00% θυγατρική εταιρεία του Ομίλου, WH South Wind Hellas Ltd, απέκτησε το 0,20% των κατά 99,80% θυγατρικών εταιρειών του Ομίλου, Αιολικό Πάρκο Άρτας Ε.Ε, Αιολικό Πάρκο Ευρυτανίας 2 - Μορφοράχη Ε.Ε., Αιολικό Πάρκο Ευρυτανίας 4 – Ουρανός Ε.Ε., Αιολικό Πάρκο Josharton – Ροδόπη 2 Ε.Ε., έναντι ποσών € 20, € 20, € 20 και € 170 αντιστοίχως. Κατόπιν των παραπάνω, ο Όμιλος κατέχει πλέον το 100,00% των προαναφερόμενων εταιρειών.

Την 31/5/2018, η κατά 28,92% συγγενής εταιρεία της Τράπεζας Πειραιώς, ΑΡΕ Επενδυτικής Περιουσίας Α.Ε., προχώρησε σε αύξηση του μετοχικού της κεφαλαίου κατά € 100,9 εκατ. με την έκδοση προνομιούχων μετοχών. Κατόπιν τούτου, η Τράπεζα Πειραιώς κάλυψε την αναλογία της, καταβάλλοντας συνολικά € 29,2 εκατ.

Την 29/6/2018, η Τράπεζα Πειραιώς απέκτησε επιπλέον το 0,15% του μετοχικού κεφαλαίου της κατά 99,85% θυγατρικής εταιρείας του Ομίλου, Piraeus Leasing Romania S.A. έναντι τιμήματος € 12,4 χιλ. Κατόπιν τούτου, η Τράπεζα Πειραιώς κατέχει το 100,00% της εταιρείας.

Την 20/7/2018, η κατά 27,80% συγγενής εταιρεία της Τράπεζας, ΑΡΕ Commercial Property Κτημ. Τουρ & Αναπτ. Α.Ε., προχώρησε σε σύμπτυξη αριθμού μετοχών (reverse split) με αύξηση της ονομαστικής αξίας εκάστης μετοχής σε € 2,5 από € 0,5. Επιπλέον, η εταιρεία την ίδια ημέρα ολοκλήρωσε την αύξηση του μετοχικού της κεφαλαίου με κεφαλαιοποίηση αποθεματικού συνολικού ποσού € 39,0 εκατ. και τη μείωση του μετοχικού της κεφαλαίου με το ποσό των € 33,1 εκατ. Το ποσοστό της Τράπεζας Πειραιώς στην εταιρεία παρέμεινε αμετάβλητο.

Την 25/7/2018, η κατά 27,80% συγγενής εταιρεία της Τράπεζας, ΑΡΕ Fixed Assets Κτημ. Τουρ. & Αναπτ. Α.Ε., προχώρησε στην αύξηση του μετοχικού της κεφαλαίου κατά € 300,0 χιλ. Η Τράπεζα Πειραιώς κάλυψε την αναλογία της καταβάλλοντας € 83,0 χιλ., διατηρώντας έτσι αμετάβλητο το ποσοστό συμμετοχής της στην εταιρεία.

Την 31/7/2018, η κατά 50,70% συγγενής εταιρεία της Τράπεζας, Πύρριχος Α.Ε., προχώρησε στην αύξηση του μετοχικού της κεφαλαίου κατά € 410,0 χιλ. Η Τράπεζα Πειραιώς κάλυψε την αναλογία της καταβάλλοντας € 208,0 χιλ., διατηρώντας έτσι αμετάβλητο το ποσοστό συμμετοχής της στην εταιρεία.

Την 21/9/2018, η Τράπεζα Πειραιώς κατέβαλε στη συγγενή της συμμετοχή, Piraeus – TANEQ Capital Fund Α.Κ.Ε.Σ., το ποσό των € 140,0 χιλ., διατηρώντας έτσι αμετάβλητο το ποσοστό συμμετοχής της σε 50,01%.

24.4 Εκκαθαρίσεις – Πωλήσεις εταιρειών:

Την 10/1/2018, οι κατά 99,09% θυγατρικές εταιρείες του Ομίλου Edificio Enterprise Sh.P.K και Tierra Projects Sh.P.K., ετέθησαν σε καθεστώς εκκαθάρισης.

Την 12/2/2018, η κατά 100,00% θυγατρική εταιρεία του Ομίλου, Piraeus Equity Investment Management Ltd, ετέθη σε καθεστώς εκκαθάρισης.

Την 27/2/2018, οι κατά 100,00% θυγατρικές εταιρείες του Ομίλου, Piraeus Master GP Holding Ltd και Piraeus FI Holding Ltd, ετέθησαν με απόφαση των Διοικητικών τους Συμβουλίων σε καθεστώς εκκαθάρισης.

Την 15/3/2018, η Τράπεζα Πειραιώς πώλησε το σύνολο της συμμετοχής της στην κατά 100,00% θυγατρική της εταιρεία, Olympic Εμπορικές και Τουριστικές Επιχειρήσεις Α.Ε., έναντι τιμήματος € 80,6 εκατ.

Την 26/3/2018, η Τράπεζα Πειραιώς πώλησε το σύνολο της συμμετοχής της στην κατά 100,00% θυγατρικής της εταιρεία, Πειραιώς ACT Services Α.Ε., έναντι τιμήματος € 1,5 εκατ.

Την 30/3/2018, η κατά 100,00% θυγατρική εταιρεία της Τράπεζας, Πειραιώς Green Investments Α.Ε., ετέθη σε καθεστώς εκκαθάρισης.

Την 3/4/2018, η Τράπεζα Πειραιώς ολοκλήρωσε την μεταβίβαση της κατά 99,54% θυγατρικής της εταιρείας, Sentinel Advisors S.A. (πρώην ATE Insurance Romania S.A.), έναντι τιμήματος € 2,7 εκατ.

Την 23/4/2018, η Τράπεζα Πειραιώς πώλησε το σύνολο της συμμετοχής της στην κατά 100,00% θυγατρική της εταιρεία, Piraeus Bank Beograd A.D., για συνολικό τίμημα σε μετρητά € 61,0 εκατ., με συνδυασμό πώλησης και ταυτόχρονης μείωσης κεφαλαίου στην Piraeus Bank Beograd AD. Ταυτόχρονα, ολοκληρώθηκε η μεταβίβαση του 51,00% της κατά 100,00% θυγατρικής εταιρείας του Ομίλου, Piraeus Leasing Doo Beograd, στην Piraeus Bank Beograd A.D., έναντι τιμήματος € 1, με αποτέλεσμα η τελευταία να κατέχει το 100,00% της εταιρείας. Κατόπιν των ανωτέρω, η Piraeus Leasing Doo Beograd, δεν ανήκει στον Όμιλο.

Την 27/4/2018, η κατά 100,00% θυγατρική εταιρεία της Τράπεζας Πειραιώς, Mille Fin Α.Ε., ετέθη σε καθεστώς εκκαθάρισης.

Την 24/5/2018, η Τράπεζα Πειραιώς προέβη σε αποεπένδυση της κατά 43,48% συγγενούς εταιρείας, Hellenic Seaways Α.Ν.Ε., μεταβιβάζοντας το σύνολο της συμμετοχής της έναντι τιμήματος € 41,8 εκατ.

Την 29/6/2018, η Τράπεζα Πειραιώς πώλησε την κατά 100,00% θυγατρική της εταιρεία, Piraeus Bank Romania S.A., έναντι τιμήματος € 43,5 εκατ.

Την 10/9/2018, η κατά 100,00% θυγατρική εταιρεία του Ομίλου, General Business Management Investitii SRL, διεγράφη από το οικείο μητρώο εταιρειών.

Την 20/9/2018, η κατά 99,98% θυγατρική εταιρεία του Ομίλου, Besticar Limited, διεγράφη από το οικείο μητρώο εταιρειών.

24.5 Λοιπές αλλαγές :

Την 22/2/2018, η κατά 100,00% θυγατρική εταιρεία της Τράπεζας Πειραιώς, Κύπρου Χρηματοδοτικές Μισθώσεις Α.Ε. μετονομάστηκε σε Πειραιώς Χρηματοδοτικές Μισθώσεις Α.Ε.

Την 23/3/2018, η κατά 99,54% θυγατρική εταιρεία του Ομίλου, ATE Insurance Romania S.A., μετονομάστηκε σε Sentinel Advisors S.A., η οποία στη συνέχεια πουλήθηκε την 3/4/2018.

Την 21/9/2018, η κατά 28,10% συγγενής εταιρεία της Τράπεζας, με την επωνυμία Sciens Διεθνής Α.Ε. Επενδύσεων και Συμμετοχών, μετονομάστηκε σε 'Όμικρον Κύκλος Ένα Συμμετοχική Α.Ε.

25 Κεφαλαιακή επάρκεια

Ο Όμιλος έχει συμμορφωθεί από την 1^η Ιανουαρίου 2014 με το ρυθμιστικό πλαίσιο "CRD IV" (εφαρμογή της Βασιλείας III από την Ε.Ε.), όπως αυτή αποτυπώθηκε στην οδηγία 2013/36/ΕΕ (CRD) και στον Κανονισμό 575/2013 (CRR). Η οδηγία ενσωματώθηκε στο ελληνικό δίκαιο με τον νόμο 4261/2014.

Το ρυθμιστικό πλαίσιο απαιτεί από τα Πιστωτικά Ιδρύματα να διατηρούν σε επίπεδο Ομίλου ένα ελάχιστο επίπεδο εποπτικών ιδίων κεφαλαίων σε σχέση με το ύψος των αναλαμβανόμενων κινδύνων. Οι ελάχιστοι δείκτες κεφαλαιακής επάρκειας, βάσει του άρθρου 92 του CRR, διαμορφώνονται ως εξής:

Δείκτης Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών της Κατηγορίας 1 (CET1 ratio)	4,5%
Δείκτης Κεφαλαίου της Κατηγορίας 1 (Tier 1 ratio)	6,0%
Συνολικός Δείκτης Κεφαλαίου (CAD ratio)	8,0%

Από τις 4/11/2014, στο πλαίσιο λειτουργίας του SSM, ο Όμιλος υπόκειται στην άμεση εποπτεία της ΕΚΤ.

Με την ολοκλήρωση της Διαδικασίας Εποπτικής Εξέτασης και Αξιολόγησης (Supervisory Review and Evaluation Process, SREP) για το 2017, η ΕΚΤ γνωστοποίησε στον Όμιλο Πειραιώς τη συνολική κεφαλαιακή του απαίτηση, η οποία ισχύει από την 1^η Ιανουαρίου 2018.

Σύμφωνα με τη σχετική απόφαση, η Τράπεζα Πειραιώς οφείλει να διατηρεί σε ενοποιημένη βάση, συνολικό δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας ύψους 13,625%, ο οποίος περιλαμβάνει: α) τις ελάχιστες συνολικές κεφαλαιακές απαιτήσεις του Πυλώνα I της Βασιλείας σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 92(1) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 575/2013, β) τις επιπρόσθετες κεφαλαιακές απαιτήσεις υπό τον Πυλώνα II της Βασιλείας βάσει του άρθρου 16(2) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1024/2013, και γ) το μεταβατικό απόθεμα ασφαλείας διατήρησης κεφαλαίου του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 575/2013, το οποίο για το 2018 έχει οριστεί στο 1,875%.

Οι βασικοί στόχοι του Ομίλου σχετικά με τη διαχείριση της κεφαλαιακής τους επάρκειας είναι:

- η συμμόρφωση με τις κεφαλαιακές απαιτήσεις έναντι αναλαμβανόμενων κινδύνων, σύμφωνα με το εποπτικό πλαίσιο
- η διαφύλαξη της δυνατότητας του Ομίλου να συνεχίσει απρόσκοπτα τις δραστηριότητές του, έτσι ώστε να προσφέρει αποδόσεις και οφέλη στους μετόχους και να διασφαλίσει την εμπιστοσύνη των συναλλασσόμενων
- η διατήρηση μίας ισχυρής και σταθερής κεφαλαιακής βάσης, η οποία να στηρίζει τα επιχειρηματικά σχέδια του Ομίλου και
- η διατήρηση και ενίσχυση των υφιστάμενων υποδομών, πολιτικών, διαδικασιών και μεθοδολογιών για την επαρκή κάλυψη των εποπτικών του αναγκών, στην Ελλάδα και το εξωτερικό.

Στον πίνακα που ακολουθεί παρατίθενται τα κύρια μεγέθη της κεφαλαιακής επάρκειας του Ομίλου, για την 31/12/2017 και την 30/9/2018, όπως υπολογίστηκαν βάσει των κανόνων του ισχύοντος ρυθμιστικού πλαισίου και μετά την εφαρμογή, όπου αυτό απαιτείται, των μεταβατικών διατάξεων του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 575/2013.

	30 Σεπτεμβρίου 2018	31 Δεκεμβρίου 2017
Μέσα κεφαλαίου κοινών μετοχών της κατηγορίας 1 (Common Equity Tier 1 Capital)	6.662.835	7.710.725
Μέσα κεφαλαίου της κατηγορίας 1 (Tier 1 Capital)	6.662.835	7.710.725
Συνολικά Εποπτικά Ίδια Κεφάλαια	6.662.835	7.710.725
Σύνολο σταθμισμένου έναντι των κινδύνων ενεργητικού (εντός & εκτός ισολογισμού στοιχεία)	48.544.225	50.981.210
Δείκτης κεφαλαίου κοινών μετοχών της κατηγορίας 1 (CET1 Capital ratio)	13,7%	15,1%
Δείκτης κεφαλαίου της κατηγορίας 1 (T1 Capital ratio)	13,7%	15,1%
Συνολικός δείκτης κεφαλαίου (Total capital ratio)	13,7%	15,1%

Ο pro-forma συνολικός δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας του Ομίλου, σύμφωνα με το πλαίσιο της Βασιλείας III, διαμορφώθηκε στις 30 Σεπτεμβρίου 2018 στο 14,18%, όπως και ο δείκτης Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών της Κατηγορίας 1 (Common Equity Tier 1 ratio). Ο pro-forma συνολικός δείκτης ενσωματώνει τη θετική επίδραση στο σταθμισμένο έναντι κινδύνων ενεργητικό (Risk Weighted Assets - RWA) από την πώληση των θυγατρικών Πιστωτικών Ιδρυμάτων στην Αλβανία και τη Βουλγαρία, από την πώληση τριών χαρτοφυλακίων μη εξυπηρετούμενων απαιτήσεων και από την πώληση συμμετοχής της Τράπεζας, καθώς οι ανωτέρω συναλλαγές δεν είχαν μέχρι τις 30/09/2018 ολοκληρωθεί, ωστόσο η επίπτωση από την πώλησή τους έχει ενσωματωθεί στα ίδια κεφάλαια. Εάν δεν υπολογισθεί η θετική αυτή επίδραση στα RWAs, ο συνολικός δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας του Ομίλου διαμορφώνεται σε 13,73%, επίπεδο που υπερβαίνει τις συνολικές κεφαλαιακές απαιτήσεις ύψους 13,625%, όπως ορίστηκαν από τον SSM μέσω της διαδικασίας του Supervisory Review and Evaluation Process (SREP).

2018 EBA EU-Wide Stress Test

Η Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών (EBA), σε συνεργασία με τον Ενιαίο Εποπτικό Μηχανισμό (SSM), παρουσίασε στις 31 Ιανουαρίου 2018 την Πανευρωπαϊκή άσκηση προσομοίωσης (stress test) για το 2018 (2018 Άσκηση Προσομοίωσης), η οποία έχει σχεδιαστεί ώστε να παρέχει στους επόπτες, τις τράπεζες και τους λοιπούς εμπλεκόμενους φορείς της αγοράς ένα κοινό αναλυτικό πλαίσιο μέσω του οποίου θα μπορεί σε τακτή βάση να συγκρίνεται και να αξιολογείται η αντοχή των τραπεζών της Ευρωπαϊκής Ένωσης στους κλυδωνισμούς και τα σοκ που προέρχονται από το οικονομικό τους περιβάλλον. Είναι η πρώτη φορά που ενσωματώνονται στο τεστ όσα ορίζονται στο Διεθνές Πρότυπο Χρηματοοικονομικής Αναφοράς 9 "Χρηματοοικονομικά μέσα" (Δ.Π.Χ.Α. 9). Δεν συμπεριλήφθηκαν κατώτατα όρια αποδοχής ή απόρριψης κεφαλαιακής επάρκειας, καθώς τα αποτελέσματα από την άσκηση έχουν σχεδιαστεί με σκοπό να εισαχθούν στη Διαδικασία Εποπτικής Εξέτασης & Αξιολόγησης (SREP).

Η 2018 Άσκηση Προσομοίωσης πραγματοποιήθηκε σε δείγμα τραπεζών που καλύπτουν σε γενικές γραμμές ένα ποσοστό της τάξης του 70% του τραπεζικού τομέα που δραστηριοποιείται στη ζώνη του Ευρώ, συμπεριλαμβανομένων των τεσσάρων συστημικών ελληνικών τραπεζών. Η 2018 Άσκηση Προσομοίωσης πραγματοποιήθηκε στο υψηλότερο επίπεδο ενοποίησης. Η 2018 Άσκηση Προσομοίωσης διενεργήθηκε στη βάση των πραγματικών μεγεθών όπως αυτά διαμορφώθηκαν στις 31 Δεκεμβρίου 2017, με την παραδοχή ενός στατικού ισολογισμού ενώ τα διάφορα σενάρια θα εφαρμοστούν σε μία περίοδο 3 ετών από το 2018 ως το 2020.

Η 2018 Άσκηση Προσομοίωσης καλύπτει τις δραστηριότητες της Τράπεζας Πειραιώς Α.Ε. σε ενοποιημένο επίπεδο, περιλαμβάνοντας όλες τις θυγατρικές και τα υποκαταστήματα, τόσο στην εγχώρια αγορά όσο και στην αλλοδαπή. Η 2018 Άσκηση Προσομοίωσης καλύπτει τους κινδύνους σε διάφορα επίπεδα, από χαρτοφυλάκια και οφειλέτες, μέχρι ανοίγματα και συναλλαγές. Όλες οι διαθέσιμες κατηγορίες κινδύνων βάσει της μεθοδολογίας του 2018 ΕΒΑ Άσκηση Προσομοίωσης που ακολουθήθηκε καλύπτονται από τα αποτελέσματα του τεστ αντοχής της Τράπεζας, περιλαμβανομένων του καθαρού ενιαίου εσόδου, του πιστωτικού κινδύνου, του κινδύνου αγοράς, του κινδύνου συναλλασσόμενου και λοιπών λειτουργικών κινδύνων, καθώς και άλλους κεφαλαιακούς κινδύνους και κινδύνους που αφορούν τα αποτελέσματα.

Στις 5 Μαΐου 2018, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα («ΕΚΤ») ανακοίνωσε τα αποτελέσματα της 2018 Άσκησης Προσομοίωσης, που διενήργησε η ΕΚΤ στις τέσσερις ελληνικές συστημικές τράπεζες. Τα αποτελέσματα υποδεικνύουν ότι για την Τράπεζα Πειραιώς στις 31 Δεκεμβρίου του 2020, ο μεταβατικός Δείκτης Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών της κατηγορίας 1 (CET 1 ratio) διαμορφώνεται σε 14,5% υπό το «βασικό» σενάριο και σε 5,9% υπό το «δυσμενές» σενάριο.

Η Τράπεζα Πειραιώς υλοποιεί Σχέδιο Κεφαλαιακής Ενίσχυσης, προκειμένου να διασφαλίσει ότι συνεχίζει να υπερτερεί των κεφαλαιακών απαιτήσεων και με σκοπό να επιταχύνει τη διαδικασία μείωσης των κινδύνων του ισολογισμού και τη στρατηγική απομόχλευσης των Μη Εξυπηρετούμενων Ανοιγμάτων.

26 Αναμορφώσεις/ αναταξινομήσεις χρηματοοικονομικών πληροφοριών συγκριτικής περιόδου

Παρατίθενται οι αναμορφώσεις/ αναταξινομήσεις που πραγματοποιήθηκαν στην Ενδιάμεση Κατάσταση Αποτελεσμάτων, στην Ενδιάμεση Κατάσταση Συγκεντρωτικού Εισοδήματος καθώς και στην Ενδιάμεση Κατάσταση Ταμειακών Ροών της περιόδου 1/1-30/9/2017 και της περιόδου 1/7-30/9/2017. Οι αναμορφώσεις πραγματοποιήθηκαν κυρίως λόγω της κατηγοριοποίησης των εταιρειών Piraeus Bank Romania S.A., Tirana Bank I.B.C. S.A. και Piraeus Bank Bulgaria A.D. στις διακοπτόμενες δραστηριότητες.

Επιπρόσθετα, ο Όμιλος εντός της περιόδου 1/1 - 31/5/2017 αναμόρφωσε τον τρόπο παρουσίασης συνδεδεμένων εξόδων πιστωτικών καρτών από τους τόκους και τα διοικητικά έξοδα στα έξοδα προμηθειών για σκοπούς συγκρισιμότητας.

Ενοποιημένη Ενδιάμεση Κατάσταση Αποτελεσμάτων	Από 1 Ιανουαρίου έως 30 Σεπτεμβρίου 2017		
	Δημοσιευμένα ποσά	Αναμορφώσεις	Αναμορφωμένα ποσά
Τόκοι και εξομοιούμενα έσοδα	1.753.143	(73.906)	1.679.238
Τόκοι και εξομοιούμενα έξοδα	(448.707)	13.113	(435.594)
Καθαρά έσοδα από τόκους	1.304.436	(60.793)	1.243.644
Έσοδα προμηθειών	338.117	(24.295)	313.823
Έξοδα προμηθειών	(49.087)	4.404	(44.683)
Καθαρά έσοδα προμηθειών	289.030	(19.891)	269.139
Έσοδα από μερίσματα	6.367	(389)	5.978
Αποτελέσματα από χρηματοοικονομικά μέσα αποτιμώμενα σε εύλογη αξία μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών	36.479	(986)	35.493
Αποτελέσματα από χρεόγραφα επενδυτικού χαρτοφυλακίου	40.099	(1.482)	38.617
Αποτελέσματα από πώληση θυγατρικών και συγγενών εταιρειών	(9)	-	(9)
Λοιπά έσοδα/ (έξοδα)	106.145	2.844	108.989
Σύνολο καθαρών εσόδων	1.782.549	(80.697)	1.701.851
Αμοιβές και έξοδα προσωπικού	(424.778)	32.080	(392.698)
Έξοδα διοίκησης	(366.201)	41.159	(325.042)
Αποσβέσεις	(78.054)	7.467	(70.587)
Κέρδη/ (ζημίες) από πώληση ενσώματων παγίων και άυλων στοιχείων ενεργητικού	(971)	(68)	(1.040)
Σύνολο λειτουργικών εξόδων προ προβλέψεων	(870.005)	80.638	(789.367)
Κέρδη προ προβλέψεων, απομειώσεων και φόρων	912.544	(59)	912.485
Απομείωση αξίας δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών	(830.143)	(1.846)	(831.990)
Απομείωση αξίας λοιπών στοιχείων ενεργητικού	(23.193)	2.075	(21.118)
Απομείωση αξίας άυλων και ενσώματων παγίων στοιχείων ενεργητικού	(72.140)	393	(71.748)
Λοιπές προβλέψεις και απομειώσεις	(11.734)	3.413	(8.321)
Αποτελέσματα συμμετοχών σε συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες	(22.682)	-	(22.682)
Κέρδη/ (ζημίες) προ φόρων	(47.349)	3.975	(43.374)
Φόρος εισοδήματος	25.422	349	25.771
Κέρδη/ (ζημίες) περιόδου από συνεχιζόμενες δραστηριότητες	(21.927)	4.325	(17.603)
Κέρδη/ (ζημίες) μετά από φόρο εισοδήματος από διακοπτόμενες δραστηριότητες	(68.214)	(4.325)	(72.539)
Κέρδη/ (ζημίες) περιόδου	(90.142)	0	(90.142)
Από συνεχιζόμενες δραστηριότητες			
Κέρδη/ (ζημίες) αναλογούντα στους ιδιοκτήτες μητρικής	(19.482)	4.333	(15.149)
Κέρδη/ (ζημίες) αναλογούντα στα δικαιώματα μειοψηφίας	(2.445)	(8)	(2.453)
Από διακοπτόμενες δραστηριότητες			
Κέρδη/ (ζημίες) αναλογούντα στους ιδιοκτήτες μητρικής	(68.434)	(4.333)	(72.767)
Κέρδη/ (ζημίες) αναλογούντα στα δικαιώματα μειοψηφίας	220	8	228
Κέρδη/ (ζημίες) ανά μετοχή αναλογούντα στους ιδιοκτήτες μητρικής (σε €):			
Από συνεχιζόμενες δραστηριότητες			
- Βασικά	(0,0446)	0,0099	(0,0347)
- Προσαρμοσμένα	(0,0446)	0,0264	(0,0182)
Από διακοπτόμενες δραστηριότητες			
- Βασικά	(0,1568)	(0,0099)	(0,1667)
- Προσαρμοσμένα	(0,1568)	0,0692	(0,0876)

Ενοποιημένη Ενδιάμεση Κατάσταση Αποτελεσμάτων	Από 1 Ιουλίου έως 30 Σεπτεμβρίου 2017		
	Δημοσιευμένα ποσά	Αναμορφώσεις	Αναμορφωμένα ποσά
Τόκοι και εξομοιούμενα έσοδα	575.377	(23.958)	551.419
Τόκοι και εξομοιούμενα έξοδα	(144.263)	4.068	(140.195)
Καθαρά έσοδα από τόκους	431.114	(19.890)	411.224
Έσοδα προμηθειών	144.714	(8.335)	136.379
Έξοδα προμηθειών	(18.166)	1.537	(16.629)
Καθαρά έσοδα προμηθειών	126.548	(6.798)	119.750
Έσοδα από μερίσματα	202	(3)	199
Αποτελέσματα από χρηματοοικονομικά μέσα αποτιμώμενα σε εύλογη αξία μέσω αποτελεσματικών λογαριασμών	6.948	(1.415)	5.534
Αποτελέσματα από χρεόγραφα επενδυτικού χαρτοφυλακίου	9.879	(176)	9.702
Λοιπά έσοδα/ (έξοδα)	7.923	214	8.138
Σύνολο καθαρών εσόδων	582.614	(28.068)	554.547
Αμοιβές και έξοδα προσωπικού	(138.869)	10.566	(128.303)
Έξοδα διοίκησης	(123.112)	11.767	(111.345)
Αποσβέσεις	(26.285)	2.665	(23.620)
Κέρδη/ (ζημίες) από πώληση ενσώματων παγίων και άυλων στοιχείων ενεργητικού	79	(51)	28
Σύνολο λειτουργικών εξόδων προ προβλέψεων	(288.187)	24.947	(263.240)
Κέρδη προ προβλέψεων, απομειώσεων και φόρων	294.428	(3.121)	291.306
Απομείωση αξίας δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών	(311.909)	2.128	(309.781)
Απομείωση αξίας λοιπών στοιχείων ενεργητικού	(5.029)	1.183	(3.846)
Απομείωση αξίας άυλων και ενσώματων παγίων στοιχείων ενεργητικού	(694)	(1)	(696)
Λοιπές προβλέψεις και απομειώσεις	(2.923)	850	(2.073)
Αποτελέσματα συμμετοχών σε συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες	3.723	-	3.723
Κέρδη/ (ζημίες) προ φόρων	(22.404)	1.037	(21.367)
Φόρος εισοδήματος	2.104	190	2.294
Κέρδη/ (ζημίες) περιόδου από συνεχιζόμενες δραστηριότητες	(20.300)	1.227	(19.073)
Κέρδη/ (ζημίες) μετά από φόρο εισοδήματος από διακοπτόμενες δραστηριότητες	6.460	(1.227)	5.233
Κέρδη/ (ζημίες) περιόδου	(13.840)	0	(13.840)
Από συνεχιζόμενες δραστηριότητες			
Κέρδη/ (ζημίες) αναλογούντα στους ιδιοκτήτες μητρικής	(19.411)	1.234	(18.177)
Κέρδη/ (ζημίες) αναλογούντα στα δικαιώματα μειοψηφίας	(889)	(7)	(896)
Από διακοπτόμενες δραστηριότητες			
Κέρδη/ (ζημίες) αναλογούντα στους ιδιοκτήτες μητρικής	6.460	(1.234)	5.226
Κέρδη/ (ζημίες) αναλογούντα στα δικαιώματα μειοψηφίας	-	7	7
Κέρδη/ (ζημίες) ανά μετοχή αναλογούντα στους ιδιοκτήτες μητρικής (σε €):			
Από συνεχιζόμενες δραστηριότητες			
- Βασικά	(0,0445)	0,0029	(0,0416)
- Προσαρμοσμένα	(0,0445)	0,0226	(0,0219)
Από διακοπτόμενες δραστηριότητες			
- Βασικά	0,0148	(0,0028)	0,0120
- Προσαρμοσμένα	0,0148	(0,0085)	0,0063

Σημειώνεται ότι τα παραπάνω κονδύλια στη γραμμή «Απομείωση αξίας άυλων και ενσώματων παγίων στοιχείων ενεργητικού» περιλαμβάνονται στη γραμμή «Λοιπές απομειώσεις» της Ενοποιημένης Ενδιάμεσης Κατάστασης Αποτελεσμάτων της περιόδου 1/1 - 30/9/2018. Επιπρόσθετα, η προαναφερθείσα γραμμή «Λοιπές απομειώσεις» της Ενοποιημένης Ενδιάμεσης Κατάστασης Αποτελεσμάτων της περιόδου 1/1 - 30/9/2018 περιλαμβάνει επίσης ποσό € 0,6 εκατ., το οποίο παρουσιάζεται στη γραμμή «Λοιπές προβλέψεις και απομειώσεις» της παραπάνω Ενοποιημένης Ενδιάμεσης Κατάστασης Αποτελεσμάτων της συγκριτικής περιόδου.

Ενοποιημένη Ενδιάμεση Κατάσταση Συγκεντρωτικού Εισοδήματος	Από 1 Ιανουαρίου έως 30 Σεπτεμβρίου 2017		
	Δημοσιευμένα ποσά	Αναμορφώσεις	Αναμορφωμένα ποσά
ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ			
Κέρδη/ (ζημίες) περιόδου (Α)	(21.927)	4.325	(17.603)
Λοιπά συνολικά έσοδα μετά από φόρους: Ποσά που αναταξινομήθηκαν ή ενδέχεται να αναταξινομηθούν μεταγενέστερα στην κατάσταση αποτελεσμάτων			
Μεταβολή αποθεματικού διαθέσιμων προς πώληση χρεογράφων	34.817	(305)	34.511
Μεταβολή αποθεματικού συναλλαγματικών διαφορών	(7.532)	768	(6.764)
Ποσά που δεν αναταξινομούνται στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων			
Μεταβολή αποθεματικού από αναλογιστικά κέρδη/ ζημίες	16	-	16
Λοιπά συνολικά έσοδα μετά από φόρους (Β)	27.300	463	27.763
Συγκεντρωτικά συνολικά έσοδα μετά από φόρους (Α+Β)	5.373	4.787	10.160
- Αναλογούντα στους ιδιοκτήτες μητρικής	7.773	4.806	12.578
- Αναλογούντα στα δικαιώματα μειοψηφίας	(2.399)	(18)	(2.418)
ΔΙΑΚΟΠΤΟΜΕΝΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ			
Κέρδη/ (ζημίες) περιόδου (Γ)	(68.214)	(4.325)	(72.539)
Λοιπά συνολικά έσοδα μετά από φόρους: Ποσά που αναταξινομήθηκαν ή ενδέχεται να αναταξινομηθούν μεταγενέστερα στην κατάσταση αποτελεσμάτων			
Μεταβολή αποθεματικού διαθέσιμων προς πώληση χρεογράφων	59	305	364
Μεταβολή αποθεματικού συναλλαγματικών διαφορών	3.539	(768)	2.772
Ποσά που δεν αναταξινομούνται στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων			
Μεταβολή αποθεματικού από αναλογιστικά κέρδη/ ζημίες	-	-	-
Λοιπά συνολικά έσοδα μετά από φόρους (Δ)	3.598	(463)	3.136
Συγκεντρωτικά συνολικά έσοδα μετά από φόρους (Γ+Δ)	(64.616)	(4.787)	(69.403)
- Αναλογούντα στους ιδιοκτήτες μητρικής	(64.836)	(4.806)	(69.641)
- Αναλογούντα στα δικαιώματα μειοψηφίας	220	18	238

Ενοποιημένη Ενδιάμεση Κατάσταση Συγκεντρωτικού Εισοδήματος	Από 1 Ιουλίου έως 30 Σεπτεμβρίου 2017		
	Δημοσιευμένα ποσά	Αναμορφώσεις	Αναμορφωμένα ποσά
ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ			
Κέρδη/ (ζημίες) περιόδου (Α)	(20.300)	1.227	(19.073)
Λοιπά συνολικά έσοδα μετά από φόρους: Ποσά που αναταξινομήθηκαν ή ενδέχεται να αναταξινομηθούν μεταγενέστερα στην κατάσταση αποτελεσμάτων			
Μεταβολή αποθεματικού διαθέσιμων προς πώληση χρεογράφων	(8.001)	(417)	(8.419)
Μεταβολή αποθεματικού συναλλαγματικών διαφορών	(4.640)	2.407	(2.233)
Ποσά που δεν αναταξινομούνται στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων			
Μεταβολή αποθεματικού από αναλογιστικά κέρδη/ ζημίες	23	-	23
Λοιπά συνολικά έσοδα μετά από φόρους (Β)	(12.619)	1.990	(10.629)
Συγκεντρωτικά συνολικά έσοδα μετά από φόρους (Α+Β)	(32.919)	3.217	(29.702)
- Αναλογούνται στους ιδιοκτήτες μητρικής	(32.048)	3.214	(28.834)
- Αναλογούνται στα δικαιώματα μειοψηφίας	(870)	3	(868)
ΔΙΑΚΟΠΤΟΜΕΝΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ			
Κέρδη/ (ζημίες) περιόδου (Γ)	6.460	(1.227)	5.233
Λοιπά συνολικά έσοδα μετά από φόρους: Ποσά που αναταξινομήθηκαν ή ενδέχεται να αναταξινομηθούν μεταγενέστερα στην κατάσταση αποτελεσμάτων			
Μεταβολή αποθεματικού διαθέσιμων προς πώληση χρεογράφων	3	418	421
Μεταβολή αποθεματικού συναλλαγματικών διαφορών	1.268	(2.407)	(1.138)
Ποσά που δεν αναταξινομούνται στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων			
Μεταβολή αποθεματικού από αναλογιστικά κέρδη/ ζημίες	-	-	-
Λοιπά συνολικά έσοδα μετά από φόρους (Δ)	1.271	(1.989)	(717)
Συγκεντρωτικά συνολικά έσοδα μετά από φόρους (Γ+Δ)	7.731	(3.216)	4.515
- Αναλογούνται στους ιδιοκτήτες μητρικής	7.731	(3.214)	4.518
- Αναλογούνται στα δικαιώματα μειοψηφίας	-	(3)	(3)

Ενοποιημένη Ενδιάμεση Κατάσταση Ταμειακών Ροών	Από 1 Ιανουαρίου έως 30 Σεπτεμβρίου 2017		
	Δημοσιευμένα ποσά	Αναμορφώσεις	Αναμορφωμένα ποσά
Σύνολο εισροών/ (εκροών) από λειτουργικές δραστηριότητες	603.739	(101.850)	501.889
Σύνολο εισροών/ (εκροών) από επενδυτικές δραστηριότητες	(5.480)	(690.251)	(695.730)
Σύνολο εισροών/ (εκροών) από χρηματοδοτικές δραστηριότητες	(17.299)	-	(17.299)
Σύνολο εισροών/ (εκροών) περιόδου	580.960	(792.101)	(211.141)
Επίδραση συναλλαγματικών διαφορών στα ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα	8.318	(8.598)	(280)
Καθαρή αύξηση/ (μείωση) του ταμείου και ταμειακών ισοδυνάμων από συνεχιζόμενες δραστηριότητες (Α)	589.278	(800.699)	(211.421)
Καθαρή αύξηση/ (μείωση) του ταμείου και ταμειακών ισοδυνάμων από διακοπτόμενες δραστηριότητες (Β)	5.584	64.249	69.833
Ταμείο και ταμειακά ισοδύναμα έναρξης περιόδου (Γ)	1.814.951	423.008	2.237.960
Ταμείο και ταμειακά ισοδύναμα στο τέλος της περιόδου (Α)+(Β)+(Γ)	2.409.814	(313.442)	2.096.372

27 Γεγονότα μετά την ημερομηνία της Ενοποιημένης Ενδιάμεσης Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης

- Στις 29 Μαΐου 2018, η Τράπεζα Πειραιώς κατέληξε σε συμφωνία για την πώληση μη εξυπηρετούμενων και καταγγελλόμενων επιχειρηματικών πιστωτικών ανοιγμάτων, με εμπράγματα εξασφαλίσεις σε ακίνητα, μικτής λογιστικής αξίας € 1,4 δις, στην Bain Capital Credit LP. Στις 31 Οκτωβρίου 2018, η συναλλαγή ολοκληρώθηκε, σε συνέχεια της εκπλήρωσης όλων των απαιτούμενων όρων και εγκρίσεων, μεταξύ των οποίων της έγκρισης από το ΤΧΣ. Μετά την ολοκλήρωση της συναλλαγής, η Τράπεζα Πειραιώς δεν διατηρεί έλεγχο επί της εξυπηρέτησης του χαρτοφυλακίου, ούτε διακρατεί κανέναν από τους κινδύνους και τα οφέλη που συνδέονται με αυτό.
- Στις 2 Ιουλίου 2018, η Τράπεζα ανακοίνωσε ότι κατέληξε σε συμφωνία με την APS Investments S.a.r.l. για την πώληση και μεταβίβαση μη εξυπηρετούμενου χαρτοφυλακίου καταγγελλόμενων μη εξασφαλισμένων καταναλωτικών δανείων και οφειλών πιστωτικών καρτών μεικτής λογιστικής αξίας € 0,4 δις. Στις 26 Οκτωβρίου 2018, η συναλλαγή ολοκληρώθηκε, σε συνέχεια της εκπλήρωσης όλων των απαιτούμενων όρων και εγκρίσεων, μεταξύ των οποίων της έγκρισης από το ΤΧΣ. Μετά την ολοκλήρωση της συναλλαγής, η Τράπεζα Πειραιώς δεν διατηρεί έλεγχο επί της εξυπηρέτησης του χαρτοφυλακίου, ούτε διακρατεί κανέναν από τους κινδύνους και τα οφέλη που συνδέονται με αυτό.
- Στις 8 Οκτωβρίου 2018, η Fitch Ratings αναβάθμισε τη μακροπρόθεσμη και βραχυπρόθεσμη πιστοληπτική αξιολόγηση της Τράπεζας Πειραιώς σε CCC/C από RD/RD προηγουμένως, λόγω της άρσης των περιορισμών στην ανάληψη μετρητών.
- Στις 7 Νοεμβρίου 2018, η Τράπεζα Πειραιώς κατέληξε σε συμφωνία για την πώληση της συμμετοχής της στο μετοχικό κεφάλαιο (99,98%) της θυγατρικής της στη Βουλγαρία, Piraeus Bank Bulgaria AD, στη Eurobank Bulgaria AD, με τίμημα € 75,0 εκατ. Η συναλλαγή υπόκειται σε συνήθεις όρους, συμπεριλαμβανομένων κανονιστικών εγκρίσεων από την Κεντρική Τράπεζα της Βουλγαρίας και το ΤΧΣ. Από τη συναλλαγή προκύπτει μείωση του εποπτικού σταθμισμένου ενεργητικού του Ομίλου κατά € 0,7 δις.
- Στις 28/11/2018, το Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας Πειραιώς αποφάσισε, σε ενάσκηση διακριτικής του ευχέρειας ρητά προβλεπόμενης από τους όρους του Προγράμματος των υπό αίρεση μετατρέψιμων ομολογιών της Τράπεζας (CoCos), να ακυρώσει την προσεχή καταβολή τόκου επί των CoCos. Η απόφαση αυτή ευθυγραμμίζεται με τη στρατηγική της Τράπεζας για διαφύλαξη των εποπτικών κεφαλαίων και για δημιουργία εφεδρικών αποθεμάτων έναντι των κεφαλαιακών απαιτήσεων, όπως αποτυπώνεται στην Σημείωση 4.15 στις Ετήσιες Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις της 31/12/2017. Επισημαίνεται ότι, σύμφωνα με τους όρους του Προγράμματος, η ως άνω μη καταβολή συνεπάγεται την ακύρωση του οικείου ποσού τόκου, το οποίο δεν θα είναι εφεξής πληρωτέο και απαιτητό. Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τους κύριους όρους των CoCos, βλ. Σημείωση 21.

Αθήνα, 30^η Νοεμβρίου 2018

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

Ο ΔΙΕΥΘΥΝΩΝ
ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ

Ο CHIEF
FINANCIAL OFFICER

Ο ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ
CHIEF FINANCIAL OFFICER

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Π. ΧΑΝΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ
Α.Δ.Τ. Χ 501829

ΧΡΗΣΤΟΣ Ι. ΜΕΓΑΛΟΥ
Α.Δ.Τ. ΑΕ 011012

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Σ. ΠΑΣΧΑΛΗΣ
Α.Δ.Τ. ΑΖ 630875

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Θ. ΜΑΡΙΝΟΠΟΥΛΟΣ
Α.Δ.Τ. Σ 273947